

V. KRONIKA

SESJA NAUKOWA PT: „TRADYCJA I ZMIANA W ŻYCIU WIEJSKICH SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W KRAJACH TRZECIEGO ŚWIATA” POZNAN, 18 - 19 WRZEŚNIA 1987 ROKU.

Obradom 63 WZD w Poznaniu towarzyszyła sesja naukowa zatytułowana „Tradycja i zmiana w życiu wiejskich społeczności lokalnych w krajach Trzeciego Świata”.

Sesję otworzył Dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu H. Kondziela, w słowach powitalnych podkreślając fakt, iż obrady mają miejsce w nowym gmachu Muzeum Etnograficznego. Stwierdził, że Muzeum gości członków Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego ze szczególną przyjemnością, gdyż WZD i towarzysząca zjazdowi sesja zbiegły się z 75 rocznicą tradycji muzealnictwa etnograficznego w Wielkopolsce i wznowieniem po 30 latach przerwy stałej ekspozycji etnograficznej w Poznaniu.

Po powitaniu oficjalnego otwarcia 63 WZD PTL i sesji dokonała Prezes Towarzystwa dr A. Kowalska-Lewicka. Prezes, dziękując gospodarzom — dyrektorowi Muzeum Etnograficznego mgr Z. Torońskiemu, wiceprezesowi ZG PTL dr M. Gawęckiemu, doc. do hab. A. Posern-Zielińskiemu i innym — za zaproszenie Towarzystwa do Poznania — silnego ośrodka badań pozaeuropejskich podkreśliła trud włożony w merytoryczną organizację sesji jak i organizację WZD.

Dr A. Kowalska-Lewicka powitała zarówno członków Towarzystwa, gości zainteresowanych problematyką sesji, jak i gości zagranicznych — prof. Olę Ganczką z Moskwy, prof. Gabrielę Yonan z Berlina, prof. Konstantina Matwjejewa z Moskwy, prof. Franka Forstera z Budziszyna i Martę Komorowską przedstawicielkę bratniego towarzystwa naukowego ze Słowacji. Odczytała również depešy od prof. V. Gusieva i prof. M. Gavazzi z życzeniami pomyślnych obrad. Następnie szczególnie serdecznie powitała nestorkę polskiej etnografii prof. M. Znamierowską-Prüfferową, która jest oddaną podporą Towarzystwa od czasów przedwojennych. Dr Lewicka podziękowała obecnej na sali dr K. Wołos — Prezesowi Oddziału Koszalińskiego za trud włożony w organizację poprzedniego WZD i sesji.

Dalszy ciąg swego wystąpienia prezes Lewicka poświęciła pamięci zmarłych w ciągu minionego roku członków Towarzystwa. Pokłosie śmierci zebrało bowiem obfite żniwo, zabierając ludzi żywo i gorąco zaangażowanych w działalność PTL. Całe swe życie naukowe poświęcili Towarzystwu prof. J. Gajek i jego „prawa ręka” żona dr O. Gajkowa. Świeżą i bardzo bolesną stratą dla całego środowiska etnograficznego jest śmierć prof. J. Burszty. Smutkiem napelnia również odejście tak znanych osób jak: dr L. Malickiego, mgr Z. Neyman, prof. K. Dobrowolskiego, mgr J. Lecha, doc. B. Garygi, prof. W. Sobisiaka, dr H. Romańskiej, dr J. Majchrzaka, mgr E. Pruskiego, prof. K. Żurowskiego, mgr Z. Hejgera, p. M. Wąsowicz-So-

poćko, p. W. Kirsteina, p. Ł. Szymańskiego, p. M. Błaszyńskiej, p. J. Stępnika, p. A. Lubeckiej, p. J. Grzywacza.

Do zajęcia miejsc w Prezydium zaproszono prof. M. Znamierowską-Prüfflerową, prof. Z. Jasiewicza, prof. O. Gancką, dr M. Komorowską. O przewodniczenie obradom poproszono dyrektora Muzeum Etnograficznego mgr Z. Torońskiego.

Otwierający Sesję referat „Badania nad społecznościami pozaeuropejskimi w systemie wiedzy etnograficznej” wygłosił prof. Z. Jasiewicz. Referat traktował o wzajemnym, powolnym zazębaniu się kultury europejskiej i kultur pozaeuropejskich i związanych z tym problemach metodologicznych.

Kolejny referat ks. dr E. Śliwki „Działalność etnograficzna w społecznościach lokalnych Trzeciego Świata misjonarzy ze Zgromadzenia Słowa Bożego (Werbiistów)” zapoznał z historią działalności Instytutu Anthropos i znaczeniem powiązań między ewangelicznym orędziem a znajomością tradycji kulturowych i religijnych misjonowanych społeczności. Ks. Śliwka wiele uwagi poświęcił też działalności wydawniczej Zgromadzenia i jego placówek polskich.

Bezpośredni badacz ludów Nowej Gwinei ks. dr W. Bęben przedstawił w swym referacie „Społeczność Arapeshów na Nowej Gwinei” realia życia oraz specyfikę polityczną i badawczą terenu. Omówił tradycyjne struktury społeczno-religijne i przyczyny dezintegracji kulturowej.

„Samorządność i kolektywizm w życiu andyjskiej wspólnoty” wyczerpująco scharakteryzował doc. dr hab. A. Posern-Zieliński, rozpatrując zmiany zachodzące w społecznościach andyjskich w aspekcie dużych doświadczeń w kontaktach z kulturą obcą, czyli długą tradycją zmian kulturowych.

W dyskusji z głosem uzupełniającym wystąpił dr K. Wolski, który na bazie doświadczeń zdobytych w trakcie wielokrotnych badań w krajach azjatyckich mówił o ingerencji władz lokalnych i spowodowanych tym zmianach, które doprowadziły do upadku starych struktur.

W drugiej części sesji dr A. Kowalska-Lewicka przedstawiła referat pt. „Ibadycka społeczność miasta Zabru w Algierii w procesie zmian”. We wstępie referentka scharakteryzowała sektę Ibadytów, stosunkowo mało znaną szerszemu gronu oraz umiejscowiła obszar swych badań. Następnie omówiła czynniki powodujące zmiany w tradycyjnej strukturze ibadyckiej, jak również wymieniła elementy kultury stojące na straży tradycji.

Dr R. Vorbrich wystąpił z komunikatem, w którym zasygnalizował wyniki wyprawy do Kamerunu. Obszarem badań był masyw Mandara w Północnym Kamerunie — enklawa starej kultury, skutecznie opierającej się zarówno wpływowi islamu, jak i kultury europejskiej.

Kolejny komunikat wygłosiła mgr A. Styczyńska charakteryzując kolekcję pozaeuropejską w zbiorach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

Po wysłuchaniu tej części sesji doc. L. Dziegiel zaprosił do dyskusji, którą rozpoczęła dr Lewicka dzieląc się z zebranymi refleksją, iż ludy o niższym stopniu organizacji w kontaktach z kulturą europejską szybciej ulegają dezorganizacji w odróżnieniu od kultur wyższych, świadomych swych wartości, które wybiórczo przyswajają nowe elementy. Polemizując z tą opinią głos zabrał doc. S. Szynkiewicz, który stwierdził, że każda kultura w swej własnej ocenie jest wartościowa, natomiast europocentryczne podejście zakłada podział kultur na mniej lub bardziej wartościowe i wobec tych pierwszych „Stary Świat” jest bardziej agresywny i działa niszcząco. Godząc się z takim stanowiskiem swego oponenta dr Lewicka stwierdziła, że niezależnie od podejścia badawczego efekt ingerencji kultury obcej jest taki sam. Następnie głos zabrał mgr J. Lapott, któ-

ry nawiązał do referatu ks. Bębna. Oparłszy swój pogląd na znajomości literatury przedmiotu zakwestionował ocenę sytuacji przez referenta, stwierdzając, że tam, gdzie spotykamy się z długą tradycją kulturową, stosunkowo trudna jest szybka dewaluacja starych wartości. W odpowiedzi ks. Bęben stwierdził, że znajomość realiów nowogwinejskich przemawia jednak za tym, że tamtejsza kultura łatwo uległa dezorganizacji, co widoczne jest w różnych sferach życia. Jako przykład podał mit, który na skutek oddziaływania obcych mitów zatracił swój autentyczność i znaczenie, stając się opowiadaniem. Następnym głosem w dyskusji było wystąpienie doc. A. Posern-Zielińskiego, który mówił o pojawieniu się na forum UNESCO i ONZ nowego terminu — *etnoro-zwój*. Termin ten oznacza modernizację życia społeczności w sposób nie powodujący zagłady tradycyjnej kultury, lecz pozwalający na jej modyfikację zgodnie z tradycją kulturową społeczności wzbogacając ją jednocześnie o nowe, cenne wartości.

Ustosunkowując się zarówno do wypowiedzi, jak i wcześniejszego referatu doc. Posern-Zielińskiego, dr Lewicka zgodziła się z poglądem, że długa tradycja kontaktów z kulturą obcą wytwarza rodzaj „antyciał”, natomiast groźne dla starych struktur jest gwałtowne zetknięcie się z silną kulturą zewnętrzną, silnie ingerującą w kulturę oddziaływania w celu jej „ukulturalnienia”. Efekty badań nad tradycją, zreferowane przez dr Vorbricha, doc. Dzięgiel ocenił jako bardzo ważne dla ogólnej wiedzy o funkcjonowaniu tradycji, podkreślając jednak, że prowadząc badania tego typu należy patrzeć na tradycję w aspekcie historycznym i zdawać sobie sprawę z tego, że to co badacz może uznać za dawne i tradycyjne kiedyś w przeszłości powstało również wskutek zmian. Głos w dyskusji zabrała mgr M. Kotarska, dzieląc się z zebranymi wrażeniami ze swego pobytu w Peru w okręgu Cuzco, gdzie pod wpływem rozwoju turystyki nastąpiły duże zmiany w tradycyjnym sposobie życia, z powodu jednak komiunktury i mody na „stare” sztucznie wskrzesza się tradycję.

Po przerwie z referatami poruszającymi problematykę azjatycką wystąpili: doc. dr hab. S. Szynkiewicz mówiąc o „społeczności pasterzy mongolskich” oraz dr M. Gawęcki przedstawiając „Społeczność rolniczą Tala-o-Barfak z Afganistanu”. Ostatnim wystąpieniem wygłoszonym tego dnia był referat dr L. Mroza „Bandżara i Gadulja-Lohar z Radżastanu — hipotetyczni przodkowie Cyganów”, który scharakteryzował efekty badań sytuujących kolebkę Cyganów w Indiach i przytoczył legendy potwierdzające tę hipotezę.

Spontanicznymi refleksjami ze swego pobytu w Mongolii podzieliła się prof. M. Znamierowska-Prüfferowa. Tym co szczególnie uderza przybylsza jest miły i opiekuńczy stosunek Mongołów do dzieci oraz ich duma osobista i poczucie godności i siły.

W drugim dniu tematyka sesji koncentrowała się wyłącznie na zagadnieniach związanych ze społecznością asyryjską.

Jako pierwszy głos zabrał doc. dr hab. L. Dzięgiel w referacie (nie bezpośrednio dotyczącym Asyryjczyków) pt. „Reorganizacja społeczności wiejskiej północnego Iraku w warunkach prosperity naftowej”, omawiając współczesne zmiany społeczne zachodzące na Bliskim Wschodzie pod wpływem zmian w sytuacji ekonomicznej.

Prof. K. Matwjejew, którego sylwetkę i dorobek naukowy jako wybitnego znawcy problemów asyryjskich przedstawił doc. Szynkiewicz, w wystąpieniu „Asyryjczycy Związku Radzieckiego — historia i współczesność” wprowadził zebranych w dzieje i genezę grupy asyryjskiej w ZSRR.

Dr M. Abdalla — Przewodniczący Koła Zainteresowań Kulturą Asyryjską w Poznaniu, przedstawił referat pt. „Społeczność asyryjska w Kamyszli w północno-wschodniej Syrii”, w którym scharakteryzował warunki bytowe i kulturę asyryjskich mieszkańców miasta Kamyszli.

Mgr M. Mammo, pisarz i poeta z Iraku, od 10 lat mieszkający w Szwecji, wygłosił referat w języku nowoaramejskim (tłumaczony przez dr M. Abdallę). Referat omawiał podział religijny Asyryjczyków i mówił o problemach tej grupy w Szwecji. Przekazał podstawowe fakty z historii tego narodu, kładąc szczególny nacisk na związki z kościołem chrześcijańskim oraz warunki egzystencji narodu w obliczu nacisku islamu. Dużo uwagi poświęcił roli misjonarzy, których obecność z jednej strony umożliwiała oficjalne głoszenie religii Chrystusa, z drugiej jednak strony kontakt z różnymi odłamami kościoła chrześcijańskiego spowodował rozbięcie jedności narodu. Współczesne krwawe walki religijne między wyznawcami islamu a Asyryjczykami zmusiły część ludności asyryjskiej do emigracji do krajów chrześcijańskich. Pobyt na obczyźnie spowodował ponowne zbliżenie wszystkich Asyryjczyków niezależnie od przynależności do odłamu kościoła chrześcijańskiego.

Z uwagi na ograniczenia czasowe przewodniczący obradom doc. Szynkiewicz oficjalnie zakończył sesję zachęcając jednak osoby szczególnie zainteresowane problematyką asyryjską do nieoficjalnego kontynuowania dyskusji.

I. Grzelakowska, M. Niewiadomska

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA ETNOGRAFICZNA „COLLOQUIUM BALTICUM ETHNOGRAPHICUM”, STRALSUND (NRD) 26 - 31 PAŹDZIERNIKA 1987.

W dniach 26 - 31 października 1987 roku Zentralinstitut für Geschichte Akademie der Wissenschaften der DDR zorganizował po raz wtóry w Stralsundzie (NRD) Międzynarodową Konferencję Etnograficzną „Colloquium Balticum Ethnographicum”¹. Zasługuje ona na krótkie omówienie, chociażby z racji problemów poruszanych w czasie spotkania, problemów, które dotyczą etnograficznych badań (także wspólnych) obszaru basenu Morza Bałtyckiego. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele następujących krajów: Szwecji (N. A. Bringeus, J. Berg, G. Gerward, A. Gustavsson), Norwegii (A. E. Christensen, R. Kviedland), Danii (A. H. Rasmussen), Polski (W. Kopczyński), RFN (G. Kaufman, H. W. Kaweloch, H. Gerndt, J. Glüsing), Finlandii (M. Räsänen, N. Storå), ZSRR (S. Cimermanis, L. Dumpe, V. Milius, A. Neiburga, I. Pilols, N. V. Szligina, A. Stikane), NRD (G. Arndt, R. Bahls, U. Erichson, H. Weinhold, H. Eve, H. Gundlach, H. Hentschell, F. Hinze, E. Karasek, J. Lachs, F. Lewandowski, G. Lübbe, H. Adameck, M. Howaldt, M. Kehl, W. Rudolph, B. Schöne, H. Strobach). Spotkanie to odbyło się pod nazwą — „Specyfika kulturowa obszaru nadbałtyckiego”, a otworzył je bardzo uroczysto kierownik Wissenschaftsbereich Kulturgeschichte/Volkskunde w Berlinie

¹ Pierwsza konferencja odbyła się w roku 1966. Zob. materiały z konferencji wydane w roku 1968 pod red. W. Rudolpha i R. Peescha — „Colloquium Balticum Ethnographicum 1966”. Berlin 1968, ss. 221.

prof. dr H. Strobach oraz inicjator konferencji dr. W. Rudolph z Berlina. W. Rudolph podkreślił znaczenie tego typu spotkań dla wymiany poglądów etnografów prowadzących swoje badania na obszarze nadbałtyckim, badań istotnych dla rozwoju etnologii Europy.

Po tym zagajeniu, będącym wprowadzeniem do pierwszego dnia konferencji (27 października) nastąpiła prezentacja referatów, wygłoszonych w następującej kolejności W. Rudolph — *Volkskunstobjekte als Indikatoren des Kulturwandels bei ethnischen Minderheiten im deutschen Küstengebiet (19. Jh.)*, H. Gerndt — *Interethnik im Spiegel von Sagen*, H. Müns — *Ausländische Musikanten in Mecklenburg (18/19. Jh.)*, W. Kopczyński — *Seemannskisten im Nationalmuseum zu Szczecin*, F. Hinze — *Probleme der Mehrsprachigkeit bei der Fischerbevölkerung der Kurischen Nehrung (19. Jh.)*, W. Steusloff — *Die Arbeitsausrüstung mecklenburgischer Seeleute: Veränderungen vom 19. Jh. bis zur Gegenwart*, J. Lachs — *Verhaltensbeispiele von Küstenbewohnern bei der Rettung Schiffbrüchiger*, U. Erichson — *Traditionelle Bräuche und Volksfeste in Mecklenburg, in ihrer gegenwärtigen Existenzform*, G. Gerward — *Mairgrafenfeste im Ostseeraum*.

Wśród tej grupy referatów na uwagę zasługuje niewątpliwie wystąpienie W. Rudolpha. Autor wybitny znawca kultury nadbałtyckiej, prowadzący wieloletnie badania etnograficzne i historyczne na obszarze nadbałtyckim scharakteryzował wytwory kulturowe (typy łodzi, zdobnictwo architektury, strój) mniejszości narodowych na obszarze nadmorskim Niemiec w ubiegłym stuleciu. Ciekawy materiał zaprezentował także U. Erichson, który prześledził aktualne zwyczaje morskie kultywowane wśród rybaków i marynarzy meklenburskich i innych grup społeczno-zawodowych (owczarze, dekarze) Meklenburgii.

Drugi dzień konferencji (28 października) obejmował referaty etnologów skandynawskich. A. E. Christensen przedstawił pracę pt. — *Kulturgrenzen im norwegischen Bootsbau*, w której zaprezentował ciekawy materiał fotograficzny i źródłowy dotyczący granic kulturowych w szkatnictwie norweskim. Badania takie prowadzi placówka muzealna przy Uniwersytecie w Oslo.

A. Gustavsson w referacie — *Kulturbeziehungen im Raum von Skagerak und Kattegat im 19./20. Jh.* zajął się stosunkami kulturowymi w rejonie cieśniny Skagerak i Kattegat w XIX i XX wieku. Zwrócił on szczególną uwagę na tworzenie się małżeństw norwesko-szwedzkich i duńsko-szwedzkich.

A. H. Rasmussen przedstawił w referacie — *Kulturkontakte im Ostseeraum* problematykę kontaktów kulturowych na obszarze nadbałtyckim, podkreślając potrzebę podjęcia wspólnych badań nad tym zagadnieniem. Dotychczasowe, wspólne badania objęły swoim zasięgiem obszar cieśnin duńskich, a prowadzi je grupa etnologów norweskich, duńskich i szwedzkich.

Ciekawie przedstawiał się referat J. Berg — *Votivschiffsmodelle in schwedischen Kirchen*, który dotyczył modeli statków wotywnych znajdujących się w kościołach szwedzkich. Autor podkreślił, iż najstarsze tego typu zabytki pochodzą z początków XVI wieku, a największa ich ilość występuje na południu Szwecji.

Po tej grupie referatów organizatorzy konferencji zorganizowali zwiedzanie Muzeum Morskiego i Historycznego w Stralsundzie oraz Archiwum Miasta.

Na trzeci dzień konferencji (29 października) złożyły się następujące referaty: N. Stora — *Russische und Karelische Wanderhändler als Kulturvermittler in Finland*, H. Adameck — *Zum Wirken des livländischen Publizisten Merkel, um 180. V. Milius — Deutsche Forschungen zur litauischen Volkskultur im 19. Jh.*, N. Szligina — *Stadiale Entwicklung der Hochzeitsbräuche bei den finnisch-baltischen Völkern (19. Jh.)*, S. Cimermanis — *Soziales und Ethnisches in der letti-*

schem Volksarchitektur, L. Dumpe — Baltisch — slawisch — deutsche Kulturströmungen, dargestellt am Beispiel der Milchwirtschaft im Ostseegebiet.

Spośród tej grupy referatów na omówienie zasługują dwa, a mianowicie referat N. Storá oraz S. Cimermanisa. Badacz fiński zajął się kramarzami rosyjskimi i karelskimi (zawody wędrownie), którzy byli nosicielami tradycji rodzimej z jednej strony, a także „pośrednikami” w przenoszeniu na grunt rodzimej kultury zwyczajów społeczności fińskiej. Z kolei S. Cimermanis zaprezentował ciekawy materiał z zakresu architektury ludowej na obszarze Łotwy, wskazując na jej różnicowanie pod wpływem warunków społeczno-ekonomicznych i etnicznych.

Konferencję podsumował W. Rudolph, dziękując wszystkim uczestnikom za przygotowanie referatów, które w roku 1988 mają ukazać się w oddzielnym roczniku wydawanym przez Niemiecką Akademię Nauk w Berlinie. W imieniu zaproszonych gości podziękował organizatorom konferencji R. Kvideland oraz N. A. Bringeus. W swoich wystąpieniach podkreślili oni konieczność podjęcia wspólnych badań etnograficznych w basenie Morza Bałtyckiego oraz odbycia następnego spotkania w Rydze, w roku 1989.

W ostatnim dniu konferencji odbyła się wspólna wycieczka do położonego na Rugii Muzeum Budownictwa Ludowego w Göhren oraz znajdującego się w pobliżu zamku Schlos Spyker. W godzinach wieczornych odbyło się uroczyste zakończenie konferencji połączone ze wspólną kolacją.

Waldemar Kopczyński

KONFERENCJA NAUKOWA „ZDERZENIA I PRZENIKANIE KULTUR NA POGRANICZACH”.

Konferencja „Zderzenia i przenikanie kultur na pograniczach” odbyła się w Opolu w dniach 19 - 20 X 1987 roku. Zorganizowały ją wspólnie Instytut Badań Polonijnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Pedagogiki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu oraz, działający również w ramach opolskiej WSP, Zakład Nauk Politycznych.

Wzięło w niej udział ok. 50 osób z Cieszyna, Katowic, Krakowa, Lublina, Opola, Poznania i Warszawy oraz kilku polskich naukowców z czeskiej części Śląska Cieszyńskiego. Wygłoszone referaty i komunikaty, a była ich jak na dwudniową konferencję ilość niebagatelna — 24, dotyczyły ogólnej problematyki pogranicza etnicznego i szczegółowych zagadnień z dziedziny etnografii, historii, językoznawstwa, kulturoznawstwa, muzykologii, pedagogiki, prasoznawstwa i socjologii.

Nie sposób oczywiście, nawet w dużym skrócie, oddać pełnej treści wszystkich wystąpień i głosów w dyskusji, z konieczności więc szersze omówienia zrezerwowano tu dla najciekawszych, rzecz jasna z punktu widzenia autora sprawozdania, referatów. Ponadto, organizatorzy konferencji, którym znakomicie przewodził dr Zenon Jasiński z WSP w Opolu, podjęli się zadania błyskawicznego, jak na polskie warunki, wydania wszystkich prezentowanych materiałów (być może jeszcze w r. 1987, lub w początkach r. 1988), co umożliwi zapoznanie się z całością dorobku tego naukowego spotkania.

Konferencję otworzyli przedstawiciele uczelni opolskiej na czele z jej rektorem JM prof. Stanisławem Kochmanem, a w czasie pierwszej sesji wygłoszono sześć referatów. Doc. Ryszard Kantor (IBP UJ) zabrał głos na temat „Kultury pogranicza jako problem etnograficzny” i koncentrując się na czynnikach świadomo-

ściowych w życiu jednostek i grup omówił historię polskich badań nad tą problematyką. Podkreślając potrzebę dynamicznego podejścia w badaniach i niebagatelną rolę jaką w życiu społeczności pogranicza odgrywają ośrodki dyspozycyjne, swoje teoretyczne rozważania oparł na przykładzie polsko-słowackiego pogranicza na Orawie.

Prof. Tadeusz Gospodarek (WSP Opole) omówił „Problemy teoretyczne tożsamości i integracji narodowej” przede wszystkich w oparciu o pojęcia „grupy społecznej”, „więzi” i „integracji”, a prof. Władysław Jacher (Uniwersytet Śląski, Katowice) „Wież regionalną i narodową na Śląsku”. Również i tu wiele miejsca poświęcono szeroko rozumianej teorii socjologicznej narodu.

W sposób niezmiernie interesujący i przekonujący o „Świadomości narodowej na polskim obszarze etnicznym Śląska (do 1945 r.)” mówił prof. Andrzej Brożek (IBP UJ). Zanalizował on zagadnienie świadomości narodowej o oparciu o materiał historyczny wytworzony w okresie od poł. XIX do poł. XX wieku. W referacie uwypuklono prymat dostrzeżenia różnic ekonomicznych i klasowych przed językowymi, rolę wyznania w ich utrzymaniu, a także zjawisko rozszerzania się z czasem polskiego kręgu identyfikacji, którego najwymowniejszym świadectwem jest prawie wyłącznie polski charakter ruchu oporu na czeskim Śląsku Cieszyńskim w latach 1939 - 1945.

Kolejne dwa wystąpienia to: systematyczny i bogaty w przykłady referat doc. Władysława Miodunki (IBP UJ) „Zagadnienia lingwistyczne na pograniczach” i uszczegółowiające ten temat, szczególnie w kwestii gwar, rozważania dr Janiny Labochoy (Instytut Filologii Polskiej UJ) „Sytuacja językowa na Śląsku Cieszyńskim”.

Obrazy sesji popołudniowej pierwszego dnia konferencji rozpoczął dr Edmund Rosner (US, Cieszyn), który w znakomitym referacie „Od regionalizmu do uniwersalizmu. Literatura zaolziańska ostatniego półwiecza” przedstawił sylwetki czterech pokoleń polskich pisarzy tworzących na czeskim Śląsku Cieszyńskim. Na tle ich niezwykle nieraz skomplikowanych życiorysów ukazał proces przechodzenia od literatury lokalnej i środowiskowej, do twórczości ponadregionalnej, stanowiącej już dziś nieodłączny element polskiej literatury współczesnej.

Dr Stanisław Zahradnik (Polski Związek Kulturalno-Oświatowy, CSRS) — najlepszy bez wątpienia specjalista w zakresie prasy polskiej na czeskim Śląsku Cieszyńskim — omówił, nikły jak się okazało „Wpływ prasy czeskiej na prasę polską na Zaolziu”, podkreślając utrzymanie odrębności skupiska polskiego jako nadrzędny cel tej drugiej.

„Problemy dydaktyczne szkoły na pograniczu” z perspektywy drugiej strony granicy omówił dr Marian Kapica (WSP Opole) przedstawiając wyniki badań nad nauczycielami szkół podstawowych regionu raciborskiego, a mgr Gabriela Kapica uzupełniła to wystąpienie omówieniem badań nad zasobami językowymi dzieci i młodzieży szkolnej, dzieląc się również przy tym spostrzeżeniami z wieloletniej praktyki pedagogicznej.

Doc. Franciszek Antoni Marek (WSP Opole) z wielką erudycją i znajomością literatury przedmiotu ukazał „Wzajemne wpływy kulturowe polsko-niemieckie na Śląsku” kładąc nacisk zarówno na niebagatelną rolę trwałych, negatywnych niestety, stereotypów, jak i na próby współpracy i wzajemnego zrozumienia specyfiki narodowej.

W referacie doc. Jana Korbela (WSP Opole) przedstawione zostały „Tradycje ruchów migracyjnych na Śląsku Opolskim”, a najciekawsze jego fragmenty dotyczyły lat powojennych i meandrów „akcji łączenia rodzin”, dr Władysław Josiek:

(PZKO, CSRS) przedstawił natomiast „Rolę organizacji młodzieżowych na pograniczu ze szczególnym uwzględnieniem kraju nadolziańskiego”. Znaczenie organizacji tego typu, zwłaszcza w sytuacji grupy mniejszościowej omówione zostało w kontekście pracy wychowawczej podejmowanej przez starsze pokolenie i działań samej młodzieży. Mówca zwrócił też uwagę uczestników konferencji na wyraźną dysproporcję między ilością i różnorodnością organizacji młodzieżowych w okresie międzywojennym w porównaniu z dniem dzisiejszym.

Drugi dzień obrad okazał się jeszcze bardziej intensywny niż poprzedni. W ciągu jedynej, zaplanowanej sesji wystąpiło jedenastu uczestników wygłaszając dziewięć referatów i dwa komunikaty. Jako pierwszy zabrał głos dr Mieczysław Fazan (Śląski Instytut Naukowy, Katowice) przedstawiając „Życie kulturalne Śląska Cieszyńskiego jako teren kontaktów kultury polskiej, czeskiej i niemieckiej”. Swoje rozważania oparł na dychotomii możliwości rozwoju kulturowego narodu panującego i narodów podporządkowanych w czasach monarchii austro-węgierskiej. Wskazał przy tym na najważniejsze czynniki przemian: istnienie samego pogranicza kulturowego, przemiany kultury europejskiej w II poł. XIX w. i przebieg procesów narodotwórczych.

Kolejny, wzbudzający duże zainteresowanie, referat dr. Henryka Chałupczaka (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin) analizował „Wpływ pomocy Rzeczypospolitej na działalność mniejszości polskiej w Niemczech w okresie międzywojennym”. Ten niezwykle rzadko poruszany temat pozwolił na ustalenie bardziej właściwych proporcji finansowego i osobowego zaplecza działalności mniejszości polskiej w Niemczech i stopnia pomocy jakiej udzielały rodakom na pograniczu (a właściwie pograniczach) władze międzywojennej Polski.

Komunikat mgr Jolanty Kowalczyk (Politechnika Warszawska) zawierał analizę treści „Prasy polonijnej na Zaolziu wobec problemów narodowościowych” pod koniec lat trzydziestych i w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej, a referat doc. Brunona Rygiela (US, Cieszyn) poświęcony był „Polskiemu folklorowi muzycznemu w zapisach etnografów czeskich”. Mówca przytoczył wiele interesujących przykładów zapisów pieśni z terenu czeskiej części Śląska Cieszyńskiego i w sposób przekonujący udowodnił, że pieśni polskie zajmują tam nienaturalnie mało miejsca, a również współcześnie naukowcy czescy nie przejawiają większego zainteresowania penetracją polskiego folkloru Zaolzia.

Z kolei mgr Barbara Stawowczyk (WSP Opole) w sposób ilościowy i jakościowy zanalizowała „Działalność kulturalno-oświatową Polaków na Zaolziu na łamach Gwiazdki Cieszyńskiej (1920 - 1938)”, a mgr Leszek Kuberski (WSP Opole) w referacie „Z dziejów współpracy polsko-serbołużycyjskiej w latach republiki weimarskiej” przedstawił postać wielkiego Serbołużyczanina i przyjaciela Polaków — Jana Skali (1889 - 1945). Żałować tylko należy, że w znakomicie przedstawionym życiorysie, uwypuklającym szczególnie związki Skali z działaczami polskimi w Niemczech nie znalazła się wzmianka o jego późniejszych losach i tragicznej z punktu widzenia współpracy międzysłowiańskiej śmierci po wkroczeniu żołnierzy Armii Radzieckiej.

Pewnego rodzaju dysonansem dla wielu uczestników konferencji, szczególnie nie mających za sobą pogłębionych studiów metodologicznych, było wystąpienie dr. Jacka Chłopockiego (Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań) zatytułowane „Zderzenia i przenikanie kultur”. Pomimo ciekawego tematu i logicznego wykładu mówca z powodu hermetycznego, a miejscami i uduchowionego języka referatu, nie był w stanie dotrzeć do dużej części słuchaczy. Przeciwnieństwem tegoż był głos dr. Tadeusza Kani (US, Cieszyn), który niezwykle żywiołowo, a przy tym

z ogromną swadą i predylekcją do dużej ilości przykładów, daleko wykroczył poza określony w programie konferencji temat „Rola pogranicza kulturowego w rozwoju regionalizmu”. Było to wystąpienie, którego słuchało się nie bez zastrzeżeń merytorycznych, ale za to z ogromną przyjemnością.

Dr Jan Rusnok (PZKO, CSRS) opierając się na najlepszych źródłach i własnym wieloletnim doświadczeniu organizacyjnym przedstawił „Rolę Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w życiu Polonii na Śląsku Cieszyńskim”. Scharakteryzował on ogólną sytuację mniejszości polskiej na Zaolziu do r. 1945, a w tym bardzo bogate życie organizacyjne w okresie międzywojennym, błędy władz polskich popełniane względem Czechów po zajęciu Zaolzia i okres okupacji niemieckiej. Przedstawił też szczegółowo i podał wiele danych o 40-letniej już działalności Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Czechosłowacji. Na uwagę zasługuje tu pełny obiektywizm relacji autora, nie szczędzącego jednak słów krytyki skierowanych przy tym zawsze pod właściwym adresem.

Z kolei swoimi doświadczeniami zdobytymi w czasie wieloletniego pobytu w Czechosłowacji w charakterze lektora podzielił się z uczestnikami konferencji mgr Andrzej Spyt (IBP UJ) omawiający temat „Uwarunkowania współczesnej kultury polonijnej na Śląsku Cieszyńskim”. Również i w tym referacie nie zabrakło zarówno uwag krytycznych, jak i projektów mogących przyczynić się do poprawy sytuacji. Ostatnie wystąpienie konferencji na temat „Roli szkoły na pograniczu” przypadło w udziale wymienionemu już wyżej dr. Zenonowi Jasińskiemu. omówił on rodzaje szkół mniejszościowych, ich cele i zadania oraz wzorzec, w kierunku którego winny się one rozwijać. W referacie poruszono też kwestię odpowiedniego doboru podręczników i kadry nauczycielskiej.

W dyskusji końcowej różnorodne głosy uczestników dotyczyły m. in. następujących zagadnień: kontrowersji wokół pojęć „Polonia”, „integracja” i „asymilacja”, braku analizy pojęcia „ojczyzna”, niejasności istniejących wokół „akcji łączenia rodzin”, relacji państwo — szkoły mniejszościowe i skomplikowanej niejednokrotnie sytuacji życiowej osób mieszkających po jednej, a pracujących po drugiej stronie granicy. Mówiono też o braku instytucji zajmującej się w Polsce szeroko rozumianą problematyką etniczną (przed II wojną światową działał niezastąpiony do dzisiaj Instytut Badań Spraw Narodowościowych), trudnościach z promocją dzieł autorów zaolziańskich tak w Czechosłowacji, jak i w Polsce, powiązanych z niedostatecznie sprawnym funkcjonowaniem polskich służb dyplomatycznych w CSRS, zbyt nikłym zainteresowaniu różnorodnością wyznaniową Polaków na czeskim Śląsku Cieszyńskim i braku kompetentnego opracowania historii Zaolzia. Wspomniano również o problemach „mentalności” ludzi pogranicza i akcji słowakizacyjnej prowadzonej wśród Polaków na Bukowinie w latach trzydziestych.

Sesja zakończyła się podsumowaniem obrad i wyrażeniem wdzięczności organizatorom konferencji. Z pewnością osiągnięto jej cel naukowy; stała się forum wymiany myśli i poglądów, doprowadziła również do wspólnych wniosków i ustalenia dalszych działań. Zmiany w programie konferencji związane z brakiem kilku referatów (m. in. z Katowic, polskiego i czeskiego Cieszyna oraz Ostrawy) i rezygnacja z obrad w sekcjach pozwoliły na wysłuchanie wszystkich wystąpień przez całą grupę uczestników. Ilość i jakość zaprezentowanego w ramach konferencji materiału (być może w formie książkowej zostanie on jeszcze uzupełniony) potwierdza jej naukową wartość i wskazuje na potrzebę organizacji kolejnego spotkania tego typu.

Miroslaw Boruta

KONFERENCJA ETNOLOGICZNA W KOLONII

W dniach od 5 do 9 października 1987 obradowała w Kolonii (RFN) konferencja etnologiczna zorganizowana przez Niemieckie Towarzystwo Etnologiczne (Deutsche Gesellschaft für Völkerkunde), Austriackie Towarzystwo Etnograficzne (Österreichische Ethnologische Gesellschaft) oraz Towarzystwo Antropologiczne w Wiedniu (Anthropologische Gesellschaft in Wien), przy współpracy Instytutu Etnologii Uniwersytetu w Kolonii (Institut für Völkerkunde der Universität zu Köln) i Muzeum Etnologicznego w Kolonii (Rautenstrauch-Joest-Museum für Völkerkunde). Konferencja oraz posiedzenie organizacyjne Niemieckiego Towarzystwa Etnologicznego zgromadziły kilkuset uczestników — członków towarzystw etnologicznych i gości zaproszonych z kilkunastu krajów Europy i świata, m. in. z Austrii, Francji, NRD, Szwajcarii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Włoch, ZSRR i USA, w tym również z Polski. Całością prac przygotowawczych kierowała i nad przebiegiem konferencji czuwała prof. dr Ulla Johansen — przewodnicząca Niemieckiego Towarzystwa Etnologicznego i dyrektor Instytutu Etnologii Uniwersytetu w Kolonii, przy pomocy dr. Thomasa Hauschilda i dr. Waltraud Kokot.

Cele konferencji były nader różnorodne. Były nimi przede wszystkim wymiana informacji o prowadzonych badaniach i stworzenie możliwości osobistego kontaktu zainteresowanych problemami etnologicznymi. Należały do nich również dyskusje nad nowymi metodami i technikami analizy i dokumentacji faktów etnologicznych i upowszechnienie wyników badań. Rozważano sprawy filmu i muzealnictwa etnologicznego oraz zastosowania komputerów w etnologii. Silną była refleksja na społeczną użytecznością etnologii. Najbardziej jednakże charakterystyczną cechą konferencji, jej niezapisanym w tytułach referatów hasłem wywoławczym, było dążenie do integracji pozaeuropejskich i europejskich badań etnologicznych, wskazanie na konieczność i korzyści płynące z połączenia tych dwóch tak odrębnych dotąd, przede wszystkim w etnologii niemieckiej, tradycji i perspektyw badawczych.

Uderzała wielką rozmaitością form spotkań naukowych i imprez towarzyszących. Obok posiedzeń plenarnych oraz zebrań w sekcjach i podsekcjach z referatami wygłaszanymi zorganizowano sesje „plakatowe” sprzyjające indywidualnym rozmowom z autorami opracowań. Odbyły się także posiedzenia, w trakcie których zasiadający na podium eksperci odpowiadali na pytania z sali (sytuacja w muzealnictwie i w filmie etnologicznym) oraz połączone z dyskusją pokazy filmów etnologicznych i demonstracje zastosowania komputerów w etnologii. Obradom towarzyszyła ekspozycja wydawnictw etnologicznych, głównie zachodnio-niemieckich i austriackich, ale również brytyjskich i ze Stanów Zjednoczonych, urządzona przez firmy księgarskie. Uczestnicy konferencji zaproszeni zostali przez Burmistrza Kolonii do zabytkowego ratusza oraz zapoznali się z wystawami i zbiorami Muzeum Etnologicznego im. Rautenstrauch-Joesta.

Problematykę naukową konferencji wyznaczyły tematy referatów na posiedzeniach plenarnych oraz przyjęte zakresy pracy sekcji. W trakcie posiedzenia plenarnego ogłoszono referaty dotyczące etnologii w NRD (W. Jakobeit i W. Rusch), etnologii i narodowego socjalizmu (H. Fischer), procesów kulturowych i etnicznych w ekstremalnych sytuacjach egzystencjalnych (J. Jansen), badań nad szamanizmem (A. Hultkrantz) i inne. O niezwykle szerokim zakresie obrad mówi jednakże przede wszystkim tematyka sekcji. W ramach konferencji pracowało 12 sekcji: 1. Etnologii stosowanej; 2. Terytorialności grup wędrownych; 3. Etnologii miejskiej; 4. Etnomedycyny i etnobotaniki; 5. Etnologii zaangażowanej w pomoc

rozwojową; 6. Analizy sieciowej; 7. Afryki; 8. Ameryki Łacińskiej; 9. Oceanii; 10. Europy; 11. Azji Południowej, i 12. Ameryki Północnej.

Uczestniczyłem głównie w pracach sekcji zajmującej się etnologią Europy, kierowanej przez dr. T. Hauschilda. Europa, jako przedmiot zainteresowań etnologów niemieckich pracujących w ramach Völkerkunde, pojawiła się stosunkowo niedawno, tworząc jednocześnie korzystną platformę integracji z regionalnym europejskim ludoznawstwem (Volkskunde). Wzrost udziału etnologów w badaniach problemów europejskich wiąże się nie tylko z „powrotem do Europy” etnologów (antropologów) w okresie postkolonialnym, przemieszczeniem się dużych grup migrantów z Azji i Afryki na teren naszego kontynentu i zmianami kulturowymi w krajach pozaeuropejskich. Wywołany został przede wszystkim nowymi potrzebami w zakresie aksjologii i epistemologii w etnologii — zrozumieniem konieczności przejścia, od badania kultur pozaeuropejskich, uznanych jako obce, egzotyczne, i własnych kultur ludowych, traktowanych jako przynależne „swoim-obcym”, — do studiów nad kulturą ludzi w jej globalnym, obejmującym również nas samych, wymiarze.

Tematyka sekcji etnologii Europy zdominowana została doniesieniami z badań na terenach śródziemnomorskich, szczególnie intensywnie uprawianych przez etnologów zachodnioeuropejskich. W tej grupie referatów znalazło się m. in. opracowanie J. Davisa z Wielkiej Brytanii, dobrego znawcy obszaru śródziemnomorskiego, poświęcone związkowi religii i polityki w Libii w perspektywie antropologii regionu Morza Śródziemnego. W ramach sekcji nie zabrakło jednakże wystąpień zajmujących się innymi krajami Europy, w tym również terenem Niemiec. Charakterystyczne i interesujące było tu opracowanie dotyczące rytualnej pielęgnacji włosów i ciała w Niemczech (R. Jonas), wskazujące na jeden z tematów dotąd na obszarze Europy niedostrzegany. Etnologowie z Polski przedstawili następujące referaty: E. Fryś-Pietraszko, *Między Europą zachodnią a wschodnią. Polskie stroje ludowe w 2 połowie XIX wieku*; J. Kucharska, *Przekaz kaszubskiego języka i tradycji kulturowej w rodzinie, społeczności wiejskiej i kontaktach instytucjonalnych oraz Z. Jasiewicz, Nowe tradycje w etnologicznych studiach nad rodziną w Polsce*.

Zainteresowanie moje wywołały również, ze względu na silne zaakcentowanie problematyki Azji Środkowej, obrady sekcji rozważającej zagadnienie terytorialności grup wędrownych. W sekcji tej, zorganizowanej przez dr. A. Rao i doc. M. Casimira, badaczy terenów środkowoazjatyckich z Instytutu Etnologii Uniwersytetu w Kolonii, uczestniczyli także etnologowie z Uniwersytetu w Heidelbergu, najsilniejszego w RFN centrum etnologicznych badań nad ludami Azji Środkowej. Referaty wygłoszone w ramach sekcji dotyczyły jednakże grup wędrownych w skali świata. Na temat terytorialności i terytorializacji wśród Cyganów w Polsce mówił A. Mirga, kolejny polski etnolog biorący udział w konferencji.

Uczestnictwo etnologów z Polski w konferencji w Kolonii było wynikiem zainicjowanej przez prof. dr. U. Johansen współpracy z polskimi ośrodkami akademickimi i Polskim Towarzystwem Ludoznawczym. Dr. A. Kowalska-Lewicka, prezes Zarządu Głównego PTL, która w sekcji poświęconej badaniom afrykańskim wygłosiła referat *Kobieta w Mzabie w Maroku. Zmiany w jej statusie społecznym wskutek kontaktów z kulturą krajów zachodnich*, przeprowadziła ponadto rozmowy na temat współdziałania PTL z towarzystwami etnologicznymi działającymi na zachodzie Europy.

Konferencja etnologiczna w Kolonii, pozwoliła poznać problematykę i metodologię badań etnologicznych w RFN i innych krajach europejskich oraz zapre-

zentować studia prowadzone w Polsce. Ułatwiła także zorientowanie się w działalności centrów etnologicznych inicjujących i koordynujących prace nad niektórymi, wybranymi zagadnieniami w skali europejskiej i określenie możliwości udziału etnologów polskich w tych badaniach.

Zbigniew Jasiewicz

II ZJAZD ABSOLWENTÓW ETNOGRAFII UNIwersYTETU POZNAŃSKIEGO POŚWIĘCONY PAMIĘCI PROFESORA JÓZEFA BURSZTY

Dnia 25 września 1987 roku w Poznaniu miał miejsce II Zjazd Absolwentów Etnografii Uniwersytetu Poznańskiego (I Zjazd odbył się 18 lat temu w związku z 50-leciem Uniwersytetu). Zjazd zwołany został z okazji 50-lecia pracy naukowej Profesora Józefa Burszty. Niespodziewana śmierć Profesora nie pozwoliła uczcić tego pięknego jubileuszu. Zjazd natomiast poświęcony został Jego pamięci.

Uczestników Zjazdu powitał Dyrektor Instytutu Etnologii UAM — prof. dr hab. Z. Jasiewicz. Swoją obecnością zaszczylił Zjazd: żona Profesora — pani Marcelina Bursztowa, prorektor UAM — doc. dr hab. Andrzej Kostrzewski, prodziekan Wydziału Historycznego doc. dr hab. Jerzy Kubczak oraz inne osoby związane z Profesorem i Instytutem. W imieniu władz uniwersyteckich głos zabrał prorektor doc. A. Kostrzewski, który nawiązał do swoich kontaktów z Profesorem i etnografami. Następnie przemówił dr J. Bednarski charakteryzując sylwetkę Profesora Józefa Burszty jako uczonego i nauczyciela akademickiego. O aktualnych pracach badawczych i dydaktycznych Instytutu mówił prof. Z. Jasiewicz. Z kolei wystąpiła mgr I. Kabat omawiając zagadnienie ról zawodowych i losów życiowych absolwentów. Jako przedstawiciel absolwentów głos zabrał mgr D. Piątkowski, którego żywe i barwne przemówienie spotkało się z życzliwym przyjęciem zebranych. W dyskusji zjazdowej m.in. wysunięto i zaakceptowano propozycję wystąpienia do władz o nadanie imienia Profesora Józefa Burszty jednej z ulic miasta Poznania. Posiedzenie zakończył doc. dr hab. E. Linette, który ustosunkował się do kwestii poruszonych w dyskusji i omówił sprawy organizacyjne.

Następnie delegacja uczestników Zjazdu złożyła kwiaty na grobie Profesora, inni zaś — zgodnie z programem — zapoznali się z ekspozycją nowo otwartego Muzeum Etnograficznego. W godzinach popołudniowych odbyło się spotkanie towarzyskie.

Z okazji Zjazdu wydano ilustrowaną broszurę okolicznościową, w której prof. Z. Jasiewicz omówił przeszłość, teraźniejszość i przyszłość Instytutu, ponadto zamieszczono w niej listę absolwentów oraz wykazy doktoratów i habilitacji z zakresu etnografii broniących na UP i UAM.

Powracając do wspomnianego wyżej zagadnienia ról zawodowych i losów życiowych absolwentów należy podkreślić, że dzielenie się refleksją na ten temat nie jest zadaniem łatwym chociażby ze względu na skromną bazę źródłową, która nie pozwala na przeprowadzenie w tym zakresie szerszych studiów. Wydaje się jednak, że podjęte rozważania mogą zmierzać do określenia: 1) struktury demograficzno-społecznej osób, które podjęły studia etnograficzne, 2) specyfiki zawodu etnografa i 3) losów zawodowych absolwentów.

W 68-letniej historii Instytutu Etnologii UAM progi poznańskiej *Almae Matris* opuściło grono absolwentów, którego strukturę charakteryzować można ze względu na rozmaite cechy. W latach 1923-1939 studia ukończyło około 30 osób. Ze względu na niemożność ustalenia dokładnej liczby absolwentów i znikome dane o nich, zbiorowość ta nie może być poddana analizie. Przedmiotem zainteresowania będzie zatem grupa druga gromadząca absolwentów powojennych (z lat 1946-1987), i to zarówno słuchaczy Studium Historii Kultury Materialnej specjalizujących się w etnografii, jak i w kończących studia etnograficzne.

Grupa to liczy 338 absolwentów, w tym 64,2% stanowią kobiety. Z analizowanej zbiorowości na zawsze odeszło 6 osób. 3,6% to emeryci i renciści, którzy w około 50% przed przejściem w stan spoczynku zasilali zawodowo środowisko etnograficzne. W gronie absolwentów jest dwóch obcokrajowców: Węgier i Boliwijszczyk.

Z kolei można postawić pytanie, z jakich miejscowości wywodzą się absolwenci i jakie jest ich pochodzenie regionalne? Otóż, najczęściej, bo 40% pochodzi z wielkich miast (powyżej 0,5 mln mieszkańców), 21,4% — z miasteczek (do 25 tys.), 14,6% — ze średnich miast (50-250 tys.), 12,2% — ze wsi, 6,6% — z dużych miast (250-500 tys.) i 5,2% — z małych miast (25-50 tys.). Jak się okazuje największe zainteresowanie studiami etnograficznymi objawiła młodzież z miast wielkich i miasteczek (łącznie 61,4%). Natomiast analiza pochodzenia regionalnego absolwentów wykazała, że 62,6% spośród nich rekrutuje się z Wielkopolski, w tym 62,9% z Poznania (co stanowi 39,3% ogólnej liczby absolwentów), z Pomorza i ziem zachodnich wywodzi się 22,6%, a z pozostałych regionów Polski — 14,8%.

W latach 40-tych studia ukończyły 3 osoby, 50-tych — 31, 60-tych — 60, 70-tych — 116 i 80-tych — 128. Najwięcej z nich wydały lata: 1978, 1979 i 1987, tj. po 21 absolwentów, 95,9% osób opuściło mury uczelni z tytułem magistra.

Na drugim miejscu omówiono specyfikę zawodu etnografa. Była ona rozmaicie rozumiana w poszczególnych okresach i mniej lub bardziej świadomie tworzona w ośrodkach kształcących etnografów, co miało odbicie na przykład w niejednolitej siatce zajęć dydaktycznych na studiach. W Poznaniu przebiegało to też różnie w różnych okresach. Widoczne to jest chociażby w problematyce realizowanych tematów prac magisterskich. I tak w latach 50-tych były one poświęcone prawie wyłącznie tzw. „kulturze materialnej”, i to Wielkopolski. Lata 60-te przyniosły spadek zainteresowania przejawami materialnymi kultury, pojawiły się zaś prace oscylujące wokół zagadnień życia społecznego na wsi polskiej i prace dotyczące krajów pozaeuropejskich powstające na bazie literatury. W latach 70-tych natomiast miał miejsce dalszy rozwój badań z zakresu tzw. „kultury społecznej” wsi, zwrócono też uwagę na zagadnienia tzw. „kultury duchowej”, m. in. folkloru i zjawiska folkloryzmu. Zwiększyła się też liczba tematów poświęconych ludom i kulturom europejskim i pozaeuropejskim, a co najważniejsze część z nich przygotowano w oparciu o własne badania terenowe. W latach 80-tych przeżywają renesans tematy z zakresu kultury technicznej, wyrównują się proporcje między pracami traktującymi o zagadnieniach społecznych i z zakresu „kultury duchowej”, a poza tym nadal tak samo dużym zainteresowaniem cieszą się tematy pozapolskie, włącznie z realizacją samodzielnych prac terenowych. Jak więc widać w ośrodku poznańskim rysuje się pewna równomierność w rozłożeniu akcentów na badanie poszczególnych sfer polskiej kultury ludowej, występują też określone proporcje między regionalną tematyką wielkopolską, ogólnopolską i pozapolską. Jeżeli uwzględnimy też fakt, że wśród prac pojawiły się takie, któ-

re omawiały zagadnienia ogólnoteoretyczne, to otrzymamy obraz tego, jakie możliwości stwarzały słuchaczom studia w Instytucie Etnologii.

Przechodząc do szczegółowej analizy tematów prac magisterskich należy odpowiedzieć na następujące pytanie: jakich obszarów kulturowych dotyczyły zainteresowania magistrantów oraz jaka była tematyka podejmowanych prac? 59,5% prac dotyczy problemów z zakresu etnografii Polski, w tym 49,7% odnosi się do Wielkopolski (co stanowi 29,5% ogólnej liczby prac; w tym miejscu warto podkreślić, że 25,3% prac o Wielkopolsce napisanych zostało przez jej mieszkańców). Na uwagę zasługuje fakt, że 12,9% tematów opracowano w oparciu o materiał uzyskany z badań w miejscowości (lub mikroregionie) zamieszkiwanej przez magistranta. Zagadnieniom z zakresu etnografii Europy i terenów pozaeuropejskich poświęconych jest 33,7% tematów. Jest to 106 prac, z których 21 dotyczy krajów europejskich, 33 — Azji, 21 — obu Ameryk, 13 — Afryki, 7 — Australii i Oceanii oraz 11 — traktuje o dwóch lub więcej obszarach jednocześnie. Natomiast reszta prac, tj. 6,8%, ma charakter teoretyczny i nie jest poświęcona żadnemu konkretnemu miejscu.

Z kolei jeżeli chodzi o tematykę podejmowanych prac, to przedstawia się ona następująco. 62 prace dotyczą zagadnień ogólnych, tj. historii etnografii, teorii kultury, metodologii, metod i technik badawczych, źródeł etnograficznych, są to także prace o charakterze biograficznym i inne. Ze 187 prac z problematyki ogólnopolskiej najwięcej, bo 42, zajmują się zagadnieniami tzw. „kultury materialnej” (z różnymi tematami szczegółowymi z tego zakresu); regionu oraz grup etnograficznych i etnicznych dotyczą 24 prace, folkloru i folkloryzmu — 19, zwyczajów i obrzędów rodzinnych, doroczných i innych oraz ich przeobrażeń — 17, wiedzy, wierzeń, magii i religii — 13 prac współczesnych przemian gospodarczych i społeczno-kulturowych — 12. Natomiast ze 106 prac dotyczących zagadnień pozapolskich najwięcej, bo 30, koncentruje się na problemach z zakresu tzw. „kultury społecznej” (w tym 17 prac odnosi się do zagadnienia rodziny).

Analizując kwestię doboru tematu i jego realizacji, można dostrzec, że był on najczęściej odzwierciedleniem indywidualnych zainteresowań magistranta i jego dociekań badawczych. Ale zdarzały się też sytuacje, że proponowano seminarzystom tematy nawiązujące do aktualnych prac badawczych Instytutu oraz szczególnych zainteresowań naukowych promotorów lub też odpowiadających na zapotrzebowanie społeczne. Rezultatem tego były m. in. prace dotyczące kultury materialnej ludności wiejskiej w poszczególnych częściach Wielkopolski w XVIII w., które przygotowali absolwenci z 1955 roku, prace analizujące działalność polskich badaczy Azji Środkowej realizowane przez grupę magistrantów z 1976 roku czy prace z 1979 roku poruszające różne zagadnienia szczegółowe z tego regionu świata, ponadto na zlecenie Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w 1976 roku opracowany został temat „Uwarunkowania ruchu społeczno-kulturalnego w Wielkopolsce na przykładzie społeczności miejskiej i wiejskiej” przez cztery 2-osobowe zespoły. Należy też wspomnieć o kompletach prac, które były rezultatem grupowych poczynań absolwentów, takich jak wyprawa do Afryki w 1976 roku, do Wenezueli w 1981 roku czy kilkuletnie badania Koła Naukowego Studentów Etnografii w Puszczy Noteckiej.

55,2% wszystkich prac opartych jest na badaniach empirycznych, natomiast pozostałe o charakterze kompilacyjno-teoretycznym przygotowano w oparciu o literaturę przedmiotu. Prace magisterskie powstawały pod kierunkiem następujących promotorów: prof. J. Burszty — 153 prace (około 50% wszystkich powojennych prac), prof. Z. Jasiewicza — 61, prof. M. Frankowskiej — 38, prof. E. Franko-

wskiego — 22, doc. B. Linette — 17, doc. Z. Staszczak — 15, prof. A. Szyfer i doc. A. Posern-Zielińskiego — po 4, prof. J. Gajka i prof. K. Moszyńskiego — po 2 oraz prof. J. Klimaszewskiej, prof. J. Kmity, prof. W. Sobisiaka i doc. A. Palubickiej — po 1. Z powstałych prac magisterskich 6 opublikowano jako książki, natomiast około 26 — w postaci artykułów — trafiło głównie do czasopism etnograficznych lub prac zbiorowych.

Przechodząc do trzeciej wyróżnionej wyżej kwestii, tj. losów absolwentów, dobrze będzie dla porównania prześledzić, w jakich miejscowościach obecnie zamieszkują absolwenci. I tak 43% żyje w wielkich miastach, średnich — 18,2%, miasteczkach — 11%, dużych miastach — 5,6%, małych miastach i na wsi po 5,5%. 49,7% absolwentów pozostało w swoich rodzinnych miejscowościach. Natomiast reszta zmieniła miejsce zamieszkania bądź to ze względu na podjętą pracę, zmianę stanu cywilnego, wyjazd za granicę lub też z innych jeszcze powodów. Najbardziej zauważalne jest przemieszczenie się znacznej liczby absolwentów pochodzących ze wsi i miasteczek do miast wielkich i średnich. W rozbiciu na regiony sytuacja przedstawia się następująco, 50,7% absolwentów mieszka na terenie Wielkopolski, w tym 77,6% w samym Poznaniu (co stanowi 39,4% ogółu), na Pomorzu i ziemiach zachodnich — 19,6%, taki sam odsetek zamieszkuje pozostałe regiony kraju. Największe skupiska absolwentów poza Wielkopolską z Poznaniem — znajdują się w Szczecinie, Warszawie, Toruniu, Koszalinie i Zielonej Górze. Dla uzupełnienia obrazu rozmieszczenia poznańskich absolwentów należy też parę słów poświęcić osobom przebywającym na dłuższych pobytach bądź na stałe za granicą. Stanowią oni 9,8% ogółu (w tym 76% to kobiety). Najliczniej, bo aż w 45,4%, osiedlili się absolwenci w Europie Zachodniej. Druga pod względem liczebności grupa, przebywa na kontynencie północnoamerykańskim, trzecia — w Australii. 63,6% osób pozostających za granicą mieszkało uprzednio w Poznaniu.

Nieprecyzyjnie użyte określenie „losy” absolwentów może być rozumiane jako losy absolwentów: 1) pracujących w zawodzie, 2) pracujących w zawodach pokrewnych (szeroko pojmowanych) i 3) odchodzących od zawodu względnie od pracy zawodowej w ogóle.

Jeżeli chodzi o absolwentów zatrudnionych w zawodzie, to stanowią oni 46,3% ogółu, czyli 148 osób. Etnografowie podjęli pracę w następujących instytucjach: muzeach — 75 osób (w tym 56 — w etnograficznych), domach i ośrodkach kultury — 20, szkołach wyższych (placówki etnograficzne bądź pokrewne) — 19, instytucjach dokumentujących i konserwujących zabytki — 11, placówkach naukowo-badawczych — 11, spółdzielniach rękodzieła ludowego i artystycznego — 9. Można tu także włączyć 3 osoby, które podjęły dalsze studia. W grupie osób pracujących w zawodzie 6 absolwentów (na 18 w ogóle) ukończyło dwa fakultety, przy czym dla połowy pierwszym kierunkiem studiów była etnografia, a następnie studiowano kulturoznawstwo i socjologię, w trzech pozostałych wypadkach etnografię kończono po historii, archeologii i filologii polskiej. Na 39 obronionych dysertacji doktorskich w ogóle, 26 przygotowanych zostało w ramach tej właśnie grupy (13 z nich opublikowano jako książki). Dwa spośród otwartych przewodów doktorskich zakończono już w 4 lata po magisterium. W 10 wypadkach pracę doktorską pisano pod tym samym kierunkiem naukowym co magisterską. Absolwenci należący do tej grupy odbyli także 3 kolokwia habilitacyjne. Wśród wymienionych 148 osób pracujących w zawodzie 7 absolwentów piastuje stanowiska dyrektorskie, a 18 — kierownicze. Także z osób przebywających za granicą 7 absolwentów pracuje jako etnografowie (antropologowie). Na osobną wzmiankę za-

siuguje fakt, że na 20 małżeństw zawartych między absolwentami w 8 wypadkach obydwój małżonkowie zatrudnieni są w zawodzie.

Przechodząc do analizy grupy absolwentów, którzy pracują w zawodach pokrewnych należy stwierdzić, że dotyczy to 80 osób, co stanowi 25% ogółu. Osoby te pracują w następujących placówkach: przedszkolach, szkołach podstawowych, średnich i wyższych — 27, instytucjach prowadzących działalność artystyczną — 12, bibliotekach — 11, komitetach partyjnych — 7, służbie zdrowia — 6, redakcjach czasopism, radiu i TV — 5, wydziałach kultury i sztuki — 3, instytucjach o profilu turystycznym — 3 i w innych 6. W grupie tej 6 osób ukończyło dwa fakultety, oprócz etnografii — muzykologię i historię sztuki (co zdecydowało o aktualnym zatrudnieniu) oraz po historii, filologii polskiej, muzykologii i psychologii — etnografię (przy czym wykonywany jest zawód pierwszy). Przedstawiciele tej grupy absolwentów, pomimo braku stałego kontaktu z etnografią, twórczo rozwijali to, co wynieśli z tych studiów, niejednokrotnie sięgając do etnograficznej przeszłości, która nie stanowiła przeszkody w dalszej karierze. Dowodem na to są chociażby podyplomowe studia dziennikarskie jednego z absolwentów czy 7 doktoratów z dziedziny etnografii, historii sztuki czy socjologii. Podobnie jak w grupie pierwszej i tutaj 11 absolwentów pełni ważne i odpowiedzialne funkcje dyrektorskie i kierownicze.

W grupie absolwentów odchodzących od zawodu znajduje się 29 osób. Reprezentują oni głównie następujące dziedziny: prywatne zakłady usługowe i produkcyjne — 15 osób, przemysł — 5, rolnictwo i ogrodnictwo — 3 oraz inne miejsca pracy — 6. W grupie tej znajduje się także 26 osób, które nie podjęły pracy zawodowej w ogóle bądź ją przerwały. Są to w większości kobiety, więcej niż 50% z nich sprawuje opiekę nad dziećmi. Fakt odejścia od zawodu lub niepodejmowania pracy nie oznacza porzucenia go czy braku zainteresowania nim. W tym kontekście można zauważyć, że z zawodem etnografa jest tak, jak z poetą: etnografem się nie jest, ale się bywa. Świadczy o tym utrzymywanie związków ze środowiskiem etnograficznym chociażby poprzez członkostwo w Polskim Towarzystwie Ludoznawczym, kompletowanie specjalistycznych bibliotek, organizowanie własnych badań, wypraw i stypendiów oraz zajmowanie się fotografią dokumentalną.

Reasumując trzeba stwierdzić, że ośrodek poznański dał szansę utrzymania więzi z zawodem każdemu absolwentowi. Inną kwestią jest sprawa wykorzystania tej szansy. W karierach zawodowych absolwentów zaznacza się nie tylko to, co jest osiągnięciem dydaktyczno-wychowawczym Instytutu, ale także to, co jest osiągnięciem własnym absolwentów. Z tymi właśnie osiągnięciami przybyło zapewne na II Zjazd 182 absolwentów, co stanowi 53,8% ogółu.

Irena Kabat

DNI KULTURY INDONEZJI W NOWOHUCKIM CENTRUM KULTURY

W dniach 19-22.03.1987 r. odbył się staraniem Nowohuckiego Centrum Kultury, Ambasady Republiki Indonezji w Polsce, Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie, Muzeum Etnograficznego w Krakowie oraz Krakowskiego Koła Przyjaźni Polsko-Nepalskiej — cykl imprez przybliżających krakowianom niektóre aspekty kultury kraju 13 tysięcy wysp.

Pierwszego dnia mieliśmy okazję poznać refleksje z podróży Marka Faryna i Andrzeja Kulki bogato ilustrowane barwnymi przeźrocami, „Indonezja oczami trampa”.

Drugi dzień zaznaczył się indonezyjskim wieczorem narodowym z udziałem Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnego Republiki Indonezji w Polsce pana Hassana Abduljaila oraz dyrektora Muzeum Nusantary pana Andrzeja Wawrzyńskiego. Zaprezentowano stroje ludowe z różnych regionów archipelagu codzienne i obrzędowe (weselne) kobiece i kilka męskich. Modelami byli członkowie korpusu dyplomatycznego — rodowici Indonezyjczycy. Pokazano również tańce ludowe z wysp Bali i Jawy, niestety w takt muzyki płynącej z taśmy magnetofonowej, nie było możliwości akompaniamentu oryginalnego gamelanu składającego się z około 30 instrumentów.

Trzeci dzień zatytułowano „Indonezyjskie misteria — teatr cieni”. Dr Janusz Kamocki wprowadził obecnych w historię i rolę teatru w kulturach indonezyjskich, omówił jego rodzaje: a więc pierwotny-cieni, z figurkami wycinanymi z liści lontaru i późniejszy — „teatr skórzany” (WAYANG KULIT) z płaskimi marionetkami o ruchomych rękach i twarzach zwróconych profilem do widza-popularne na całym obszarze języków jawańskiego i balijskiego, płaskie lalki drewniane (WAYANG KERUCIL) z Jawy Środkowej, pełne drewniane lalki w batikowych strojach, z ruchomą głową, obracającą się na przęcie przeciągniętym przez korpus (WAYANG GOLEK), charakterystyczne dla Jawy Zachodniej, zamieszkałej przez ludność mówiącą po sundajsku, wreszcie teatr masek (WAYANG TOPENG); tematykę: dwa eposy indyjskie w wersji indonezyjskiej MAHABHARATE i RAMAYANE, wystawiane w starojawańskim języku *kawi* (WAYANG PURVA), historyczny przedstawiający wydarzenia z dziejów średniowiecznego jawańskiego królestwa Majapahit (WAYANG KERUCIL), służący celom muzułmańskiej propagandy religijnej (WAYANG ADAM MARIFAT), katolicki oparty na motywach pasji wielkanocnych (WAYANG WAHTU), teatr żołnierski z lat 1945-1947 (WAYANG SULUH), polityczny o treści związanej z odzyskaniem niepodległości (WAYANG PANCASILA), teatr-prasówkę związany z wprowadzeniem języka indonezyjskiego (WAYANG JURNAL); dziecięcy bajkowy (WAYANG KANCIL) i kowbojski (WAYANG WEST), wreszcie unikatowy, wykonany specjalnie dla Marcina Raciborskiego, znakomitego polskiego botanika, badacza tego terenu (WAYANG PANTADEUSZ) z postaciami z mickiewiczowskiej epopei, przechowywany w Muzeum Etnograficznym w Krakowie. Mówca wiele uwagi poświęcił roli dalana-poety, filozofa, kompozytora, improwizatora, mówcy, śpiewaka i reżysera w jednej osobie, słowem ludowego odtwórcy i współtwórcy przedstawień wayangowych.

Dr J. Kamocki zademonstrował także „drzewko życia” (GUNUNGAN)-symbol początku i końca akcji przedstawienia oraz możliwości ruchu poszczególnych tyków lalek.

Ostatni dzień imprezy to przegląd filmów krótkometrażowych o sztuce, zwyczajach i obyczajach Indonezji: „Na wyspie Bali”, „Batik”. „Biała broń”, „Kremacja na Bali”, „Ostatnie dni raję”, „Wolna Indonezja” oraz pełnometrażowego „Roku niespokojnego życia”.

Czterodniowej imprezie towarzyszyły wystawy malarstwa, broni, instrumentów muzycznych, batików, lejków i klocków do nanoszenia woskowego wzoru na ten rodzaj tkaniny, lalek w strojach ludowych, kukielek tradycyjnego teatru cieni i marionetek, rzeźb z orzechów kokosowych, kalendarzy, wydawnictw książkowych poświęconych Indonezji. Ekspozyty te pochodziły ze zbiorów Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie, działu pozauropęjskiego Krakowskiego Muzeum Etnograficznego i prywatnych.

Wystawa cieszyła się tak dużym powodzeniem, że przedłużono ją o tydzień. Niestety nie miała katalogu. Poprzednio wystawy o zbliżonej tematyce krako-

wianie mieli możliwość zobaczyć wiele lat temu w 1974 roku („Broń Indonezji w zbiorach Muzeum Narodowego i Muzeum Etnograficznego w Krakowie”) i dwie w 1966 roku („Sztuka Mórz Południowych ze zbiorów Andrzeja Wawrzyniaka” i „Malarstwo Indonezji”).

Dni kultury Indonezji stały się okazują by znów na łamach prasy codziennej zaproponować utworzenie w Krakowie MUZEUM KULTUR POZAEUROPEJSKICH — z naszych najstarszych w Polsce kolekcji przechowywanych ciągle w magazynach. Dr Janusz Kamocki przed 17 laty pierwszy europejski stypendysta rządu Indonezji, zaproponował by nowe muzeum miało 9 działów: Ameryki Południowej, Nowej Gwinei, Indonezji, Kultur Indyjskich, Kultur Kregu Tybetańskiego, Syberii (ze zbiorów Benedykta Dybowskiiego), Afganistanu, Arabii, Czarnej Afryki (z kolekcją z wyprawy Stefana Szolc-Rogozińskiego). Przeszkodą w utworzeniu nowej placówki jest brak lokalu na terenie miasta.

Ewa Sadowska

63 WALNE ZGROMADZENIE DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO, POZNAŃ, 19 WRZESNIA 1987 R.

Obrady 63 Walnego Zgromadzenia Delegatów otworzyła Prezes Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego — dr Anna Kowalska-Lewicka witając zgromadzonych delegatów i przypominając, że oficjalnej inauguracji dokonano przed Sesją Naukową „Tradycja i zmiana w życiu wiejskich społeczności lokalnych w krajach Trzeciego Świata”.

Prezes zaproponowała na przewodniczącego obrad mgr R. Tubaję, dyrektora Muzeum Etnograficznego w Toruniu, wysunięta kandydatura została przyjęta przez delegatów. Następnie powołano Komisję Wnioskową, w skład której weszła dr Jeż-Jarecka, mgr I. Wronkowska, mgr U. Zębalska.

Zgodnie z porządkiem obrad, protokół z 62 WZD w Koszalinie odczytał wiceprezes PTL — dr S. Chmielowski; protokół został jednogłośnie przyjęty. Następnie Sekretarz Generalny PTL — mgr A. Kuczyński został poproszony o przedstawienie sprawozdania z działalności Zarządu Towarzystwa za okres wrzesień 1986 — wrzesień 1987 z uwzględnieniem stopnia realizacji wniosków uchwalonych na 62 WZD w Koszalinie (patrz: Sprawozdania z działalności ZG PTL za okres 1.09.1986. — 1.09.1987.). W dalszej części sprawozdawczej mgr J. Pałka zapoznał zebranych z pracami prowadzonymi w Redakcji DWOK w Poznaniu, a mgr M. Niewiadomska przedstawiła sprawozdanie z działalności ODIE. Mgr G. Skalski — przewodniczący GKR odczytał protokół z pracy swej komisji. Sprawozdania ze swej działalności złożyły następujące Oddziały i Koła Zainteresowań:

Gdańsk, Kalisz, Katowice, Koszalin, Kraków, Leszno, Lublin, Łańcut, Łódź, Opoczno, Koło Miłośników Folkloru Opoczyńskiego, Warszawa, Opole, Poznań, Szczecin, Mszana Dolna, Toruń, Wrocław, Zielona Góra, Koło Zainteresowań Kulturą Łużycką, Koło Zainteresowań Kulturą Asyryjską. Nie zostały przedstawione sprawozdania Oddziału w Białymstoku i Rzeszowie.

W dalszej części Zjazdu głos zabrała dr A. Kowalska-Lewicka, która korzystając z możliwości spotkania się na WZD z szerszą reprezentacją Oddziałów, zapoznała zgromadzonych ze szczegółami pracy Zarządu, w sprawozdaniu z konieczności ujętymi skrótowo.

Dr Lewicka swoje wystąpienie poświęciła przede wszystkim nowej sytuacji, jaka zaistniała w Redakcji DWOK w związku ze śmiercią dotychczasowego Redaktora — prof. J. Burszty i koniecznością powołania nowego Redaktora. W wyniku prowadzonych rozmów, ostatecznie wyraził zgodę na objęcie tej funkcji doc. B. Linette, wieloletni współpracownik Redakcji i współautor wielu tomów. Dr Lewicka zaznaczyła również, że niezależnie od wcześniejszych ustaleń, w tej nowej sytuacji Zarząd Towarzystwa jeszcze raz powróci do sprawy regulaminu Redakcji i umowy między Redaktorem DWOK a ZG PTL.

Kontynuując wypowiedź dr Lewicka zwróciła uwagę na trudną sytuację ekonomiczną PAN, a w konsekwencji również i Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Wobec powyższego również Oddziały nie mogą liczyć na dofinansowanie ze strony Zarządu. Pozyskanie środków na własną działalność może nastąpić jedynie dzięki wzmoczonej aktywności samych Oddziałów. Oddziały mogą zdobywać pieniądze dzięki sprzedaży wydawnictw PTL lub inicjując akcje popularyzatorskie.

Następnie Prezes poinformowała Delegatów, że Zarząd odstąpił od projektu sporządzenia katalogu rzeczowego w Bibliotece Głównej PTL z powodów technicznych. Wszystkie duże biblioteki przechodzą na system komputerowy, a takimi możliwościami Towarzystwo nie dysponuje.

Starania o pozyskanie nowego lokalu dla PTL nie przyniosły dotychczas rezultatów, gdyż proponowanych lokali Towarzystwo nie mogło przyjąć z powodów finansowych i organizacyjnych.

Po wystąpieniu Prezesa głos zabrał Skarbnik PTL — mgr Z. Toroński, który odczytał sprawozdanie finansowe. Był to punkt wyjścia do dyskusji na temat polityki finansowej Towarzystwa. Pytania dotyczyły zamierzeń Zarządu odnośnie wyjścia z trudnej sytuacji. Zarząd pewne możliwości widzi w sprzedaży zapasów wydawniczych, pewne nadzieje wiąże również z Narodowym Funduszem Kultury, z którego dotacje przydzielane są różnym instytucjom przez Ministerstwo Kultury i Sztuki.

W dyskusji Delegaci sugerowali różne możliwości poprawienia sytuacji niektórych wydawnictw PTL, podjęcia próby sprzedaży wydawnictw na imprezach typu festiwale folklorystyczne, dożynki itp. oraz poszerzenie propozycji wydawniczej o pozycje popularne.

W odpowiedzi głos zabrał Sekretarz Generalny wyjaśniając, że wszystkie przedstawione propozycje były przedmiotem zainteresowania Zarządu, ale z różnych powodów nie można z tych propozycji skorzystać.

Na zakończenie części poświęconej finansom Towarzystwa Skarbnik zgłosił wniosek o podwyższenie rocznej składki członkowskiej ze 100 do 200 zł z zachowaniem 50% zniżki dla emerytów i studentów.

Oprócz powyższego wniosku na 63 WZD w Poznaniu, Delegaci przyjęli następujące wnioski:

- wniosek mgr K. Antonowicz, opiekunki oddziałów z ramienia Zarządu o zlikwidowanie Oddziału w Przemyślu z powodu braku jakiegokolwiek działalności;
- wniosek Oddziału Opolskiego o uhonorowanie pana Kuźmińskiego z Opola w 85 rocznicę jego urodzin, tytułem honorowego członka PTL;
- wniosek prof. Wokroja o konieczności wprowadzenia zmian w organizacji następnych Zjazdów Towarzystwa w celu zapewnienia większej ilości czasu na dyskusję o sprawach PTL;
- wniosek prof. M. Znamierowskiej-Prüfferowej o zwrócenie się Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego z petycją do Sejmu o zniesienie kary śmierci w PRL.

W sprawie zgłoszonego wniosku przez prof. M. Znamierowską-Prufferową głos zabrał pan Jakubowicz, który stwierdził, że z uwagi na doniosłość tej sprawy Zgromadzenie nie może przyjąć wniosku bez wnikliwego przeanalizowania i zaproponował, aby zgłoszony wniosek przekazać do rozpatrzenia Zarządowi i wrócić do niego na następnym WZD.

W części poświęconej sprawom organizacyjnym, dr A. Kowalska-Lewicka, w związku ze śmiercią prof. J. Burszty, poruszyła sprawę konieczności dokooptowania w skład Zarządu jednego członka. Zgodnie ze statutem wakującą funkcję obemuje zastępca członka Zarządu Głównego, pierwszy na liście pod względem uzyskanych w wyborach głosów. W tym przypadku osobą tą jest doc. dr hab. L. Dziegiel, który zostaje powołany na zwyczajnego członka Zarządu Głównego PTL.

Następnie Prezes przekazała zaproszenie Oddziału Śląskiego, który zadeklarował gotowość zorganizowania kolejnego Zjazdu PTL. Zjazdowi ma towarzyszyć konferencja poświęcona sprawom muzealnictwa, której współorganizatorem obok KNE i Muzeum Górnośląskiego byłby PTL.

Dalej głos zabrała mgr K. Antonowicz, która zaapelowała, aby Oddziały nadesłały do ZG odpowiedź na ankietę omawiającą potrzeby i oczekiwania poszczególnych Oddziałów.

Na zakończenie Zjazdu dr E. Komorowska, przedstawicielka Slovenskej Akademii Véd, podziękowała za zaproszenie na 63 WZD PTL.

Zamknięcia 63 WZD dokonała Prezes dr A. Kowalska-Lewicka. protokołowały:

*Iwona Grzeiakowska
Maria Niewiadomska*

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PTL ZA OKRES IX 1986 - IX 1987 r.

1. Sprawy Organizacyjne

Na 62 Walnym Zgromadzeniu Delegatów PTL obradującym w dniach 12-14.09.1986 r. w Kobszalinie wybrano nowy Zarząd Główny Towarzystwa w składzie: dr Anna Kowalska-Lewicka, dr Stanisław Chmielowski, dr Marek Gawęcki, mgr Antoni Kuczyński, dr Ewa Fryś-Pietraszkowa, mgr Zbigniew Toroński, dr Janusz Bohdanowicz, mgr Kalina Antonowicz, dr Wanda Czapran, mgr Zofia Jeż-Jarecka, mgr Krystyna Kaczko, dr Zygmunt Kłodnicki, doc. dr Jadwiga Kucharska, mgr Teresa Lasowa, doc. dr hab. Adam Paluch, mgr Maria Parnowska, mgr Roman Tubaja, dr Kazimiera Wołos, Zastępcy członków ZG — doc. dr hab. Leszek Dziegiel, prof. dr Zbigniew Jasiewicz, mgr Józef Jastrzębski, Główna Komisja Rewizyjna — mgr Grzegorz Skalski, dr Janusz Kamocki, mgr Adam Bartosz, mgr Wojciech Błaszkowski, mgr Jan Łuczkowski; Sąd Koleżeński — mgr Adam Pelczar, doc. dr Anna Szyfer, mgr Irena Wronkowska. Podczas pierwszego posiedzenia, które odbyło się dnia 4.10.86 r., ukonstytuowało się Prezydium Zarządu Głównego składające się z: dr Anna Kowalska-Lewicka — prezes, dr Stanisław Chmielowski — wiceprezes, dr Marek Gawęcki — wiceprezes, mgr Antoni Kuczyński — sekretarz generalny, dr Ewa Fryś-Pietraszkowa —

z-ca sekr. gen., mgr Zbigniew Toroński — skarbnik, dr Janusz Bohdanowicz — z-ca skarbnika.

Zgodnie z wcześniej wypracowaną koncepcją nowo wybrane Prezydium zbierało się na posiedzenia oceniając tok prac bieżących oraz realizację zadań ujętych w rocznym planie pracy. Posiedzeń takich odbyło się 9, w tym 2 w Poznaniu w redakcji DWOK. Ponadto w okresie sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Zarządu Głównego oraz jedno Rady Wydawniczej. Wybrany Zarząd uległ uszczupleniu z powodu śmierci prof. dr Józefa Burszty, wieloletniego redaktora czasopisma „Lud” oraz Redakcji „Dzień Wszystkich Oskara Kolberga”, człowieka o szczególnych zasługach dla Towarzystwa. Tematyka posiedzeń dotyczyła różnych zagadnień wynikających ze statutowej działalności Towarzystwa — np. sprawy wydawnicze, działalność finansowa, praca oddziałów, akwizycja wydawnictw i inne.

Dopełnieniem struktury organizacyjnej Towarzystwa są jego agendy, takie jak: ODiIE i Redakcja DWOK (które złożyły odrębne sprawozdania). Ponadto w ramach Towarzystwa działa 21 Oddziałów terenowych, które w sumie skupiają 1.276 członków, w tym 3 członków prawnych i 111 honorowych krajowych. Mamy również 9 członków honorowych zagranicznych i 5 członków zwyczajnych ze Słowiańskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Łącznie Towarzystwo skupia 1.291 członków. Zaległości z tytułu składek członkowskich w/g stanu na dzień 30.06.1987 r. we wszystkich Oddziałach Towarzystwa wynoszą 31,045 zł. (bez roku 1987). Jest to kwota bardzo duża, a zważywszy, że od roku 1988 Towarzystwo nasze zamierza podnieść składkę członkowską do 200 zł., zachodzi pilna potrzeba, by zaległości powyższe zlikwidować. Największe zaległości z tytułu niepłacenia składek członkowskich tworzą Oddziały: Łódź, Opole, Toruń, Warszawa, Kalisz, Przemyśl, który składek nie płaci od lat. Do roku 1986 włącznie składki członkowskie mają uregulowane następujące Oddziały: Katowice, Koszalin, Leszno, Łańcut, Mszana Dolna i Opoczno. Jak z powyższego wynika nie wszystkie Oddziały dopełniają więc statutowych obowiązków, a ponadto na tegoroczny zjazd aż 8 Oddziałów nie nadesłało sprawozdań ze swojej działalności (Leszno, Lublin, Mszana Dolna, Poznań, Przemyśl, Rzeszów, Szczecin, Zielona Góra). Wiele w tym zakresie jest nieprawidłowości. Są Oddziały, które działalność swą uprawiają od przypadku do przypadku, lub w ogóle jej nie przejawiają, jak chociażby Oddział w Przemyślu lub Rzeszowie. Sprawa Oddziałów terenowych PTL wzbudziła żywą dyskusję na posiedzeniu Zarządu Głównego w dniu 7.03.1987 r., dotyczyła zmiany sposobu opieki i zapewnienia większej łączności Oddziałów z Zarządem Głównym. Podjęto propozycję podziału na 5 okręgów i przyznano opiekę nad Oddziałami poszczególnym Członkom Prezydium: 1) Zielona Góra, Poznań, Leszno, Kalisz — dr Stanisław Chmielewski; 2) Koszalin, Szczecin, Toruń, Gdańsk — dr Kazimiera Wołos; 3) Lublin, Warszawa, Łódź, Opoczno — mgr Maria Parnowska; 4) Bytom, Opole, Wrocław, Kraków. — mgr Krystyna Kaczko; 5) Rzeszów, Mszana Dolna, Zakopane, Przemyśl, Łańcut — dr Ewa Fryś-Pietraszkowa.

Koordynacji całości prac podjęła się mgr Kalina Antonowicz, która z ramienia Zarządu Głównego wysłała w lipcu br. ankietę do wszystkich Oddziałów PTL dotyczącą działalności i potrzeb danego Oddziału. Dotychczas nadesłały odpowiedzi tylko Oddziały w Koszalinie i Łodzi.

2. Działalność wydawicza.

Tradycyjnie już działalność wydawnicza Towarzystwa zajmowała wiele miejsca w pracach Prezydium Zarządu Głównego, jakkolwiek sformułowane pod jego

adresem zalecenia poprzedniego Walnego Zgromadzenia Delegatów nie zostały zrealizowane w przedmiocie obsady etatowej Sekretarza Wydawnictw. Z konieczności więc, aby nie hamować rozwijającej się działalności edytorskiej, sprawą natury organizacyjnej oraz redakcyjnej zajmował się Sekretarz Generalny czyniąc starania o bazę poligraficzną, przydziały papieru, akceptowanie tytułów wydawniczych przez Departament Książki Ministerstwa Kultury i Sztuki itp. W listopadzie 1986 r. odbyło się posiedzenie Rady Wydawniczej Towarzystwa, na którym skonkretyzowano plany wydawnictw na rok 1988, który obejmuje następujące pozycje: praca zbiorowa *Afrykanistyka polska w 100-lecie urodzin Jana Czekanowskiego*, Prace Etnologiczne; Danuta Penkala-Gawęcka, *Medycyna tradycyjna w Afganistanie i jej przeobrażenia*, również Prace Etnologiczne. Stan opracowania redakcyjnego tych tytułów nie budzi zastrzeżeń i wnosić należy, że ukażą się one planowo. Najwięcej jednak czasu i trudu zajmowało realizowanie planu wydawniczego na rok 1987. W czasopiśmie obejmował on wydanie kolejnego rocznika „Ludu”, który i tym razem zdążył na nasze Walne obrady, kolejny zeszyt „Literatury Ludowej” tj. za rok 1981 — „Koleśdowanie ...”, 4-6/84, 3-4/85, 5-6/85 i zeszyt 1 za rok 1986 oraz „Łódzkich Studiów Etnograficznych” nr 26.

W odniesieniu do „Literatury Ludowej” podkreślić należy, że w bieżącym roku rysowały się szanse wydania pozostałych zeszytów za rok 1986. Brak środków ogranicza w sposób drastyczny systematyczne ukazywanie się pisma, którego te czki redakcyjne obejmują aktualnie komplet materiałów do zeszytów 1-3 na rok 1988. Zgodnie z planami do końca bieżącego roku redakcja „Literatury Ludowej” przekaze do wydawnictwa komplet zeszytów na rok 1988. Należy więc w roku 1988 tak zaplanować środki finansowe, aby nie ograniczały one systematycznego wydawania pisma. W okresie sprawozdawczym nadal nie zaawansowano planowego zbliżenia się do likwidacji zaległości w wydawaniu „Łódzkich Studiów Etnograficznych” i obejmują one roczniki za lata 1985, 1986, 1987. Winę za stan tych opóźnień ponosi Państwowe Wydawnictwo Naukowe Oddział w Łodzi, które nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań.

W seriach wydawniczych planowane były na rok 1987 następujące pozycje: K. Pudło, *Lemkowie na Dolnym Śląsku* oraz *Wieś Dolnośląska*, obie prace realizowane w ramach „Prac i Materiałów Etnograficznych” pod redakcją doc. dr. hab. Edwarda Pietraszka. Stan zaawansowania pracy nad tytułem poświęconym Lemkom jest taki, że książka ukaże się jeszcze w tym roku. Drugi ze wspomnianych tytułów znajduje się w opracowaniu redakcyjnym. Z konieczności praca ta przejdzie poślizgiem na rok 1988. W serii „Archiwum Etnograficzne” dotychczas ukazały się dwie prace z trzech planowanych na rok 1987. Pierwszą z nich jest *Bibliografia zawartości „Literatury Ludowej”* oraz na *Egzotycznych szlakach*. W stadium druku znajduje się trzecia praca z tej serii autorstwa J. Pawłowskiej pt. *Wieś warmińska Bąsward*. Ze względu na brak środków finansowych nie ukaże się w roku 1987 (poza planem wydawniczym) *Bibliografia zawartości czasopisma „Lud”*, ale ze względu na dokumentacyjną wartość tej pozycji wydana ona zostanie w pierwszej kolejności w roku 1988. W serii „Atlas Polskich Strójów Ludowych” w druku znajduje się praca J. Wielka pt. *Strój Lachów Limanowskich* ze względu na ograniczone środki finansowe ukazanie się jej przesunięte zostało na rok 1988. Z innych prac zaplanowanych na rok 1987 w czwartym kwartale przekazana zostanie do druku praca doc. dr. hab. A. Palucha zatytułowana *Zerwij ziele z dziewięciu miedz* realizowana w ramach serii „Biblioteki Popularno-Naukowej” i w wysokim nakładzie tj. 20.000 egzemplarzy. Nie ukaże się w tym roku kolejny tom „Prac Etnologicznych” ze względu na znaczne opó-

źnienia w toku prac przygotowawczych związanych ze zgrupowaniem artykułów do tego tomu mającego stanowić pokłosie międzynarodowej konferencji na temat „Innowacji w pożywieniu” zorganizowanej w Karniowicach pod kierunkiem dr Anny Kowalskiej-Lewickiej.

W listopadzie br. odbędzie się kolejne posiedzenie Rady Wydawniczej, na której skonkretyzowany zostanie plan na rok 1989 oraz oceni się tok bieżących spraw wydawniczych. W okresie sprawozdawczym kolegia redakcyjne serii i czasopism pracowały w niezmiennym składzie. Niestety w lipcu br. zmarł prof. dr Józef Burszta, redaktor naczelny czasopisma „Lud”, którym kierował od roku 1969 oraz „Dzieł Wszystkich Oskara Kolberga”. Z konieczności więc wyłonila się potrzeba powołania nowej osoby do kierowania redakcją „Ludu”. Na stanowisko to ZG PTL rekomendowało prof. dr Zbigniewa Jasiewicza, zaś na stanowisko redaktora naczelnego DWOK, po konsultacji z prof. dr. G. Labudą, zaproponowano doc. dr. hab. Bogusława Linette i propozycja ta zostanie przekazana władzom Polskiej Akademii Nauk. Ponadto, w związku z podjęciem przez prof. Z. Jasiewicza funkcji redaktora naczelnego „Ludu”, kierowanie serią „Prace Etnologiczne”, którą sprawował od roku 1933, powierzono doc. dr hab. Leszkowi Dzięgłowi, dotychczasowemu redaktorowi naczelnemu serii „Biblioteka Popularno-Naukowa”. Objęcie przez niego serii „Prace Etnologiczne” spowodowało potrzebę obsady redakcji „Biblioteki Popularno-Naukowej”, którą kierował od 1933 roku. Kierowanie tą serią powierzono dr Annie Kowalskiej-Lewickiej.

Z działalnością wydawniczą koresponduje akwizycja wydawnictw Towarzystwa. Obejmuje ona zarówno tytuły ukazujące się na rynku wydawniczym, jak również tytuły znajdujące się w magazynach wydawnictw własnych. Podobnie jak poprzednio w zapowiedziach wydawniczych publikowane są informacje o książkach mających się ukazać nakładem Towarzystwa, a ponadto do różnych instytucji na terenie kraju kieruje się listy ofertowe. Działalność ta pozwala na sukcesywne likwidowanie stanu zapasów magazynowych i przynosi określony dochód, który w okresie sprawozdawczym wyniósł 2.429.000 zł. W roku bieżącym w czasopiśmie „Lud” oraz „Literatura Ludowa” ukazały się oferty informujące o możliwościach nabycia z zapasów magazynowych PTL niektórych numerów tych pism. Działalność w tym zakresie będzie prowadzona nadal, konieczne jest jednak uzupełnienie jej aktywniejszą działalnością akwizycyjną ze strony Oddziałów terenowych Towarzystwa.

3. Działalność biblioteki

Biblioteka im. J. Czekanowskiego w Wrocławiu wypełniając swoje obowiązki w zakresie gromadzenia specjalistycznego księgozbioru z zakresu etnografii i nauk pomocniczych powiększyła swoje zbiory o 631 voluminów. W sieci księgarskiej i antykwarycznej zakupiono 153 voluminy na łączną kwotę 164.269 zł. Z kwoty tej 66.200 zł. wydano na cenne reprinty: *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* (7 tomów) oraz Z. Glogera *Rok polski w życiu, tradycji i pieśni*. Na piętnastej aukcji antykwarycznej w Warszawie zakupiono *Misje Katolickie z lat 1890 - 1893*. Zbiory uzupełniono też kilkoma cennymi pozycjami zakupionymi w antykwariatach krakowskich i wrocławskich. Z wymiany krajowej i zagranicznej wpłynęło łącznie 400 voluminów, z tego 3/4 pozycji z zagranicy, otrzymaliśmy również 44 voluminy jako dary oraz 34 pozycje z produkcji wydawniczej Towarzystwa. Niezwykle istotną działalnością biblioteki jest wymiana wydawnictw zapewniająca stały dopływ najnowszej literatury etnograficznej zwłaszcza w zakresie czasopism. Obecnie prowadzi się wymianę z 42 instytucjami krajo-

wymi i 178 instytucjami zagranicznymi. W ostatnim okresie w celu nawiązania nowych kontaktów zwrócono się do kilkunastu instytucji zagranicznych z propozycją współpracy w zakresie wymiany wydawnictw.

Dotychczas pozytywnie odpowiedziały następujące instytucje: 1. Hamburgisches Museum für Völkerkunde, Hamburg — RFN; 2. Horvatsko etnolosko drustvo, Zagreb — Jugosławia; 3. Institucion „Fernando el Catolico”, Zaragoza — Hiszpania.

W zamian za otrzymane publikacje wysłano wydawnictwa Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego: „Lud” t. 70, wydane ostatnio numery „Literatury Ludowej” oraz inne pozycje wg rozdzielnika wymiany.

W okresie sprawozdawczym prowadzono również działalność na rzecz pozyskiwania autografów od autorów, których książki są w posiadaniu biblioteki. Użytkowano dalszych 10 cennych dedykacji autorskich. W tym miejscu zwracamy się ponownie z gorącą prośbą do członków Towarzystwa o nadsyłanie do biblioteki we Wrocławiu swoich publikacji z autografami i dedykacjami. Udostępnianie zbiorów to ogromny zakres pracy biblioteki. W szerokim zakresie korzystają z księgozbioru pracownicy naukowcy etnografii Uniwersytetu Wrocławskiego. W bieżącym roku korzystali również studenci archeologii, kulturoznawstwa, filologii polskiej, geografii turystycznej i innych kierunków humanistycznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Biblioteka wypożycza również książki zainteresowanym bibliotekom w całym kraju. W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych wypożyczono 25 woluminów bibliotekom w Zamościu, Raciborzu, Szczecinie, Poznaniu, Kolbuszowej.

Ponadto prowadzona jest działalność informacyjna. Korzystają z niej w szerokim zakresie studenci, pracownicy Domów Kultury i inni zainteresowani. W ramach tej działalności zaktualizowano wykaz czasopism zagranicznych dla Centralnego Katalogu Zagranicznych Wydawnictw Ciągłych Biblioteki Narodowej. Sporządzono również opisy czasopism do Centralnego Katalogu Zagranicznych Wydawnictw dla Biblioteki Polskiej Akademii Nauk.

Na bieżąco inwentaryzowano, katalogowano i klasyfikowano wpływające do biblioteki wydawnictwa.

Antoni Kuczyński
Sekretarz Generalny ZG PTL

DZIAŁALNOŚĆ REDAKCJI DZIEŁ WSZYSTKICH OSKARA KOLBERGA W POZNANIU W OKRESIE 1.07.1986 - 30.06.1987

W październiku 1986 r. ukończono druk 64 tomu DWOK, pt. *Pieśni i melodie ludowe w opracowaniu fortepianowym*, cz. I. Pozycja ta nosi numer kolejny DWOK 67/1 i zawiera 37,6 a. wyd. Redakcja wydała zatem do czerwca 1987 64 tomy *Dzieł wszystkich*, w tym 28 z rękopisów, o objętości łącznej 1.881,9 a. wyd. (2.205,9 a. wyd. licząc również wznowienia).

W drukarniach Polskiego Wydawnictwa Muzycznego w Krakowie znajdują się 2 tomy DWOK, przekazane do druku przez Redakcję:

— t. 67/2 *Pieśni i melodie ludowe w opracowaniu fortepianowym*, cz. 2

— t. 68 *Kompozycje wokalne i instrumentalne O. Kolberga* — zawierający partytury i libretta oper skomponowanych przez Kolberga. Do t. 67/1 wykonano korektę szpaltową całości, natomiast do t. 68 wykonano I korektę nut.

Sygnalizowano już we wcześniejszych informacjach potrzebę zmiany koncepcji edytorskiej tomów DWOK, roboczo nazywanych dotychczas „komentarzami” i „suplementami”, a w konsekwencji naruszenie przewidywanego od lat porządku i numeracji całości DWOK. Na posiedzenie Komitetu Redakcyjnego w dniu 10 listopada 1986 r. zespół redakcyjny przygotował szczegółowy projekt zmian.

Obowiązujący do tej pory układ i podział materiału zakładał wydanie *komentarzy* i *suplementów* jako odrębnych tomów zgrupowanych w bloki tematyczne (t. 37-38 *Komentarze*, t. 70-72 *Suplementy*). W świetle dzisiejszego rozpoznania i oceny stanu i charakteru zachowanych źródeł, podział taki nie wydaje się celowy i możliwy do utrzymania.

Znacznie lepiej uzasadniona merytorycznie jest koncepcja połączenia tych materiałów i wydania ich w postaci osobnych dla poszczególnych monografii regionalnych zeszytów (tomów). W takim ujęciu każda z 13 serii regionalnych wydanych przez Kolberga otrzymałaby w odrębnym zeszycie komplet materiałów uzupełniających ją. Złożyłyby się na nie zapisy źródłowe nie wydane przez Kolberga w jego monografiach oraz niezbędne objaśnienia i informacje dotyczące materiału przez niego wydanego w t. 1-34 (m. in. omówienie badań i metod pracy Kolberga nad danym regionem, charakterystyka wykorzystanych źródeł i zachowanych rękopisów, bibliografia, indeks geograficzny i indeks incipitów pieśni itd.). Tak sprofilowane zeszyty mogłyby nosić tytuł *Suplementy*. Wyeliminowane zostałyby niezbyt adekwatne określenie „komentarze”; aparat krytyczny przyjęty dla DWOK nie przewiduje interpretacji źródeł, przynajmniej na etapie ich publikacji. Interpretacje takie stać się powinny przedmiotem odrębnych opracowań o charakterze monograficznym.

Poszczególnych zeszytów suplementowych można by nie numerować, odnosząc je jedynie do tytułów poszczególnych serii regionalnych i tomów do nich należących. Uniknęłoby się w ten sposób dodatkowego zamętu w i tak już naruszonej numeracji. Byłoby to też wygodne i operatywne z punktu widzenia odbiorców i użytkowników DWOK, nie zawsze przecież kompletujących całość, a zainteresowanych często jedynie określonym regionem.

Proponowana zmiana burzy jednak ustaloną kolejność i numerację tomów. Numery 37-38 następujące po seriach kolbergowskich wytworzą lukę. Można by pod tymi numerami opublikować *Miscellanea* zawierające materiał źródłowy o nierozpoznawalnej proveniencji geograficznej. Tomy zaś w dalszej kolejności, począwszy od nr 75 (*Biografia O. Kolberga*) przesunęłyby się do przodu o 5 zwolnionych numerów (70-74).

Kolejną konsekwencją proponowanych przesunięć jest inna koncepcja tomu 47, w którym planowano zamieścić suplementowy materiał do *Chełmskiego* i *Przemyskiego*. Charakter tego materiału wyraźnie przemawia za wyłączeniem z tomu 47 materiału chełmskiego i wyodrębnieniem suplementowego zeszytu chełmskiego jako jednego z 13 „dopełnień” monografii regionalnych. Omawiany tom zawierałby natomiast *Przemyskie*. Za rozwiązaniem takim przemawia nie tylko zasób źródłowy pozostały do wydania, ale i fakt, że opublikowany tom przemyski (nr 35) nie jest, jak wiadomo, dokonaniem edytorskim samego Kolberga. Wydał go po śmierci autora Ludu Izydor Kopernicki, wytrawny znawca przedmiotu i wieloletni przyjaciel Kolberga, doskonale zorientowany w jego założeniach, metodzie i materiale. Niektóre praktyki edytorskie Kopernickiego, zwłaszcza w zakresie publikacji folkloru muzycznego (m. in. znaczna ilość zapisów pominięta w druku, odmienna od Kolbergowskiej klasyfikacja pieśni) skłaniają do źródłowej rewindykacji, a ta dałaby szansę „powrotu do Kolberga”.

W tej sytuacji w tomie 47 znalazłby się materiał przemyski, nie wykorzystany przez Kopernickiego oraz potraktowany przez niego w sposób niepełny, dyskusyjny czy wręcz odmienny od Kolbergowskiego.

Propozycje zespołu Redakcji DWOK uznane zostały przez Komitet Redakcyjny za uzasadnione. Ostateczna decyzja podjęta zostanie na następnym posiedzeniu Komitetu Redakcyjnego, na który przygotowana będzie wersja szczegółowa.

Niezależnie od planowanych zmian realizowano rozpoczęte wcześniej prace cząstkowe, niezbędne jednak do zrealizowania „komentarzy” i „suplementów” niezależnie od ostatecznego kształtu edytorskiego tych tomów. I tak:

— napisano przypisy źródłowe do I cz. *Chełmskiego* (70% obj. t. 33), dotyczące wszystkich tekstów (zarówno opisowych, naukowych, jak i folklorystycznych) w oparciu o konfrontację z zachowanymi rękopisami oraz wskazaną w druku lub odszukaną literaturę,

— kontynuowano spis incipitów pieśni do cz. I-III *Chełmskiego* (równoległe z opracowywaniem przypisów źródłowych) poszerzając go o dane źródłowe (autor i rodzaj zapisu, lokalizacja itd.), uzyskując tym samym materiał do indeksu incipitów pieśni i wstępu,

— gromadzono nadal materiał do wstępu do cz. III *Chełmskiego* w zakresie informacji i faktów, jakie wynikały z prac komentarzowych nad cz. I i II *Chełmskiego* (wstęp dotyczyć będzie zarówno części suplementowej, jak i części komentarzowej opartej na materiale drukowanym przez Kolberga i Kopernickiego).

— przygotowano w znacznym stopniu do druku (już wg nowej koncepcji) tom suplementowy do regionu lubelskiego, tj. wybrano materiał, sklasyfikowano teksty folklorystyczne (głównie pieśni i zredagowano je, opracowano nową wersję przypisów źródłowych do t. 16-17, zestawiono wykaz źródeł rkp., indeksy pieśni i geograficzny, bibliografię. Powstała także robocza wersja wstępu do całości.

— realizowano cd kartoteki zapisów nutowych z rkp. O. Kolberga. Wykonano 12 kart z tek: 5, 8, 12, 42, 43. Określono jednocześnie przeznaczenie poszczególnych zapisów. Przeanalizowano oraz porównano przy pomocy wykonanej kartoteki dwa zespoły rkp. Kolberga z teki 51, zawierające materiały kujawskie oraz z teki 17 — lubelskie.

Na posiedzenie Komitetu Redakcyjnego 10.11.1986 przygotowano również szczegółowe zestawienie wyników prac nad indeksami DWOK, przedstawiając je w postaci dokumentu pt. „System informatyczny dla DWOK”. Ponadto:

— wypracowano koncepcję indeksów rzeczowych opartych na systemie pól leksykalnych, zbliżonych do koncepcji słownika realizowanego przez zespół doc. J. Bartmińskiego z UMCS,

— wypracowano wstępne założenia stałej współpracy Redakcji z Ośrodkiem Informatyki UAM w Poznaniu, niezależnie od rozpoczętych wcześniej wspólnych prac przy indeksie rzeczowym DWOK,

— prowadzono dalszą weryfikację różnych koncepcji indeksowania, budowy tezaurusów oraz zastosowania w pracach redakcji systemów komputerowych,

— rozpoczęto prace na wyborem materiału leksykalnego do pola indeksowego „rośliny i zwierzęta” z tomów 9-15 DWOK. Wykonano ponad 7.000 kart indeksowych (ok. 80% zawartości tomów 9-15).

Przy t. 69 pt. *Kompozycje fortepianowe Oskara Kolberga* kontynuowano prace redakcyjne. Tom będzie gotowy do przekazania drukarni po przeredagowaniu wstępu autorki.

Zespół redakcyjny kontynuował prace nad analizą porównawczą modeli ku-

jawskich pochodzących z dwóch zespołów rkp. O. Kolberga znajdujących się w tece 51.

Poza tymi dwoma zasadniczymi problemami w Redakcji kontynuowano szereg innych prac, m. in. przy t. 69 Kompozycje.

W grudniu 1986 Redakcja zakończyła kolejny etap prac w ramach badań problemowych pt. „Dokumentacja kultury materialnej i artystycznej w Polsce” oceniony pozytywnie (obejmujący część opracowań do „komentarzy” oraz indeksów DWOK), przyjęty przez IS PAN. Od lutego 1987 obowiązuje nowa umowa, której przedmiotem są kolejne prace przy „komentarzach” i *Indeksie rzeczowym DWOK*.

Jan M. Pałka

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA DOKUMENTACJI I INFORMACJI ETNOGRAFICZNEJ PTL, 1986 - 1987.

Ośrodek Dokumentacji i Informacji Etnograficznej z siedzibą w Łodzi, prowadził działalność statutową zgodnie z planem pracy zatwierdzonym przez Prezydium ZG PTL.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek kontynuował prace pod kierunkiem prof. dr B. Kopczyńskiej-Jaworskiej. Zatrudnionych było 2 etnografów w pełnym wymiarze godzin.

Podstawowy obszar tematyczny działalności Ośrodka, związany był z bibliografią etnografii polskiej. Ukończone zostały prace nad bibliografią za lata 1976 - 1985 (złożona do druku w Ossolineum), z kolei podjęto zbieranie materiałów do bibliografii za lata 1986 - 1990. W toku są prace nad retrospektywną bibliografią etnografii polskiej za lata 1926 - 1939. Tradycyjnie opracowuje się selektywną bibliografię etnograficzną dla Międzynarodowej Bibliografii Nauk Społecznych wydawanej przez Comité Internationale pour Documentation des Sciences Sociales i dla *Internationale Volkskundliche Bibliographie*.

Polska redakcja „Demosu” przekazała redakcji centralnej w Dreźnie 50 abstraktów polskich publikacji etnograficznych (książek i artykułów).

W ramach współpracy Ośrodka z Komitetem Nauk Etnologicznych PAN kontynuowano prace nad słownikiem ludowej kultury materialnej do celów dokumentacji muzealnej. W okresie sprawozdawczym słownictwo do tematów ceramika i budownictwo oraz opracowane tablice hierarchiczno-tematyczne wpisano na dyskietki, zaś wydruki rozesłano do konsultacji. (Do prac słownikowych Uniwersytet Łódzki udostępnił Ośrodkowi komputer IBM AT).

Ośrodek uczestniczył również w działaniach związanych z podjęciem przez Oddział Łódzki PTL prac nad *Słownikiem zasłużonych dla etnografii polskiej*.

Ponadto Ośrodek prowadzi stałą działalność dokumentacyjno-informacyjną, w ramach której na bieżąco uzupełniane są kartoteki osobowe, muzealna i instytucji etnograficznych w kraju i za granicą. Kartoteki są bazą na podstawie której przygotowuje się materiały do kroniki „Ludu”. Dla potrzeb dokumentacji nawiązano kontakt z redakcjami czasopism etnograficznych, które w odpowiedzi na nasz apel rozpoczęły przysyłanie odbitek zamieszczanych w nich Kronik.

Na zlecenie ZG PTL Ośrodek przystąpił do uzupełniania danych biograficznych członków honorowych Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego; materiały zostaną wykorzystane również w Słowniku biograficznym.

W ramach działalności informacyjnej ODiE prowadzi wymianę bibliografii z zagranicznymi instytucjami etnograficznymi oraz udziela informacji na zapytania z zakresu etnografii. Ośrodek w okresie sprawozdawczym rozesłał zawiadomienia o Kongresie IUAES w Zagrzebiu, udzielił też informacji bibliograficznych.

W związku z podjęciem przez Zarząd Główny decyzji o zakończeniu działalności Sekcji Korespondentów Terenowych, rozesłano do członków Sekcji listy z podziękowaniem za współpracę i propozycją wstąpienia do PTL. Powiadomiono również wszystkie oddziały PTL o tej decyzji. Przechowywane dotychczas w ODiE materiały przekazano do Archiwum Głównego PTL.

Maria Niewiadomska

KOŁA ZAINTERESOWAŃ KULTURĄ ŁUŻYCZAN PRZY POLSKIM TOW. LUDOZNAWCZYM

W ostatnich trzech latach (1985-1987) powstały przy PTL cztery Koła Zainteresowań Kulturą Łużyczan (KZKŁ) przy Oddziałach PTL: w Poznaniu, Warszawie, Szczecinie i w r.b. we Wrocławiu. Zasadniczym celem tych kół jest nadal upowszechnienie wiedzy o Serbach łużyckich, ich dziejach, języku i kulturze, o ich folklorze, o dawnej i współczesnej twórczości literackiej i artystycznej. Podstawową formą działalności Kół Zainteresowań Kulturą Łużyczan są zebrania z referentami i dyskusją, przy czym wspomagają się one wzajemnie, zapraszając referentów z sąsiednich kół. Wykładowcami są członkowie kół, głównie naukowcy-sorabiści. Dzięki pomocy PTL i innych instytucji, osobistym kontaktom, Koła Zainteresowań Kulturą Łużyczan zapraszają wybitnych uczonych polskich (prof. D. Simonides, prof. J. Magnuszewski, doc. R. Leszczyński) i łużyckich (prof. F. Förster) literatów łużyckich (J. Krawża, A. Nawka) redaktorów (B. Rječka i in.) nauczycieli szkół łużyckich (L. Nowak i in.). W ramach Zjazdu Delegatów PTL w Poznaniu prof. F. Förster uczestniczył w zebraniu KZKŁ z udziałem członków zarządów kół z Warszawy i Szczecina, wygłosił referat na temat wyników prac badawczych Instytutu Ludoznawstwa Łużyckiego w Budziszynie (Instytut za serbski ludospyt) i brał udział w b. żywej dyskusji. Koła Zainteresowań Kulturą Łużyczan korzystają na swych zebraniach z wszelkich dostępnych środków audio-wizualnych: filmów, magnetowidów, przeźroczy, zdjęć fotograficznych i nagrań magnetofonowych.

Dużym osiągnięciem warszawskiego Koła jest zorganizowany i prowadzony przez przewodniczącego Koła St. Marciniaka lektora języka górnołużyckiego w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Warszawskiego.

Poważną rolę w upowszechnianiu wiedzy o kulturze Łużyczan spełniają publikacje w polskich czasopismach, a także czasopismach łużyckich. Członkowie kół opublikowali w ostatnich latach artykuły na temat J. A. Smolerja, M. Hórniaka, Pawła Nedo, M. Nawki, J. Cyża, M. Nowaka-Njehrońskiego, Alfonsa Parszewskiego, W. Kóćki, na temat wydarzeń na terenach Łużyc i in. Poważnym sukcesem są przekłady z jęz. górnołużyckiego St. Marciniaka: wydana w r. 1983 „Ciernista droga do wolności” Jana Cyża i inne dzieła złożone już w druku.

Interesującą i cenną formą działalności Kół jest nawiązywanie kontaktów z instytucjami, organizacjami i działaczami kultury i sztuki oraz naukowcami łużyckimi. A więc np. wszystkie koła na prośbę redakcji łużyckiego miesięcznika społeczno-kulturalnego „Rozhled” w Budziszynie przekazują roczne sprawozdania ze swej działalności. Przewodniczący Koła w Warszawie St. Marciniak był współorganizatorem spotkania prezesa Związku Literatów Łużyckich Jurja Krawczy z prezesem Związku Literatów Polskich Wojciechem Żukrowskim, oraz z władzami Ludowej Spółdzielni Wydawniczej i Wydawnictwa MON. Są to zaczątki kontaktów polsko-łużyckich w dziedzinie literatury, przekładów i wydawnictw. Wizyty naukowców łużyckich w Poznaniu, prof. H. Śewca, A. Langego i prof. F. Förstera otworzyły drogę do dalszych wzajemnych kontaktów naukowych. To samo dotyczy wizyt w Kole w Szczecinie pisarzy łużyckich, Křesćana Krawca, Antona Nawki i innych, działaczy „Domowiny”, Jurja Grósa, Herberta Funki i pedagoga Ludwika Nowaka. Koło w Szczecinie zorganizowało szereg interesujących i dobrze zaprogramowanych wycieczek do Budziszyna i okolicznych wsi, wycieczek, które zapoznały uczestników z bogactwem folkloru łużyckiego, z zespołami pieśni i tańca, z muzeami łużyckimi oraz z organizacją szkół łużyckich.

Podsumowując to ogólne sprawozdanie z działalności Kół Zainteresowań Kulturą Łużyczan przy PTL należy stwierdzić, że stale wzrasta zainteresowanie problematyką łużycką, wzrasta ilość członków i ilość kół, a poszerzają się i pogłębiają programy ich działania.

Kazimierz Fedyk

KOŁO ZAINTERESOWAŃ KULTURĄ ASYRYJSKĄ W OKRESIE OD CZERWCA 1986 DO CZERWCA 1987

Początkom działalności Koła zainteresowań Kulturą Asyryjską towarzyszyły pewne obawy, czy ta tematyka wzbudzi szerszy odzew środowiska polskich etnografów. Okres próbny wypadł jednak pozytywnie, a w drugim roku działalności Koło zostało zaproszone przez różne placówki oświatowo-kulturalne działające na terenie Polski: Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Klub Międzynarodowej Prasy i Książki w Elblągu, Zespół Szkół Zawodowych w Elblągu, Uniwersytetu III wieku w Poznaniu, Towarzystwo Pro-Cultura w Poznaniu i prowadzony przez p. Marię Łopatkową Korespondencyjny Klub Czytelników. We wspomnianych ośrodkach zorganizowano ogółem osiem spotkań poświęconych kulturze materialnej i duchowej współczesnych Asyryjczyków. Ze względu na szerokie zainteresowanie podjętą tematyką w przyszłości spotkania tego typu będą kontynuowane.

Z trzech zebrań zorganizowanych w Poznaniu dla członków i sympatyków Koła, na szczególną uwagę zasługuje to, które odbyło się w Muzeum Etnograficznym z udziałem gościa zagranicznego, młodego reżysera asyryjskiego, Aziza Saida. Omówił on obchody Nowego Roku Asyryjskiego przypadającego w dniu pierwszym kwietnia, które w starożytności miały charakter widowiskowo-teatralny, a nadto wyświetlił filmy z dwu współczesnych sztuk teatralnych własnego autorstwa: „Asyryjska Matka” i „Gilgamesz”.

Dzięki staraniom Koła, społeczność asyryjska w Szwecji wystosowała w czerwcu 1987 r zaproszenie dla: dr Anny Kowalskiej-Lewickiej, dr Marka Gawęckiego, dr Michaela Abdalli i redaktora Zbigniewa Suchara z tygodnika „Perspektywy”,

a więc członków i sympatyków PTL. Trzytygodniowy, roboczy pobyt w kilku ośrodkach, m. in.: Sztokholmie, Södertälje i Jonköping był wypełniony spotkaniami z asyryjskimi imigrantami, działaczami kultury, duchownymi i z komitetem redakcyjnym miesięcznika „HUJADA”. Delegację z Polski podjął w swojej pracowni znany asyryjski malarz Hanna al-Haek, 35-letni biskup Abdulahad Gallo Szabo rezydujący w nowo wybudowanym centrum religijnym pw. św. Efrema w Södertälje, popularny i zasłużony dla kultury literat, poeta i wychowawca Yuhanon Kaszszo oraz młody wynalazca, który opracował i zamierza opatentować techniczne rozwiązanie systemu produkcji dysków z alfabetem asyryjskim, nadających się do nowoczesnych, zautomatyzowanych maszyn do pisania. Wizyta w Szwecji miała również swoją część nieoficjalną, jednakże pozwalającą na prawdziwe zawiązanie się przyjaźni. Otóż delegacja brała udział w różnych uroczystościach rodzinnych i klubowych, gdzie obejrzano asyryjski folklor: tańce narodowe i śpiewy w wykonaniu zarówno zawodowych zespołów artystycznych, jak i licznych uczestników, w tym dzieci. Zapoznano się również z potrawami kuchni narodowej Asyryjczyków z Syrii, Turcji, Libanu i Iraku, która w nowych warunkach zachowała swoją oryginalność. Wizyta polskich etnografów u Asyryjczyków w Szwecji została szeroko skomentowana przez działające tam asyryjskie programy radiowe o lokalnym zasięgu oraz na łamach miesięcznika „HUJADA”.

Poza wymienionymi przedsięwzięciami, przedstawiciel Koła brał udział w 7 Międzynarodowej Konferencji Etnologicznej o Żywności, która odbyła się w dniach 10-14.VI.1987 r. w Norwegii. Wygłosił na niej referat na temat tradycyjnych metod konserwowania żywności u współczesnych Asyryjczyków.

Mamy nadzieję, że dotychczasowe przedsięwzięcia, a także te, które planujemy w przyszłości, przybliżą dzień dzisiejszy Asyryjczyków polskim badaczom zagadnień etnograficznych i przyczynią się do wypełnienia powstałej przez wieki luki, w zakresie wiedzy o narodach Bliskiego i Środkowego Wschodu.

Michael Abdalla

PRACE MAGISTERSKIE

Uniwersytet Jagielloński — Kraków

1980*

STEFĄŃSKI Józef Zbigniew, Kult Matki Boskiej Chełmskiej. Analiza historyczno-porównawcza, prof. dr J. Klimaszewska.

1981*

WĘGLARZ Ewa, Znaczenie włosów w światopoglądzie ludowym na przykładzie symboliki kosmatości i postrzyżyn, prof. dr J. Klimaszewska.

1983

KULAWIK Grażyna, Łemkowski obrzęd narodzinowy jako kulturowy wykładnik dystansu etnicznego, prof. dr J. Klimaszewska.

- MALIK Wiesława, Ludowa rzeźba kamienna w Wiśniowej i okolicach, prof. dr R. Reinfuss.
- MATUSZEWSKA Bogusława, Kult cudownych wyobrażeń w Sanktuarium Krzyża Świętego w Nowej Hucie — Mogile, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- OBARA Maciej, Kształtowanie się mechanizmu ocen moralnych (osobowości moralnej). Propozycja etnologicznego ujęcia problemu, prof. dr. J. Klimaszewska.
- ROŚLEK Barbara, Tradycyjne wyposażenie i zdobnictwo wnętrza izby góralskiej w Miłowce. (Rekonstrukcja sytuacji z pierwszego ćwierćwiecza XX wieku oraz postawy wobec niej), prof. dr J. Klimaszewska.
- SŁUPCZYŃSKA Anna Maria, Wybrane zagadnienia z meteorologii ludowej górali polskich na przykładzie wsi Wątów na Podhalu, prof. dr. J. Klimaszewska.
- SZPILKA Wiesław, „I nam nadejdzie nieznany brzask nowy”. (Próba etnograficznego opisu strajku), doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- TEKIELSKA Katarzyna, Ozdobne pieczywo obrzędowe w Rzeszowskim, prof. dr R. Reinfuss.
- TROJANOWSKA Katarzyna, Dywany malowane, prof. dr R. Reinfuss.
- URBANSKA Małgorzata, Rośliny zielne, dziko rosnące o „czarowniczej” mocy — w wierzeniach, obrzędach i praktykach magicznych, prof. dr J. Klimaszewska.
- WASILEWSKI Piotr, Zagadnienie sztuki ludowej na łamach prasy kulturalnej, prof. dr R. Reinfuss.
- WĘGLARZ Barbara, Kapliczki, krzyże i figury przydrożne. Ich rola w życiu i kulturze Szczawnicy i byłej tzw Rusi Szlachtowskiej, prof. dr J. Klimaszewska.

1984

- BOBUSIA Bogusław, Łowickie skrzynie malowane, prof. dr R. Reinfuss.
- CIŻMAN Beata, Rozważania o wyobrażeniach konia jako istoty mediacyjnej w polskiej kulturze ludowej przełomu XIX i XX wieku, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- HANKA Ewa, Zwyczaje agrarne i pasterskie na terenie Karpat Polskich, prof. dr J. Klimaszewska.
- KOLINSKI Denis, Obrzęd weselny w społeczeństwie polonijnym powiatu Portage Wisconsin USA, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- KURDZIEL Danuta, Ziołolecznictwo w Częstochowskim w XX wieku na przykładzie wsi Mstów, prof. dr J. Klimaszewska.
- LESZCZYŃSKI Jarosław, Ośrodek murarski w Oleśnicy, doc. dr hab. R. Zambrzycka-Kunachowicz.
- MOSIO Grażyna, Wizja Ameryki w listach i pamiętnikach chłopskich wychodźców z lat 1880-1939, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- PORĘBSKA Elżbieta, Miejsce zabawy w życiu dziecka wiejskiego, prof. dr J. Klimaszewska.
- WOLEK Marek, Budownictwo mieszkalne i gospodarcze we wsi Lendak na Słowackim Spiszu od początku XX wieku do czasów współczesnych, prof. dr J. Klimaszewska.

1985

- BIELOWICZ Andrzej, Rodzina w aspekcie obyczajowym na współczesnym Flores, doc. dr hab. L. Dzięgiel.
- CZYŻEWSKI Adam, Źródła tradycji „Die Neidforbe Gelb” a paradygmatyczna relacja doboru barwy strukturalnie nacechowanej, prof. M. Porębski.

- GIĄDŁA Maria, Dom mieszkalny i jego wnętrze w Jabłonce na Orawie, w latach 1900 - 1980, prof. dr J. Klimaszewska.
- KUBIT Bożena, Procesje jako forma kultu religijnego, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- PEKALA Marek, Jan Madej — rzeźbiarz ludowy z Dziewina (gm. Dziewina, woj. krakowskie), prof. J. Klimaszewska.
- TRZECIAK Grażyna, Problem cygański w wystawiennictwie muzealnym prof. dr J. Klimaszewska.
- WITKOWSKA Anna, „Obcy” w bajce ludowej — analiza strukturalna na podstawie wybranych tekstów polskich i białoruskich, prof. dr R. Łużny.
- WOLLNY Mariusz, Współczesne zakopiańskie malarstwo na szkle na przykładzie dwóch rodzin malarskich, prof. dr R. Reinfuss.

1986

- AUGUSTYNEK Dariusz, Sztuka i język czyli jak odczytać Nikifora?, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- CHODURSKA Elżbieta, Podhalańskie malarstwo na szkle. Przekaz czy nowy kierunek, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- CZAJA Dariusz, Wenecja: Twarze miasta. Etnologiczna interpretacja symbolicznego wymiaru zjawiska, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- FIGUS-GDULSKA Bogusława, Kulturowa i społeczna rola żebraków, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- FORNAL Maria, Wpływ sztuki Wschodu na tkaniny podlaskie, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- GUDOWSKA Marzanna, Obrzędy pogrzebowe na Polskim Spiszu, prof. dr J. Klimaszewska.
- KACZMARCZYK Witold, Mechanizm mityzacji rzeczywistości na podstawie postaw wobec gór, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- KIERES Małgorzata, Współdziałania mieszkańców Istebnej wsi Beskidu Śląskiego w pracach rolnych, prof. dr J. Klimaszewska.
- KRUPIŃSKI Andrzej, Drewniane zabudowania dworskie w Raciechowicach, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- ŁOZIŃSKA Kinga, Jan Paweł II — bohater masowej wyobraźni, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- MAJOR Barbara, Rzeczywistość charyzmatyków. Próba etnologicznej analizy Ruchu Odnowy w Duchu Świętym, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- MAKA Mirosław, Postać czarownicy a ludowe wzorce mityczne, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- NOWAKOWSKI Tomasz, Kalwaria Zebrzydowska i Upadek Chrystusa pod Krzyżem — wpływ ośrodka pielgrzymkowego na rzeźbę ludową, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- OLASZKIEWICZ Małgorzata, Etykieta wiejska dnia codziennego w Rabce-Sionym, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- OLESIK Anna, Etnologiczny opis pielgrzymki (na przykładzie pielgrzymki do Sanktuarium Matki Boskiej w Odporyszowie), doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- OLESIK Grzegorz, Wyobrażenia „małej ojczyzny”. Próba analizy etnologicznej, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- RZESZUTEK Mirosława, Dawna cerkiew łemkowska w Krempnej, doc. dr hab. T. Chrzanowski.

- SĄSIADK Adam, Stereotypy etniczne na Śląsku Opolskim, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- SKRZYCKA Grażyna, Współczesna rzeźba ludowa na Żywiecczyźnie, prof. dr R. Reinfuss.
- SOŁTYS Małgorzata, Polskie obrzędy narodzinowe jako obrzędy przejścia, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- ŚLEDZIKOWSKI Tadeusz, Architektura drewniana Doliny Prądnika, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- ZABORSKA Jadwiga, Stan badań etnograficznych w powiatach sandomierskim i tarnobrzescim, prof. dr J. Klimaszewska.
- ZĄBKOWSKA Dorota, Pamiętnik chłopski jako źródło etnograficzne, prof. dr H. Madurowicz-Urbańska.
- ŻEBRACKI Piotr, Diabeł w wierzeniach Karpat Polskich, prof. dr J. Klimaszewska.

1987

- BOGUCKA Małgorzata, Społeczne aspekty obrzędów przejścia wybranych plemion arabskich Demokratycznej Republiki Sudanu, doc. dr hab. L. Dziegiel.
- GRABSKI Marek, Organizacja i wartościowanie przestrzeni cmentarnej na Polskim Spiszu, doc. dr hab. A. Zambrzycka-Kunachowicz.
- PAŁUCKA Małgorzata, Monografia drewnianego kościoła w Panowicach, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- REGA Małgorzata, Kamienna rzeźba ludowa w Tymbarku i Słopnicach, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- SOBCZUK Aldona, Kult obrazu Matki Boskiej z Dzieciątkiem w Sanktuarium Karmelitów Trzewickowych w Woli Gułowskiej, doc. dr hab. T. Chrzanowski.
- THINGITHU Agnieszka, Rola ekonomiczna kobiety rolniczki w Kenii, ze szczególnym uwzględnieniem plemion Kikuju i Luo, doc. dr hab. L. Dziegiel.
- WOLLNY Janina, Kontrkultura żołnierska na przykładzie jednostki wojskowej w Helu-Borze, dr C. Robotycki.

Uniwersytet Łódzki — Łódź

1983

- GRZELAKOWSKI Jacek, Druzowie i ich religia, dr K. Wolski.
- KOPEĆ Paweł, Religia jako wyznacznik świadomości narodowej ludności kaszubskiej okolic Bytowa, doc. dr hab. J. Kucharska.
- WARGOWIAK-KOPEĆ Bożena, Ludowa ceramika kaszubska w zbiorach muzealnych w Polsce, doc. dr hab. J. Kucharska.

1984

- FONTANSKI Marek, Maronicy i ich kościoły, dr K. Wolski.
- KAŁUŻNA Dorota, Rola kultury muzycznej w życiu robotników łódzkich, prof. dr B. Jaworska.
- KIERSZTEJN Małgorzata, Karaimi w Polsce (do 1939 r.), dr K. Wolski.
- PIOTROWSKA Urszula, Waleria Czubak — osobowość artystyczna i jej recepcja w środowisku wiejskim, dr W. Baranowski.

- PROSNAK Dzierżysław, Religijność mieszkańców parafii niezabyszewskiej, doc. dr hab. J. Kucharska.
- RUDZKA Małgorzata, Upodobania estetyczne mieszkańców wsi Kocierzew woj. skierniewickiego na podstawie aktualnego wyposażenia wnętrza mieszkalnego, dr W. Baranowski.
- SALAJCZYK-REPETO Anna, Przydomki szlacheckie ludności wsi okolic Bytowa, doc. dr hab. J. Kucharska.
- URBANIAK Ilona, Stan polskich badań etnograficznych na Pomorzu ze szczególnym uwzględnieniem Kaszub, doc. dr hab. J. Kucharska.
- WROBLEWSKA Maria Dorota, Łowickie jako region gospodarczo-kulturowy na przykładzie wsi Kocierzew, dr W. Baranowski.

1985

- CZURKO Andrzej, Zwyczaje związane ze śmiercią i pogrzebem w środowisku robotniczym Łodzi, prof. dr B. Jaworska.
- BABIŃSKA Jolanta, Zdobienie drewnianego sprzętu pasterskiego w Karpatach zachodnich, prof. dr B. Jaworska.
- DZIERZBIŃSKA Hanna, Funkcje świąt maryjnych w kulturze ludowej, prof. dr B. Jaworska.
- GILEWSKA Ewa, Dziecko w rodzinie kaszubskiej, doc. dr hab. J. Kucharska.
- KŁOS Zygmunt, Przemiany w budownictwie we wsiach Błonie i Kawęczyn, prof. dr B. Jaworska.
- MACZEWSKA Hanna, Ormianie polscy i ich tradycje rodzinne, dr K. Wolski.
- PLUCIŃSKA-AMRIBD Anna, Styl życia łódzkiego środowiska robotniczego w świetle przekazów literatury pięknej, prof. dr B. Jaworska.
- POSZEPCZYŃSKA Jadwiga, Życie towarzyskie robotników łódzkich w okresie międzywojennym, prof. dr B. Jaworska.
- PRZERYWACZ Anna, Świat demonów w polskich wierzeniach ludowych, prof. dr B. Jaworska.

1986

- BABYK-HÖRL Lucyna, Prace Bronisława Grąbczewskiego jako źródło etnograficzne, dr W. Baranowski.
- BELKE-MARKIEWICZ Hanna, Wizja świata i kultury w polskim filmie etnograficznym, prof. dr B. Jaworska.
- BENNISON Małgorzata, Obraz kobiety żydowskiej na podstawie literatury i egzemplifikacji terenowej, prof. dr B. Jaworska.
- CHURAS Izabela, Ośrodek wytwórczości wiórowej w Koziegłowach, dr W. Baranowski.
- KALINOWSKA Dorota, Potrawy obrzędowe na Kujawach, doc. dr hab. J. Kucharska.
- KAWCZYŃSKA Halina Nina, Monografia Falaszy — grupy etnicznej określanej mianem Żydów Abisyńskich, dr K. Wolski.
- KĘDZIA Małgorzata, Kobieta u Kirgizów. Rola społeczna i gospodarcza, dr W. Baranowski.
- KUROWICZ-KALISZ Joanna, Elementy dekoracyjne dawnych i współczesnych wnętrz mieszkalnych na Kaszubach, doc. dr hab. J. Kucharska.
- PANKOWSKA Danuta, Formy życia towarzyskiego robotników łódzkich w okresie międzywojennym, prof. dr B. Jaworska.
- PIERONKIEWICZ Krystyna, Kryteria rozróżniania swoich i obcych w społecznościach lokalnych Kaszub, doc. dr hab. J. Kucharska.
- SIENKIEWICZ Joanna, Pożywienie Jakutów, dr W. Baranowski.

- STEFANCZUK Wiesław, Łowiectwo na Syberii w świetle polskich źródeł pisanych, dr W. Baranowski.
- STELMACHOWSKA-BALCEREK Arletta, Pojęcie przesądu i jego rola w wybranej grupie, prof. dr B. Jaworska.
- STYCZYŃSKA Mariola, Karnawał jako fenomen kultury — próba analizy antropologicznej, prof. dr B. Jaworska.
- SYLBURSKI Paweł, Zwyczaje weselne w łódzkim środowisku robotniczym, prof. dr. B. Jaworska.
- WIELEWSKA Ewa, Żydowski rok obrzędowy, prof. dr B. Jaworska.
- WILCZAW Dariusz, Twórca ludowy w społeczności lokalnej na przykładzie Nikifora Krynickiego, doc. dr hab. J. Kucharska.

1987

- BRUC Bogumiła, Wdowieństwo w obyczajowości środowiska robotniczego, prof. dr B. Jaworska.
- CIESIELSKA Bogna, Procesja religijna, jej forma i funkcje społeczno-kulturowe (na przykładzie procesji w Łodzi), prof. dr B. Jaworska.
- GAWLIK Leszek, Sytuacja materialna i kulturowa ludzi starych w rodzinie i społeczności wiejskiej na Kaszubach, doc. dr hab. J. Kucharska.
- GERS Magdalena, Kontrola społeczna życia religijnego w społecznościach lokalnych na Kaszubach, doc. dr hab. J. Kucharska.
- KALISZ Jarosław, Wesele kaszubskie, doc. dr hab. J. Kucharska.
- MALINOWSKA Lucyna, Ballada miejska w środowisku robotników łódzkich, prof. dr B. Jaworska.
- MYSZKOROWSKA Grażyna, Ceramika środkowo i południowoamerykańska w muzeach polskich, doc. dr hab. J. Kucharska.
- PAC Małgorzata, Księżacy w świetle artykułów „Zorzy” oraz miejsce czasopisma w ich życiu, dr W. Baranowski.
- PARADA Janusz, Żydowskie obrzędy rodzinne, prof. dr B. Jaworska.
- PLUCIŃSKA Aldona, Próba ukazania katolickich norm moralnych w świadomości i praktyce robotników łódzkich, prof. dr B. Jaworska.
- SIEMINSKI Tomasz, Stosunki językowe we wsiach kaszubskich (tereny pogranicza i centrum regionu), doc. dr hab. J. Kucharska.
- SZYBILSKA Jadwiga, Tkanina i haft opoczyński w latach 1900-1945, prof. dr E. Jaworska.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza — Poznań

1983

- BAK Roman, Budownictwo wiejskie dawne i nowe w Puszczy Noteckiej, doc. dr hab. B. Linette.
- CANDIA Alfredo Aparicio, Ayllu — wspólnoty Indian Andyjskich na przykładzie Boliwii i Peru, dr hab. A. Posern-Zieliński.
- CHOJNOWSKA-BURKIETOWICZ Katarzyna, Pisarstwo Leona Skrzypczaka jako przykład twórczości nieprofesjonalnej, prof. dr Z. Jasiewicz.
- CZERWIŃSKA Hanna, Czas w aspekcie magicznym i religijnym w polskiej tradycyjnej kulturze ludowej, prof. dr Z. Jasiewicz.

- DASZKIEWICZ Justyna, Stare i nowe osadnictwo Puszczy Noteckiej, doc. dr hab. B. Linette.
- DOBKOWSKA Małgorzata, Kult agrarny u Indian Pueblo, prof. dr Z. Jasiewicz.
- FRYZA Małgorzata, Migracje jako czynnik zmiany kulturowej (na przykładzie Puszczy Notecko-Warciańskiej), doc. dr hab. B. Linette.
- HERNACKA Aleksandra, Warsztat etnograficzny w badaniach problematyki Ziemi Zachodnich i Północnych, doc. dr hab. Z. Staszczak.
- MŁYNSKA Emilia, Znaczenie tradycyjnych elementów we współczesnej kulturze Norwegii, doc. dr hab. Z. Staszczak.
- SKIBA Andrzej, Opowiadanie i rozmowa jako element kultury rodziny wiejskiej. Na podstawie badań wsi Rosko i Krucz w województwie piłskim, prof. dr Z. Jasiewicz.
- SOPPA Irena, Dziedzictwo kulturowe a dziedziczenie gospodarstwa (na przykładzie dwóch wsi białostockich), doc. dr hab. Z. Staszczak.
- SOPPA Mieczysław, Współczesne przeobrażenia gospodarki rolniczo-hodowlanej w Puszczy Noteckiej, doc. dr hab. B. Linette.
- STANKIEWICZ Jerzy, Zmiana kulturowa u Indian Panare w Wenezuelskiej Amazonii, dr hab. A. Posern-Zieliński.
- SZMAŃDA Maria, Tanatologia Jakutów. Próba ujęcia strukturalnego, prof. dr Z. Jasiewicz.
- WIECZERZAK-WOŁODŹKO Jadwiga, Obyczajowość w życiu mieszkańców Olsztynka, prof. dr J. Burszta.
- WIESZCZECZYŃSKA Teresa, Mit kosmogoniczny u ludu polskiego, prof. dr Z. Jasiewicz.

1984

- JANKOWSKA Teresa, Budownictwo drewniane ziemi dobrzyńskiej, doc. dr hab. B. Linette.
- KOPCZYŃSKI Waldemar, Współczesna szwedzka rodzina farmerska jako grupa społeczna i środowisko kulturowe, prof. dr Z. Jasiewicz.
- KOSTKIEWICZ Grażyna, Współczesna obrzędowość pogrzebowa na Orawie, doc. dr hab. B. Linette.
- LEWANDOWSKA Danuta, Instytut Serbołużycki a zagadnienie etniczności, prof. dr J. Burszta.
- MICKIEWICZ Alina, Przesąd jako element ludowego poglądu na świat. (Na podstawie badań we wsi Deszczno w woj. gorzowskim), prof. dr J. Burszta.
- NERGA Anna, Polski emigrant w procesie przemian społeczno-kulturowych na podstawie pamiętników z Francji, prof. dr Z. Jasiewicz.
- SKWORZ Joanna, Tradycyjne elementy kultury ludowej w obrzędowości przesiedleńców z okolic Berezki Kartuskiej, doc. dr hab. B. Linette.
- TALACZYŃSKA Danuta, Wesele na wsi kujawskiej na przełomie XIX i XX wieku. Społeczne aspekty obrzędu, prof. dr Z. Jasiewicz.

1985

- ADAMCZYK Elżbieta, Podlasie — obszar etnograficzny specyficzny czy przejściowy w świetle literatury przedmiotu, doc. dr hab. Z. Staszczak.
- DANAK Jolanta, Zwyczaje kołędnicze we wschodniej części regionu rzeszowskiego nad Dolnym Wisłokiem, doc. dr hab. B. Linette.
- JASKULSKI Janusz, Wytwórczość Indian Panare, doc. dr hab. A. Posern-Zieliński.

- KAIRSKI Mariusz, Ekologiczne aspekty kultury Indian Panare (Amazonia Wenezuelska) w świetle założeń ekologii kulturowej, doc. dr hab. A. Posern-Zieliński.
- KLIMKO Jan, Napoje i napitki — znaczenie powszednie, odświętne i obrzędowe (w warunkach przemieszania tradycji regionalnych na wsi), doc. dr hab. Z. Staszczak.
- MAJEWSKA Hanna, Kultura wsi i chłopów w twórczości Stanisława Czernika, prof. dr J. Burszta.
- NAWROCKA Marlena, Wiedza religijna w środowisku wiejskim na przykładzie parafii Łaszczyn k/Rawicza, doc. dr hab. B. Linette.
- PRYŁOWSKA-NOWAK Elżbieta, Skutki kulturowe przemiany tradycyjnego pasterstwa tatrzańskiego w migrację wahadłową, doc. dr hab. Z. Staszczak.
- RZEWÓLSKA-WADOŁOWSKA Jolanta, Współczesna obrzędowość weselna w Rawickiem, doc. dr hab. B. Linette.
- SCHMIDT Magdalena, Wpływ opinii społecznej na styl życia mieszkańców Kozmina Wielkopolskiego, prof. dr J. Burszta.
- SZAROWSKA Bernadetta, Tradycyjna obrzędowość narodzinowa we współczesnych praktykach mieszkańców wsi podrawickich, doc. dr hab. B. Linette.
- TRCJANOWSKA Alicja, Rodowód etniczny wybranych elementów tradycyjnej kultury ludowej Rumunii, doc. dr hab. Z. Staszczak.
- WITEK Maria, WITEK Waldemar, Tradycja regionalna w życiu mieszkańców Zdrójów, dzielnicy Szczecina, prof. dr J. Burszta.
- WOŁODŹKO Marek, Rola światopoglądu w działaniach ekonomicznych, doc. dr hab. A. Pałubicka.

1986

- BARTKOWIAK Lidia, Polskie i szwedzkie pożywienie ludowe. Próba analizy porównawczej, prof. dr Z. Jasiewicz.
- BIAŁOWIEC Ewa, Tradycje pierwotnych potraw w Europie (polewki i bryje), doc. dr hab. Z. Staszczak.
- DACENKO Iwona, Prace etnograficzne Stefana Szolc-Rogozińskiego. Ich znaczenie dla nauki i życia społeczno-kulturowego, prof. dr Z. Jasiewicz.
- GAGAŁA Marzena, Religijność ludowa na Warmii na przykładzie Sanktuarium Maryjnego w Gietrzwałdzie, prof. dr J. Burszta.
- GRZEGORCZYK Iwona, Obserwacje i badania Polaków nad szamanizmem w XIX i na początku XX w. Próba oceny w świetle nauki współczesnej, prof. dr Z. Jasiewicz.
- KUŹNIEWSKA Ewa, Działalność ludoznawcza Heleny i Wiesławy Cichowicz, doc. dr hab. B. Linette.
- MICHALCZAK Jolanta, Ośrodek badań naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Działalność w dziedzinie etnografii, prof. dr J. Burszta.
- PAWŁAK Jolanta, Ludowe zespoły śpiewacze Ziemi Chełmskiej jako przykład amatorskiego ruchu folklorystycznego, doc. dr hab. B. Linette.
- PAWŁAK Robert, Koń w polskiej kulturze chłopskiej, prof. dr J. Burszta.
- PEŁCZYŃSKI Grzegorz, Karaimi polscy. Studium etniczne, prof. dr J. Burszta.
- PŁOTKOWIAK Jolanta, Obrzędowość rodzin polskich w Polonezköy, prof. dr Z. Jasiewicz.
- SKOWROŃSKA Grażyna, Koń w polskiej kulturze elitarnej, prof. dr J. Burszta.
- STRAŻYŃSKA Lidia, Tradycyjny taniec ludowy i jego sceniczna prezentacja, prof. dr J. Burszta.

- TIETZ Katarzyna, Kapliczki, krzyże i figury przydrożne na terenie miasta Poznania, doc. dr hab. B. Linette.
- WACŁAWSKA Katarzyna, Tradycyjne meble ludowe regionu Lysogór, doc. dr hab. B. Linette.
- WOJCIECHOWSKA Mariola, Współczesne lecznictwo ludowe na wsi leszczyńskiej, doc. dr hab. B. Linette.

1987

- ALEKSANDRZAK Renata, Zmiany wewnątrz mieszkalnych we wsi podmiejskiej na przykładzie Daszewic, prof. dr Z. Jasiewicz.
- BAJDAN Grażyna, Wzory kulturowe zachowań młodzieży a starszego pokolenia mieszkańców wsi okolic Szczecina, prof. dr J. Burszta.
- CZYŻEWSKA Jolanta, Współczesne zwyczaje i obrzędy doroczne na przykładzie prawosławnych świąt okresu zimowego, doc. dr hab. A. Szyfer.
- GOŁĄB Katarzyna, Wpływ wzorców obcych na wytwórczość ludową, prof. dr J. Burszta.
- HARASIMOWICZ Danuta, Problem asymilacji kulturowej w rodzinach polsko-angielskich na przykładzie okręgu Norwich, doc. dr hab. B. Linette.
- JANKOWIAK Barbara, Oznakowanie statusu społecznego kobiety w wybranych zwyczajach ludów europejskich, doc. dr hab. Z. Staszczak.
- KACZMAREK Beata, Proces adaptacji kulturowej ludności greckiej w Polsce. Na przykładzie rodzin zamieszkujących we Wrocławiu, doc. dr hab. A. Szyfer.
- KUBIATOWICZ Emilia, Obrzędowość pogrzebowa Tatarów z Białostockiego dawniej i współcześnie, prof. dr Z. Jasiewicz.
- NAZARUK Alina, Współczesne zwyczaje i obrzędy weselne na Podlasiu w rodzinach wyznania prawosławnego (w wybranej wsi Milejczyce), doc. dr hab. A. Szyfer.
- PSARSKA Teresa Katarzyna, Współczesna religijność ludowa na przykładzie wsi okolic Krobi (Biskupizny), prof. dr J. Burszta.
- PUPEK Ewa, Bułgarzy — ogrodnicy w Poznaniu. Procesy adaptacji w nowych warunkach przyrodniczych i społeczno-kulturowych, prof. dr Z. Jasiewicz.
- SAWICKA Anna, Toponomastyka Puszczy Noteckiej w świadomości mieszkańców (rejon osadnictwa tzw. Mazurów Wieleńskich), prof. dr J. Burszta.
- SOMMERTAG Maria, Współżycie sąsiedzkie a system wartości mieszkańców wsi Sypniewo, prof. dr J. Burszta.
- WITKOWSKA Iwona, Elementy kultury bułgarskiej we współczesnym życiu rodzin bułgarsko-polskich w Poznaniu, prof. dr Z. Jasiewicz.
- ZUKOWSKA-PLISZKA Ewa, Rodzina w procesach adaptacji i integracji społeczno-kulturowej emigrantów. Na przykładzie rodzin polskich w Australii, prof. dr Z. Jasiewicz.

Uniwersytet Warszawski — Warszawa

1983

- ALEKSA Anastazja, Zmiany obrzędowości weselnej u Litwinów mieszkających w Polsce, doc. dr hab. M. Pokropek.

- BARTNICKA Małgorzata, Percepcja przestrzeni miejskiej na przykładzie Warszawy, prof. dr Z. Sokolewicz.
- CZARNOTA Robert, Cybernetyczny obraz grupy obrzędowej, prof. dr Z. Sokolewicz.
- KRASUSKA Joanna, Współczesne wnętrza domów mieszkalnych w Starogrodzie — próba wyjaśnienia ich wyglądu oddziaływaniem tradycji i mody, doc. dr hab. M. Pokropek.
- KRASUSKI Wojciech, Krzyże i kapliczki jako znaki podziału przestrzeni, doc. dr hab. M. Pokropek.
- MARCHLEWSKI Wojciech, Osadnictwo „Olęderskie” — próba analizy eko-etnologicznej, doc. dr hab. M. Pokropek.
- MATEEW Krassimir, Tradycyjne budownictwo w Drinowo (okręg Tyrgowiszte, Bułgaria) na tle jego pierwowzorów w budownictwie bałkańskim, doc. dr hab. M. Pokropek.
- RATAJCZYK Ewa, Czarownice i czarownicy i sfery ich działania w polskiej kulturze ludowej, prof. dr W. Dynowski.
- TOKARSKA Joanna, Nauki Don Juana w świetle tybetańskiego buddyzmu — propozycja interpretacji, prof. dr Z. Sokolewicz.

1984

- DUŻYŃSKA Magdalena, Mit o pochodzeniu wspólnoty i jego znaczenie (na przykładzie kilku wsi szlacheckich i chłopskich z okolic Białej Podlaskiej), doc. dr hab. A. Zadzożyńska.
- DZIEWANOWSKA Izabella, Tradycyjne gry i zabawy dziecięce, próba klasyfikacji i analizy, prof. dr Z. Sokolewicz.
- JANCZEWSKI Marek, Kategorie ubioru ludowego i jego przemiany na terenie Puszczy Białej, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- KUZNIECOW Janusz, Tradycyjne rzemiosło wiejskie w kurpiowskiej Puszczy Białej, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- MAJEWSKA Małgorzata, O symbolice warszawskich grobów wielkanocnych, doc. dr hab. A. Zadzożyńska.
- MARCINIAK Ewa, Pozycja gospodarza w kulturze ludowej, prof. dr W. Dynowski.
- MARCZAK Bogumiła, Tradycja ludowa i narodowa w kształtowaniu tożsamości etnicznej imigrantów polskich w Paranie, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- MICHALSKA-CIARKA Magdalena, „Warszawski krzyż” z kwiatów 1981-1983, prof. dr Z. Sokolewicz.
- PIETRZAK Dariusz, Koń w gospodarce chłopskiej, oraz handel końmi na przykładzie woj. krośnieńskiego, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- RADZIMIRSKA-PAKOWSKA Anna, Strój krakowski jako strój narodowy — przyczynek do badań nad mitologią narodową, doc. dr hab. A. Zadzożyńska.
- SIKORA Sławomir, Cmentarz a pamięć, prof. dr Z. Sokolewicz.
- SZCZEPKOWSKI Jerzy, Struktura obrzędów inicjacyjnych na przykładzie grup więźniów, wojska i marynarki handlowej, prof. dr Z. Sokolewicz.
- SZCZĘSNA-DURYS Anna, Społeczność lokalna i obcy, trwanie i zmiana (na przykładzie dwóch wsi w woj. krośnieńskim), prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- SZOT-RADZISZEWSKA Elżbieta, Współczesne przemiany w społeczności Rom, prof. dr Z. Sokolewicz.
- ZMYSŁOWSKA Magdalena, Obrzędy narodzin i dzieciństwa w ludowej wizji świata, prof. dr Z. Sokolewicz.

1985

- CETERA Jerzy, Ceramiczna plastyka figuralna w Chałupkach, doc. dr hab. M. Pokropek.
- KOKOTKIEWICZ Piotr, Wieś Nowosolna koło Łodzi — kolonia Herrenhutów, doc. dr hab. M. Pokropek.
- POPAKUL Izabela, Nowe osadnictwo rybackie na przykładzie wsi Trzebierz, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- SZNAJDERMAN Monika, Mityczny wizerunek zarazy, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- WILK-SALETOWSKA Ewa, Pożywienie wigilijne w tradycyjnej kulturze, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.

1986

- ANDRZEJKOWSKI Jan, Społeczne podstawy wesela drobnoszlacheckiego, prof. dr Z. Sokolewicz.
- ARMATYS Joanna, Tradycyjne budownictwo Puszczy Kampinoskiej — proces powstawania budynku mieszkalnego, doc. dr hab. M. Pokropek.
- BIELOWSKA Ewa, Niektóre kategorie interpretacyjne pożywienia w polskiej kulturze ludowej XIX i XX w. (ze szczególnym uwzględnieniem kwaśne — prażsne), prof. dr Z. Sokolewicz.
- BOGUSZEWSKA Beata, Wychowanie dziecka wiejskiego, tradycja i zmiany na przykładzie wsi regionu krośnieńskiego, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- DEMSKA Anna, Mistrzowie ceremonii w obrzędach narodzin i śmierci, prof. dr Z. Sokolewicz.
- DEMSKI Dagnosław, Życie ascety jako alternatywna droga ludzkiej egzystencji, prof. dr Z. Sokolewicz.
- ENGELKING Anna, Wiara w magiczną moc słowa w polskiej kulturze ludowej na przykładzie rytuału błogosławieństwa, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- GRADZINSKI Zygmunt, Młynarstwo powiatu chełmskiego w XIX i XX wieku (geneza, rozwój, zanik), doc. dr hab. M. Pokropek.
- JANIK Doroła, Symbolika obrzędów przejścia, wyzwoliny w grupach zawodowych rzemieślników oraz u flisaków i kosiarzy, prof. dr Z. Sokolewicz.
- KOŁODZIEJSKI Marek, Wizje końca świata jako element systemu społeczno-kulturowego, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- LASKOWSKA-OTWINOWSKA Justyna, Symbolika dożynek, próba opisu i klasyfikacji, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- MAŁYSZKO Stanisław, Ośrodek garncarski w Czarnej Wsi Kościelnej woj. białostockie, doc. dr hab. M. Pokropek.
- MIRONIUK Alicja, Twórczość rzeźbiarska Jana Markowskiego na tle dawnych i współczesnych zjawisk rzeźbiarskich Ciechanowca i okolic, doc. dr hab. M. Pokropek.
- PACZYŃSKA Małgorzata, Diabeł Boruta w wyobrażeniach i twórczości artystycznej mieszkańców Ziemi Łęczyckiej, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- PARTYKA Joanna, Szlachecka „Silva Rerum” jako źródło do badań etnograficznych, prof. dr Z. Sokolewicz.
- PITUCHA Beata, Sposoby i formy podróżowania w okolicach Solca nad Wisłą, prof. dr Z. Sokolewicz.

- POTKAŃSKI Tomasz, Społeczność Sondzo w procesie przemian, prof. dr Z. Sokolewicz.
- RAWSKI Edward, Śmierć w świadomości potocznej, prof. dr Z. Sokolewicz.
- SZCZESŃIAK-GOSPODARCZYK Joanna, Monografia wsi Chałupki, prof. dr Z. Sokolewicz.
- SZPAKOWSKA Jadwiga, Strój okolic Krosna a poczucie odrębności grupowej, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- TARGOSZ-KRYSIK Bożena, Garncarstwo u ludu Nuba Moko z południowego Kordofanu w Sudanie, prof. dr Z. Sokolewicz.
- ZŁOCKA Magdalena, Świątynny rytuał hinduistyczny, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.

1987

- BACZYŃSKI Andrzej, Portret rzeźbiarza ludowego — Franciszka Sadownika z Łomaz, doc. dr hab. M. Pokropek.
- BAKALARSKA Laura, Wybrane elementy folkloru młodzieży szkolnej lat osiemdziesiątych, prof. dr Z. Sokolewicz.
- BOJANOWSKA Beata, Przemiany formy i funkcji ołtarzyka domowego i innych przedmiotów kultu religijnego na tle zmian wnętrza domu wiejskiego na terenie Puszczy Kampinoskiej, doc. dr hab. M. Pokropek.
- BULAT Jakub, Przestrzeń sakralna domu wiejskiego, prof. dr Z. Sokolewicz.
- ILEŃDO Barbara, Wesele w Puszczy Kampinoskiej, doc. dr hab. M. Pokropek.
- KNITTEL Jagna, Koncepcja harmonistów jako przykład realizacji mitu natury, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- KUBIAK Anna, Agnihotra, prof. dr Z. Sokolewicz.
- KUŚNIERZ Jolanta, Mehendi — sztuka, zwyczaj, rytuał, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- MALEWSKA Anna, Historia w świadomości mieszkańców Narola, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- ORŁOWSKA Barbara, Postawy wobec śmierci — filozofia świata ludzkiego na podstawie wypowiedzi ludności wiejskiej z Roztocza, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- PIENIAŻEK Witold, Próba opisanego wyobrażeń eschatologicznych w kulturze współczesnej, doc. dr hab. A. Zadrożyńska.
- RESZKA Hanna, Zagroda chłopska z terenu Puszczy Kampinoskiej, doc. dr hab. M. Pokropek.
- STARZEWSKA Katarzyna, Transport i komunikacja na terenie Puszczy Kampinoskiej, doc. dr hab. M. Pokropek.
- SZAŁYGIN Jerzy, Budowa, trwanie i destrukcja budynku mieszkalnego na terenie Puszczy Kampinoskiej, doc. dr hab. M. Pokropek.
- SZCZUKA Nela, Krzyże i kapliczki przydrożne a obraz życia wsi prawosławnej na przykładzie parafii Nowoberezowo na przełomie XIX i XX w., doc. dr hab. M. Pokropek.
- URBANOWICZ Irena, Przenosiny w weselu podlaskim i kurpiowskim, prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa.
- ZAMOSCIŃSKI Krzysztof, Ludowe lekarki w okolicach Biłgoraja, prof. dr Z. Sokolewicz.

Uniwersytet Wrocławski im. Bolesława Bieruta — Wrocław

1983

- BIELAK Maria, Geneza sochy w północno-wschodniej Europie, dr Z. Kłodnicki.
 CZERNIAWSKA Irena, Małżeństwa mieszane polsko-niemieckie na pograniczu, w rejonie Łęknica—Bad Muskau, zawarte w latach 1970–1980, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- DUMIN Henryk, Dwór a społeczność chłopska. Wpływ właścicieli latyfundiów narolskiego na ludność Narola i sąsiednich wsi od 1867 do 1939 r., doc. dr hab. E. Pietraszek.
- HORDZIEJEWICZ Roman, Zwyczaje związane z wyborem miejsca pod budowę oraz z budową domu na wsi polskiej od połowy XIX wieku do czasów obecnych, dr Z. Kłodnicki.
- KAWCZYŃSKI Andrzej, Weselne pieczywo obrzędowe w Polsce południowo-wschodniej jako przejaw ludowej twórczości plastycznej, doc. dr hab. B. Bazieli.
- MARCZYK Iwona, Obrzędy rodzinne wśród kopieniaczy Afryki Zachodniej, dr A. Paluch.
- MŁYNARZ Barbara, Ośrodek garncarski w Urzędowie, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- NIZIŃSKA Elżbieta, Ludzie wędrowni i ich zajęcia w polskiej kulturze ludowej, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- PASZKIEWICZ Irena, Wpływ społecznego zróżnicowania na kształtowanie się współczesnej twórczości ludowej okolic Oławy, doc. dr hab. B. Bazieli.
- PIWOWARCZYK Dariusz, Obrzędowość świąt maryjnych ze szczególnym uwzględnieniem funkcji akcesoriów roślinnych. Studium porównawcze: Podlasianie — Lasowiacy, dr A. Paluch.
- SOBOLEWSKA Aneta, Rola starosty w obrzędach weselnych regionu rzeszowskiego (na przykładzie wsi Wysoka Głogowska), dr H. Wesołowska.
- SZYMCZYK Jolanta, Znaczenie fitoterapii w leczeniu chorób kobiecych w Lasowiaków, dr A. Paluch.
- WIATR Aleksandra, Rodzaje i funkcja chust w tradycyjnej kobiecej odzieży ludowej w Polsce, doc. dr hab. B. Bazieli.

1984

- BALAWAJDER Jolanta, Czas wolny zabrzańskich górników, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- DOLIŃSKA Magdalena, Współczesna sztuka plemienia Aranda z Australii Środkowej, dr A. Paluch.
- DROBIŃSKA Mariola, Tradycyjne lecznictwo wsi polskiej w zakresie wybranych chorób zakaźnych, dr A. Paluch.
- HÖFFNER-SUCHECKA Paulina, Ptaki w tradycyjnym światopoglądzie ludowym ze szczególnym uwzględnieniem ich roli wieszczej, dr H. Wesołowska.
- KIJAK Janusz, Nowe zwyczaje i obrzędy rodzinne we wsi Olbrachcice Wielkie w gminie Ząbkowice Śląskie, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- KOBYŁECKA Anna, Roślina w roku obrzędowym na terenie Gór Świętokrzyskich, dr A. Paluch.
- KOCZWARA Barbara, Tradycyjne ciesielstwo wiejskie w gminie Limanowa w woj. nowosądeckim, dr H. Wesołowska.
- KRÓLCZYK Józefa, Magiczne posługiwanie się rośliną w lecznictwie wsi polskiej w XIX i XX wieku, dr A. Paluch.

- SKRZEK Paweł, Teatralność tradycyjnych zwyczajów Bożonarodzeniowych, doc. dr hab. B. Bazielić.
- SOWIŃSKI Stanisław, Wierzenia dotyczące duszy ludzkiej mieszkańc6w wsi Zagorzany w gminie Solec-Zdr6j, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- SZCZEPANIAK Grażyna, Układy funkcjonalno-przestrzenne wiejskiego gospodarstwa domowego, na przykła dzie wsi podkieleckiej Swiatelek, doc. dr hab. E. Pietraszek.

1985

- BOHDANOWICZ Jacek, R6zga weselna, formy i funkcja oraz zwyczaje i obrz6dy z ni ą zwi ązane, doc. dr hab. B. Bazielić.
- KOBA Małgorzata, Małżeństwa heterogamiczne zawarte w latach 1945 - 1947 w byłym powiecie śr6dkim jako czynnik zaawansowania proces6w adaptacji i integracji, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- KUSMIDROWICZ Beata, Obraz Żyda w świ adomości współczesnych mieszkańc6w wsi, na przykła dzie Rozdziela i Żegociny, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- NAZAREWICZ Barbara, Kożuch ludowy w Polsce, doc. dr hab. B. Bazielić.
- NIKOŃCZUK Krystyna, Obraz Żyda w folklorze polskim, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- OSENKOWSKI Ireneusz, Rybol6wstwo nad Biebrz ą, śr6dkow ą i g6rn ą Narwi ą, doc. dr hab. B. Bazielić.
- TARGOSZ Iwona, Obrz6dowość doroczna na Śląsku Opolskim na przykła dzie wsi Dobra w gminie Strzelec zki w latach 1945 - 1985, dr H. Wesołowska.
- WOŁOCHOWSKA Marzena, Praktyki magiczne i wr6żebne w polskiej obrz6dowości dorocznej ze szczeg6lnym uwzgl6dnieniem Dolnego Śląska, dr H. Wesołowska.

1986

- BEM Marek, Miejsce i rola zespoł6w folklorystycznych w kulturze współczesnej wsi dolnośl ąskiej, dr H. Wesołowska.
- BUCHALIK Lucjan, Historia i stan badań kultury Dogon6w, dr hab. A. Paluch.
- DUDA Agnieszka, Przemiany obrz6dowości weselnej Lemk6w na przykła dzie wsi Bielanka koło Gerlic, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- JACKOWSKA Dorota, Tkaniny u Dogon6w, dr hab. A. Paluch.
- KOCZOR Iłona, Zwyczaje zawodowe g6rników Rybnickiego Okręgu Węglowego, doc. dr hab. B. Bazielić.
- KOPREK Bogdan, Dusza ludzka w tradycyjnym świ atopogl ądzie ludowym w Polsce, dr H. Wesołowska.
- ŁUKASIEWICZ Barbara, Zdobnictwo murowanego budownictwa południowej Opolszczyzny (od drugiej połowy XVIII wieku do pocz ątk6w XX wieku), doc. dr hab. B. Bazielić.
- NIEBUDEK Jolanta, Elementy zabawowe w tradycyjnej obrz6dowości dorocznej w Polsce, dr H. Wesołowska.
- PODBIOŁ Renata, Autorytety świ ata muzułmańskiego, dr hab. A. Paluch.
- PODLEWSKA-BEM „Krasnostawskie Chmielaki” jako współczesne widowisko folklorystyczne, dr H. Wesołowska.
- ROGOWSKA Barbara, Stan kultury politycznej społeczności wiejskiej ze wsi Kl6da (gmina Rydzyna), doc. dr hab. E. Pietraszek.
- SOLECKA Halina, Współczesna sztuka ludowa rejonu puławskiego, doc. dr hab. B. Bazielić.

- SZMURŁO Beata, Formy i znaczenie daru w obrzędowości pogrzebowej w Polsce, dr H. Wesołowska.
- WOJTOWICZ Teresa, Miejsce młodzieży w życiu społecznym i kulturalnym wsi w latach pięćdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. Wieś Grabice k/Gubina, doc. dr hab. E. Pietraszek.

1987

- BEDNARCZYK Artur, Mieszkalne i gospodarcze budownictwo drewniane w gminie Kuryłówka, w woj. rzeszowskim, od połowy XIX w. do 1944 roku, doc. dr hab. A. Paluch.
- GALAŻKA Krzysztof, Ogień i woda w tradycyjnych polskich obrzędach i zwyczajach rodzinnych i dorocznych, doc. dr hab. A. Paluch.
- GOLLA Hanna, Obrzędowość rodzinna na Archipelagu Bismarcka, doc. dr hab. A. Paluch.
- JASNOWSKA Dorota, Zwyczaje związane ze śmiercią i pogrzebem z uwzględnieniem roli roślin, doc. dr hab. A. Paluch.
- ŁASEK Ewa, Formy i zdobnictwo uli na podstawie zbiorów ze skansenu mieszczącego się przy Instytucie Weterynarii w Swarzędzu, doc. dr hab. A. Paluch.
- NOCEN Andrzej, Sytuacja ludzi starych we wsi Bażany woj. opolskie, doc. dr hab. E. Pietraszek.
- RYBKA Waldemar, Zaklinanie deszczu w Afryce południowo-wschodniej, doc. dr hab. A. Paluch.
- SOJKA Jan, Propozycje zastosowania metod statystycznych do badań tradycyjnej kultury materialnej, dr Z. Kłodnicki.

Maria Niewiadomska

ETNOGRAFICZNE WYSTAWY CZASOWE ZORGANIZOWANE W 1986 ROKU

WOJEWÓDZTWO STOLECZNE WARSZAWSKIE

MUZEA

Warszawa, Muzeum Azji i Pacyfiku

„Drzeworyty z Katmandu”

Scenariusz: A. Latusek, B. Manandhar, oprawa plastyczna: E. Kossakowska, 50 eksponatów. Ekspozycja: 6 - 30. 01. w Galerii Klubu M.P.iK. „Sciana Wschodnia” w Warszawie; Ekspozycja: 20.02. - 12.03. w Nowohuckim Centrum Kultury; Ekspozycja 26.03. - 15.04. w Miejskim Domu Kultury w Swinoujściu; Ekspozycja: 29.04. - 11.05. w Muzeum Okręgowym w Ciechanowie; Ekspozycja: 16.05 - 4.06. w Domu Kultury „Zachęta” w Białymstoku; Ekspozycja: 5.09. - 28.09. w BWA „Salon Sztuki Współczesnej” w Bydgoszczy; Ekspozycja: 3 - 15.10. w BWA w Toruniu.

„Bogowie ludu Indii”

Scenariusz: B. Buczek-Płachtowa, oprawa plastyczna: A. Chruścińska-Łukasik, konsultacja: K. Byrski, J. Kusio, M. Smyczek, ok. 150 eksponatów. Ekspozycja:

24.01. - 10.04. w Galerii „Nusantara”; Ekspozycja: 4.06. - 3.11. w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Współorganizator: Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.

„Miedź w kulturach Azji”

Scenariusz: M. Majka, oprawa plastyczna: M. Kilian, 220 eksponatów. Ekspozycja: 28.01. - 29.03. w Muzeum Miedzi w Legnicy. Katalog. Współorganizator: Muzeum Miedzi w Legnicy.

„Grafika lamajska z Nepalu”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Latusek, 70 eksponatów. Ekspozycja: 10.02. - 29.03. w Muzeum Regionalnym w Chojnowie. Katalog. Współorganizator: Muzeum Regionalne w Chojnowie; Ekspozycja: 14.04 - 30.04. w BWA w Częstochowie, 82 eksponaty.

„Afgańska sztuka i rękodzieło”

Scenariusz i oprawa plastyczna: Z. Ananicz, ok. 150 eksponatów. Ekspozycja: 18.04. - 30.08. w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyślu. Współorganizator: Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej.

„Vanuatu — sztuka i etnografia”

Scenariusz: J. Szelegejd, oprawa plastyczna: R. Szczepański, J. Szelegejd, ok. 80 eksponatów. Ekspozycja: 10.06. - 10.08. w Galerii „Nusantara”. Katalog.

„Gamelan — magiczny dźwięk Indonezji”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Latusek, ok. 90 eksponatów. Ekspozycja: 19.08. - 25.10. w Galerii „Nusantara”. Współorganizator: Ambasada Republiki Indonezji w Warszawie.

„Nepal. Kraj i ludzie”

wystawa fotograficzna Miłosiława Pietruszki

Scenariusz: M. Pietruszka, 88 fotogramów. Ekspozycja: 5.10. - 30.10. w Akademickim Centrum Kultury w Białymstoku.

„Stroje mniejszości narodowych Chińskiej Republiki Ludowej”

Scenariusz: A. Latusek, I. Łabędzka, oprawa plastyczna: J. Golowska, H. Styk, ok. 90 eksponatów. Ekspozycja: 4.11.86 - 15.01.87 w Galerii „Nusantara”. Katalog. Współorganizator: Ambasada Chińskiej Republiki Ludowej w Warszawie.

Warszawa, Państwowe Muzeum Etnograficzne

„Kultura ludowa Ziemi Cieszyńskiej”

Scenariusz: E. Osńska-Piskorz, M. Dembiniak, oprawa plastyczna: T. Zaręba, 315 eksponatów. Ekspozycja 27.01. - 30.03. Katalog. Współorganizatorzy: M.K.i.S. — Departament Bibliotek, Domów Kultury i Działalności Społeczno-Kulturalnej, Macierz Ziemi Cieszyńskiej, Towarzystwo Miłośników Regionu, Muzeum w Cieszynie

„Jolanta Pęksowa, Adam Wydra —

Laureaci Nagrody Artystycznej Młodych im. S. Wyspiańskiego”

Scenariusz: J. Migdał, oprawa plastyczna: R. Romanowska, 129 eksponatów. Ekspozycja 4.04. - 1.06. Współorganizator: Muzeum Regionalne w Łukowie.

„Co kraj to obyczaj”
pokonkursowa wystawa rysunków

Scenariusz: M. Bero, 130 prac. Ekspozycja: 6.06. - 20.07. Katalog. Współorganizator: Muzeum Karykatury.

„Tradycja i współczesność polskiego ruchu ludowego w sztuce ludowej”

Scenariusz: J. Migdał, oprawa plastyczna: H. Gałązka, ok. 200 eksponatów. Ekspozycja: 19.06. - 31.08. Folder. Współorganizatorzy: Centralny Związek Spółdzielni Rękodzieła Ludowego i Artystycznego „Cepelia”, Stowarzyszenie Twórców Ludowych.

„Lima — wieś szwedzka w fotografii”

Scenariusz: M. Parnowska, ok. 100 fotografii. Ekspozycja: 14.10. - 30.11. Folder. Współorganizatorzy MKiS, Instytut Szwedzki.

„Kula”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Moreno, ok. 100 eksponatów. Ekspozycja: 20.11.86 - 30.03.87. Folder. Współorganizator: Muzeum Azji i Pacyfiku.

„Laureaci Nagrody im. Oskara Kolberga”

Scenariusz: M. Orlewicz; oprawa plastyczna: K. Michalik, ok. 130 eksponatów. Ekspozycja: 17.12.86 - 20.02.87. Współorganizatorzy: MKiS, „Cepelia”, Zarząd Główny RSW: „Prasa-Książka-Ruch”, Mazowieckie Towarzystwo Kultury.

WOJEWÓDZTWO BIAŁSKOPODLASKIE

MUZEA

Biała Podlaska, Muzeum Okręgowe

„Malarstwo i rzeźba Zygmunta Walenciuka”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Mironiuk, 54 eksponaty. Ekspozycja: 24.04. - 30.06. w Muzeum w Łosicach.

„Sztuka ludowa południowego Podlasia '86”

wystawa pokonkursowa

Scenariusz: A. Mironiuk, A. Radzikowska, oprawa plastyczna: A. Grajewska, K. Witkowska, 327 eksponatów. Ekspozycja: 15.05. - 29.06.

„Zabiegi o czystość”

Scenariusz: A. Mironiuk, oprawa plastyczna: K. Witkowska, 64 eksponaty. Ekspozycja: 28.08. - 2.11. w Muzeum w Łosicach.

„Podlaska tkanina ludowa”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Mironiuk, 45 eksponatów. Ekspozycja: 11.07. - 27.09. w Muzeum Stanisława Staszica w Hrubieszowie; Ekspozycja: 22 października w Wiejskim Domu Kultury w Sitniku, 22 eksponaty.

„Miary i wagi”

Scenariusz: A. Mironiuk, oprawa plastyczna: K. Witkowska, A. Gajewska, 72 eksponaty. Ekspozycja: 13.11.86 - 5.01.87 w Muzeum w Łosicach.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Białystok, Wojewódzki Dom Kultury

„Wojewódzki przegląd pisanki ludowej '86”
wystawa pokonkursowa

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Orzechowicz, K. Kunicka, M. Konopko, konsultacja: Muzeum Okręgowe w Białymstoku — Z. Ciesielski, 770 eksponatów. Ekspozycja 30.03. - 30.04.

WOJEWÓDZTWO BIELSKIE

MUZEA

Bielsko-Biała, Muzeum Okręgowe

„Teatr obrzędowy w Beskidach i jego inspiracje”

Scenariusz i oprawa plastyczna: K. Pieronkiewicz, konsultacje: B. Turno, 98 eksponatów. Ekspozycja: 12.05 - 4.06. Współorganizator: Państwowy Teatr Lalek „Bania-luka”

„Bielsko-Biała w malarstwie twórców nieprofesjonalnych”

Scenariusz i oprawa plastyczna: K. Pieronkiewicz, konsultacja: B. Turno, 46 eksponatów. Ekspozycja: 12.06. - 30.06. w Klubie Garnizonowym w Bielsku Białej.

„Współczesne malarstwo na szkłe i rzeźba ludowa Karpat Polskich”

Scenariusz: K. Pieronkiewicz, konsultacja: B. Turno, 168 eksponatów. Ekspozycja: 23.07. - 30.10.

Cieszyn, Muzeum Beskidzkie im. A. Poźdorskiego w Wiśle

„Koroneczki”

wystawa twórczości dziecięcej inspirowanej twórczością ludową

Oprawa plastyczna: J. Krop, 150 eksponatów. Ekspozycja: 15.02. - 15.03. Współorganizator: Ministerstwo Oświaty i Wychowania, Kuratorium Oświaty i Wychowania w Bielsku Białej

„Rzeźba i malarstwo L. Kubaszyka z Koniakowa”

206 eksponatów. Ekspozycja: 20.09. - 15.12. Współorganizatorzy: Muzeum w Cieszynie, Cieszyńskie Centrum Kultury
Żywiec, Muzeum

„I pokonkursowa wystawa plastyki obrzędowej województwa bielskiego”

Scenariusz: L. Grajny, oprawa plastyczna: L. Grajny, R. Czader, W. Wilga, 83 eksponaty. Ekspozycja: 31.01. - 9.03. Współorganizator: Żywiecki Ośrodek Kultury.

„Dawne ludowe malarstwo na szkłe Beskidów Zachodnich”

Scenariusz: L. Grajny, oprawa plastyczna: L. Grajny, J. Ruśniaczek, A. Santera, 54 eksponaty. Ekspozycja: 25.07. - 25.08. Katalog.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Bielsko-Biała, Wojewódzki Dom Kultury

„Sztuka ludowa województwa bielskiego”

Scenariusz: Z. Micherdziński, oprawa plastyczna: B. Wrona, ok. 150 eksponatów. Ekspozycja: 7 - 12.06. w Wojewódzkim Ośrodku Kultury w Ostrołęce.

Sucha Beskidzka, Towarzystwo Miłośników Ziemi Suskiej

„Sucha w dawnej fotografii”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Harasimczyk, 138 fotografii. Ekspozycja: lipiec-wrzesień w MOK w Suchej Beskidzkiej.

WOJEWÓDZTWO BYDGOSKIE

MUZEA

Chojnice, Muzeum Historyczno-Etnograficzne

„Pokonkursowa wystawa współczesnej sztuki ludowej Kaszub”

Scenariusz: L. Tyborska, L. Białkowska, oprawa plastyczna: K. Lemańczyk, konsultacja: I. Wronkowska, 140 eksponatów. Ekspozycja: 21.05. - 8.12. Informator.

Tuchola, Muzeum Borów Tucholskich

„Haft kaszubski rodziny Betynów”

Scenariusz: M. Huryn, 25 eksponatów. Ekspozycja: 18.07. - 20.09.

WOJEWÓDZTWO CHELMSKIE

MUZEA

Krasnystaw, Muzeum Regionalne

„Rzemiosło ludowe — plecionkarstwo”

Scenariusz: W. Fedorowicz, oprawa plastyczna: E. Romańczuk, 48 eksponatów. Ekspozycja: 6.06. - 17.09.

„Praca w rzeźbie ludowej”

Scenariusz: W. Fedorowicz, oprawa plastyczna: E. Romańczuk, 32 eksponaty. Ekspozycja: 19.08. - 31.12.

WOJEWÓDZTWO CIECHANOWSKIE

MUZEA

Mława, Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej

„Kultura ludowa Zawkrza”

Scenariusz: I. Borowy, oprawa plastyczna: I. Borowy, A. Panasiuk, ok. 150 eksponatów. Ekspozycja: 23.05. - 31.12. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Ciechanowie.

WOJEWÓDZTWO ELBLĄSKIE

MUZEA

Kwidziń, Muzeum Zamkowe w Malborku, Oddział w Kwidzynie

„Pisanka regionalna”

Scenariusz: H. Samplawska, oprawa plastyczna: S. Czerny, 93 eksponaty. Ekspozycja: 24.03. - 30.04.

„Współczesna sztuka ludowa Pomorza Gdańskiego”

Scenariusz: H. Samplawska, oprawa plastyczna: S. Czerny, 220 eksponatów. Ekspozycja: 20.05. - 20.09.

„Kaszubska ceramika ludowa XX wieku”

Scenariusz: T. Przała, komisarz: H. Samplawska, oprawa plastyczna: S. Czerny, ok. 200 eksponatów. Ekspozycja: 6.12. - 30.12.

WOJEWÓDZTWO GDAŃSKIE

MUZEA

Wdzydze, Kaszubski Park Etnograficzny

„Ochrona tradycyjnego budownictwa ludowego na Kaszubach i Kociewiu”

Scenariusz: T. Sadowski, 20 plasz z rysunkami i zdjęciami. Ekspozycja: 1.07. - 15.09.

„80 lat Muzeum we Wdzydzach”

Scenariusz: A. Kwaśniewska, 32 reprodukcje zdjęć, 23 eksponaty, 12 plasz. Ekspozycja: 29.07. - 30.09.

„Foklor ziemi kaszubskiej”

Scenariusz: A. Kwaśniewska, 29 eksponatów. Ekspozycja: 8 - 12. - 15.12. w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Kościerzynie

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Gdańsk, Wojewódzki Ośrodek Kultury

„Hafty kaszubskie Anny Konkel z Wejherowa”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: A. Szablewska, 36 eksponatów. Ekspozycja: 5.02. - 7.03. w Galerii Sztuki Ludowej WOK

„Współczesna sztuka ludowa Kaszub”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: Z. Chylarecki, 233 eksponaty Ekspozycja: 14.03. - 12.04. w DK w Gdańsku. Katalog.

„Hafty kociewskie Marii Wespy z Tczewa”

Scenariusz i oprawa plastyczna: K. Szałaśna, 49 eksponatów. Ekspozycja: 2.05. - 27.05. w Galerii Sztuki Ludowej WDK.

„Zabawki ludowe”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: A. Szablewska, 90 eksponatów. Ekspozycja: 30.05. - 1.07. w Galerii Sztuki Ludowej WOK Współorganizator: Regionalne Biuro Sprzedaży „Cepelia” w Gdyni.

„Członkowie Stowarzyszenia Twórców Ludowych
O/Gdańsk prezentują”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: A. Szablewska, 90 eksponatów. Ekspozycja: 7.08. - 30.09. w Galerii Sztuki Ludowej WOK. Współorganizator: STL O/Gdańsk.

„VII wystawa haftu kaszubskiego Klubu Siedmiu Kolorów”

Scenariusz: K. Szałaśna, oprawa plastyczna: Z. Chylarecki, 60 eksponatów. Ekspozycja: 3.12.86. - 27.01.87. w Galerii Sztuki Ludowej WOK. Współorganizator: Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w Gdańsku.

WOJEWÓDZTWO GORZOWSKIE

MUZEA

Gorzów Wlkp., Muzeum Okręgowe

„Wielkopolska XIX-wieczna rzeźba ludowa”

Scenariusz i oprawa plastyczna: M. Bauman, 40 eksponatów. Ekspozycja: 8.02. - 1.05.

„Ubiór ludowy na Podhalu”

Scenariusz: H. Błaszczyk-Żurowska, oprawa plastyczna: J. Czech, 137 eksponatów. Ekspozycja: 9.03. - 3.06.

„Sztuka zdobniczo-obrzędowa związana z nadejściem wiosny
oraz ze świętami Wielkanocnymi”

Scenariusz i oprawa plastyczna: G. Kostkiewicz, 40 eksponatów. Ekspozycja: 10.04. - 15.05.

„Techniki dawnej urok, czar”

Scenariusz: Z. Linkowski, oprawa plastyczna: J. Piechocki, (w ramach wystawy — 15 eksponatów etnograficznych). Ekspozycja: 18.05. - 23.10.

„Czwarty konkurs na rzeźbę ludową”

Scenariusz i oprawa plastyczna: G. Kostkiewicz, 52 eksponaty. Ekspozycja: 17.11.86 - 31.01.87.

WOJEWÓDZTWO JELENIOGÓRSKIE

MUZEA

Jelenia Góra, Muzeum Okręgowe

„Dolnośląskie meble ludowe od końca XVII w. do połowy XIX w.”

Scenariusz: H. Słomska, oprawa plastyczna: W. Sierka, 71 eksponatów. Ekspozycja: otwarcie 15 października. Informator.

Kamieńna Góra, Muzeum Tkactwa Dolnośląskiego

„Świat bajki — świat lalki”

Scenariusz i oprawa plastyczna: M. Eckert, A. Woźniak, 150 eksponatów. Ekspozycja: 25.04 - 30.06. Folder.

WOJEWÓDZTWO KALISKIE

Kalisz, Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej

„Sudan — ludy rolnicze i plemiona koczownicze pld.-wsch. Kordofanu”

Scenariusz: M. Ścisła, oprawa plastyczna: Z. Baranek, J. Pawlak, 350 eksponatów. Ekspozycja: 27.07. - 14.11. Katalog.

„Elementy wnętrza mieszkalnego w Kaliszu w pierwszych 40 latach XX wieku”

Scenariusz: M. Ścisła, oprawa plastyczna: J. Pawlak, konsultacja: J. P. Dekowski, 50 eksponatów. Ekspozycja: 11.10. - 12.11. Współorganizator: Towarzystwo Miłośników Miasta Kalisza.

Krotoszyn, Muzeum Regionalne PTTK

Wystawa — inscenizacja obrzędów

„Krotoszyńska wiosna”

Scenariusz i oprawa plastyczna: H. Ławniczak, 50 eksponatów. Ekspozycja: marzec.

„Indianie Panare z Wenezueli”

Scenariusz i oprawa plastyczna: E. Namysł, 149 eksponatów. Ekspozycja: 13.11. - 14.12. Współorganizator: Muzeum Etnograficzne w Poznaniu.

„Boże Narodzenie w polskiej tradycji ludowej”

patrz: Toruń, Muzeum Etnograficzne.

WOJEWÓDZTWO KATOWICKIE

MUZEA

Będzin, Muzeum Zagłębia

„Drogi do zwycięstwa — plastyka nieprofesjonalna”

patrz: Bytom, Muzeum Górnośląskie

Bytom, Muzeum Górnośląskie

„Wiosenne zwyczaje ludowe na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim”

Scenariusz: I. Białas, K. Kaczko, oprawa plastyczna: D. Chmielarska, 316 eksponatów. Ekspozycja: 26.03. - 24.06. Foider.

„Drogi do zwycięstwa — plastyka nieprofesjonalna”

Scenariusz: K. Kaczko, Cz. Haczekiewicz, 58 eksponatów. Ekspozycja: 1.02. - 31.05. Współorganizator: Muzeum Zagłębia w Będzinie; Ekspozycja: 22.01. - 5.06. w Muzeum w Rybniku, 69 eksponatów; Ekspozycja: 10.06. - 30.08. w Muzeum w Kluczborku, 122 eksponaty.

Zabrze, Muzeum

„Przy chłopskim i pańskim stole”

Scenariusz: H. Haduch, oprawa plastyczna: C. Cacew, konsultacja: zespół etnografów z woj. katowickiego, bielskiego, opolskiego, 600 eksponatów. Ekspozycja: 24.01. - 30.11. Przewodnik.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Katowice, Wojewódzki Ośrodek Kultury

„Od gminy do województwa”

wystawa pokonkursowa

Scenariusz i oprawa plastyczna: Cz. Wieczorek, konsultacja: E. Syrniacki, 275 prac. Ekspozycja: 1.09. - 15.10. w Galerii Plastyki WOK. Katalog.

Łazy, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury

„Palmy i pisanki”

Scenariusz i oprawa plastyczna: Z. Dyszy, konsultacja: A. Szymczak, ok. 100 eksponatów. Ekspozycja: 20.03 - 15.04. w Domu Kultury w Niegonowicach.

Niegonowice, Dom Kultury

„Wystawa rzeźby ludowej Wiesława Zembalskiego”

Scenariusz: T. Bachowska, oprawa plastyczna: B. Jasna, 23 eksponaty. Ekspozycja: 1.01. - 30.01. Współorganizator: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Niegonowicach

„Wystawa haftów ludowych i użytkowych”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Bachowska, ok. 50 eksponatów. Ekspozycja: czerwiec.

WOJEWÓDZTWO KIELECKIE

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Kielce, Wojewódzki Dom Kultury

„Rzeźba Józefa Kaczmarka”

Scenariusz: M. Wójcik, oprawa plastyczna: M. Sciwiarska, konsultacja: B. Erber, 45 eksponatów. Ekspozycja: 5.05. - 15.05.

„Współczesna sztuka ludowa Kielecczyzny”

Scenariusz: M. Wójcik, oprawa plastyczna: K. Sciwiarska, 80 eksponatów. Ekspozycja 13.09. - 14.09.

„Dymarki” w Nowej Słupi

Współorganizator: Towarzystwo Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego.

„Garncarstwo Fryderyka Bąbla,
garncarstwo Aleksandra Krawczyka,
malarstwo Stanisława Bąka”

Scenariusz: M. Wójcik, oprawa plastyczna: K. Sciwiarska, konsultacja: B. Erber, J. Skotnicka, 70 eksponatów. Ekspozycja: 3.10. - 30.10. Katalog.

„Dawne ozdoby choinkowe”

Scenariusz: S. Skwarczyńska, oprawa plastyczna: B. Wysocki, ok. 100 eksponatów. Ekspozycja: grudzień w kinie „Gryf” w Miechowie.

WOJEWÓDZTWO KOSZALIŃSKIE

MUZEA

Darłowo, Muzeum — Zamek Księżąt Pomorskich

„Twórczość ludowa Ziemi Darłowskiej”

Scenariusz: B. Trynda, oprawa plastyczna: K. Kontowski, konsultacja: K. Picha, 69 eksponatów. Ekspozycja: 7.03. - 28.03. w Galerii Darłowskiego Ośrodka Kultury. Współorganizator: Darłowski Ośrodek Kultury; Ekspozycja: 19.04. w Zespole Szkół Rybołówstwa Morskiego, 19 eksponatów.

„I Ogólnopolskie Prezentacje Twórczości Robotniczej”

Scenariusz i oprawa plastyczna: K. Kontowski, 32 eksponaty. Ekspozycja: 25.10. w Zespole Szkół Rybołówstwa Morskiego; Ekspozycja: 3.11. - 29.11. w Galerii Darłowskiego Ośrodka Kultury.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Koszalin, Wojewódzki Dom Kultury

„Rękodzieło ludowe i twórczość pamiątkarska”
wystawa pokonkursowa

Scenariusz: R. Kozłowska, oprawa plastyczna: H. Maciejewski, R. Kozłowska, 198 eksponatów. Ekspozycja: 7.01. - 10.02. w Salonie Wystawowym WOK. Katalog.

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE

MUZEA

Kraków, Muzeum Historyczne m. Krakowa

„Szopki krakowskie 1986”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Petryk, A. Szałapak, B. Jarosz, 132 eksponaty.
Ekspozycja: 7.12.86. - 15.02.87.

Myslenice, Muzeum Regionalne „Dom Grecki”

„Myslenicki strój ludowy”

75 eksponatów Ekspozycja: 14.02. - 18.03.

WOJEWÓDZTWO KROSNIENSKIE

MUZEA

Sanok, Muzeum Budownictwa Ludowego

„Dom naszych dziadków”

Scenariusz i oprawa plastyczna: R. Grządziela, 733 eksponaty. Ekspozycja: 12.05. -
- 31.09. Katalog.

„Strój ludowy na Podkarpaciu”
(do 1945 roku)

Scenariusz i oprawa plastyczna: M. Marciniak, 733 eksponaty. Ekspozycja: 25.05. -
- 25.10.

„Szkola w przeszłości”
od końca XIX w. do 1945 roku

Scenariusz: W. Sołtys, D. Blin-Olbert, oprawa plastyczna: J. Wójtowicz, W. Sołtys,
260 eksponatów. Ekspozycja: otwarcie 25 maja.

„Inni — malarze nieprofesjonaliści”

Scenariusz: D. Blin-Marciniak, oprawa plastyczna: P. Kolano, 33 eksponaty. Eks-
pozycja: 2.07. - 1.09. Katalog. Współorganizator: Sanocki Dom Kultury

WOJEWÓDZTWO LESZCZYŃSKIE

MUZEA

Leszno, Muzeum Okręgowe w Lesznie

„Typy ludowe w twórczości H. Rodakowskiego i K. W. Kielisińskiego”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Chmielewska, konsultacja: S. Chmielowski,
71 eksponatów. Ekspozycja: 23.02. - 13.04.

„Rzeźbiarze ludowi naszego regionu — J. Sowijak”

Scenariusz i oprawa plastyczna: B. Błaszkwicz, ok. 80 eksponatów. Ekspozycja:
12.12.86 - 1.02.87. Informator

WOJEWODZTWO ŁOMŻYŃSKIE

MUZEA

Ciechanowiec, Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka

„Haft i koronka w regionie północnowschodniej Polski”

Scenariusz: A. Mosiewicz, oprawa plastyczna: W. Bogucki, ok. 240 eksponatów.
Ekspozycja: 9.04. - 9.06. Folder.

WOJEWODZTWO ŁÓDZKIE

MUZEA

Łódź, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne

„Polskie obrazy ludowe w zbiorach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego
w Łodzi”

Scenariusz: B. Wróblewska. Ekspozycja 17.12.85. - 9.01.86. w BWA w Łodzi. Kata-
log. Współorganizator BWA

„Boże Narodzenie po polsku”

Scenariusz: M. Liberska, oprawa plastyczna: W. Adamiak, Ekspozycja: 23.12.85. -
- 16.03.86.

„Świat bajki — świat lalki”

Scenariusz: M. Ekiert. Ekspozycja: 18.04. - 30.06. w Muzeum Tactwa Dolnośląs-
kiego w Kamiennej Górze

„Twórcy ludowi z Paszyna”

patrz: Nowy Sącz, Muzeum Okręgowe

„Bohaterowie filmów lalkowych”

Scenariusz: M. Ekiert. Ekspozycja: 1.10. - 30.10. w Miejskim Ośrodku Kultury
w Zgierzu

„Chiny — Mongolia — Japonia”

Scenariusz: W. Nowosz. Ekspozycja: 12.11.86. - 8.02.87.

„Kimono”

Scenariusz: W. Nowosz, Ekspozycja: 22.11. - 19.12. w Domu Nauczyciela w Łodzi.
Współorganizator: Towarzystwo Polsko-Japońskie

„Lima — wieś szwedzka w fotografii”

Ekspozycja: 16.12.86. - 7.02.87. Współorganizator: Instytut Szwedzki w Sztokholmie.

„Boże Narodzenie w tradycji ludowej”

Scenariusz: A. Styczyńska, Ekspozycja: otwarcie: 19.12. w MDK w Łodzi.

WOJEWÓDZTWO NOWOSĄDECKIE

MUZEA

Nowy Sącz, Muzeum Okręgowe

„Wieńce dożynkowe”

Scenariusz: M. Kroh, oprawa plastyczna: pracownicy Działu Etnograficznego Muzeum, 25 eksponatów. Ekspozycja: 24.05. - 20.08. w Sądeckim Parku Etnograficznym.
Współorganizator: Sądecki Park Etnograficzny.

Rabka Zdrój, Muzeum im. Wł. Orkana

„Wystawa grafiki rodzeństwa Marii i Jakuba Guzików”

Scenariusz: M. i J. Guzikowie, oprawa plastyczna: W. Kopytek, 35 eksponatów.
Ekspozycja: 1.03. - 7.04.

„Rzeźby Józefa Wrony”

Scenariusz: Z. Rak, oprawa plastyczna: W. Kopytek, 35 eksponatów. Ekspozycja: 14.04. - 28.04.

„Wystawa fotogramów Jerzego Dudy
pt. Orkanowskie Gorce”

Scenariusz: Z. Rak, oprawa plastyczna: W. Kopytek, ok. 40 fotogramów. Ekspozycja: 3.05. - 20.05.

„Malarstwo na szkle
Władysława Walczaka Banieckiego”

Scenariusz: Z. Rak, oprawa plastyczna: W. Kopytek, 35 eksponatów Ekspozycja: 28.05. - 12.12.

Zakopane, Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego

„Strój ludowy na Podhalu”

Scenariusz: H. Błaszczyk-Żurowska, oprawa plastyczna: J. Czech, 137 eksponatów. Ekspozycja: 11.03. - 15.05. w Muzeum Okręgowym w Gorzowie Wlkp. Współorganizator: Muzeum Okręgowe w Gorzowie Wlkp.

„Wspaniali zapomniani, czyli Maria i Bronisław Dembowscy”

Scenariusz: H. Błaszczyk-Żurowska, oprawa plastyczna: J. Czech, ok. 500 eksponatów.

natów. Ekspozycja: 28.06.86. - 28.02.87. w Galerii Sztuki im. Kulczyckich w Zakopanem.

„Podhalański strój ludowy”

Scenariusz: S. Zurowski, M. Hajnos, oprawa plastyczna: J. Słowakiewicz, L. Puśtówka, konsultacja: J. Buńba, 180 eksponatów. Ekspozycja: 10.07. - 30.09. w Klubie Osiedlowym Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu. Katalog.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Nowy Sącz, Wojewódzki Ośrodek Kultury

„Plastyka obrzędowa”

Scenariusz: M. Smoleń, oprawa plastyczna: B. Magierowa, konsultacja: B. Kafel, ok. 50 eksponatów. Ekspozycja: 8.01. - 10.02. Informator.

„Malarstwo i rzeźba Ludwika Więcka z Wilczysk”

Scenariusz: M. Smoleń, oprawa plastyczna: B. Magierowa, konsultacja: B. Kafel, ok. 50 eksponatów. Ekspozycja: 7.03. - 7.04. Informator.

„Rzeźba w drewnie Stanisława Hołdy z Paszyna”

Scenariusz: M. Smoleń, oprawa plastyczna: B. Magierowa, konsultacja: B. Kafel, 65 eksponatów. Ekspozycja: 15.05. - 31.05. Informator.

„Wieńce dożynkowe”

Scenariusz: M. Smoleń, oprawa plastyczna: B. Magierowa, konsultacja: B. Kafel, 15 eksponatów. Ekspozycja: 23.07. - 5.08. Informator.

„Wystawa zbiorowa twórców ludowych z Bukowiny Tatrzańskiej”
(rzeźba, meblarstwo, snycerstwo, metaloplastyka)

Scenariusz: S. Węglarz, oprawa plastyczna: B. Magierowa, 100 eksponatów. Ekspozycja: 5.11. - 5.12. Informator.

„Plastyka obrzędowa okresu Godów”

Scenariusz: S. Węglarz, oprawa plastyczna: B. Magierowa, 50 eksponatów. Ekspozycja: 13.12.86. - 5. 01. 87. Informator.

WOJEWÓDZTWO OLSZTYŃSKIE

MUZEA

Mrażowo, Muzeum Ziemi Mrągowskiej

„Ludowa rzeźba ceramiczna ze zbiorów Walentyny Dermackiej”

Scenariusz: A. Wierzbička, oprawa plastyczna: T. Juszkiwicz. Ekspozycja: 22.10.85. - 23.08.86.

Olsztyn, Muzeum Warmii i Mazur.

„Dawna warmińska rzeźba ludowa, kaflarstwo mazurskie”

Scenariusz: E. Kotlińska, oprawa plastyczna: A. Dziemidowicz, 234 eksponaty. Ekspozycja: otwarcie 16.04.86.

Olsztynek, Muzeum Budownictwa Ludowego. Park Etnograficzny

„Tkactwo ludowe”

Scenariusz: E. Kaczmarek, oprawa plastyczna: B. Waszelak, 110 eksponatów. Ekspozycja: 18.04. - 30.04. w Izbie Historii i Tradycji Ziemi Lubawskiej w Lubawie.

„Wiejski transport i komunikacja”

Scenariusz: E. Kaczmarek, oprawa plastyczna: B. Waszelak, 60 eksponatów. Ekspozycja: 7.05. - 31.05.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Olsztyn, Wojewódzki Dom Kultury.

„Rzeźba ludowa”

wystawa pokonkursowa

Scenariusz i oprawa plastyczna: V. Mackiewicz, konsultacja: A. Wydorski, 60 eksponatów. Ekspozycja: 5.05. - 30.05. w Biskupiackim Domu Kultury.

„II Triennale Plastyki Nieprofesjonalnej”

Scenariusz i oprawa plastyczna: W. Balcewicz, T. Korowaj, konsultacja: A. Wydorski, 430 eksponatów. Ekspozycja: 15.11. - 15.12. w Kętrzyńskim Domu Kultury.

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

MUZEA

Kluczbork, Muzeum im. Jana Dzierżona

„Wiano panny młodej na Śląsku”

Scenariusz: E. Buczańska-Kuhl, oprawa plastyczna: R. Kowal, 236 eksponatów. Ekspozycja: 13.11.86. - 12.01.87. Informator.

WOJEWÓDZTWO OSTROŁĘCKIE

MUZEA

Ostrołęka, Muzeum Okręgowe

„Kurpiowska sztuka ludowa”

Scenariusz: B. Sokołowska, oprawa plastyczna: A. Olechowski, S. Krzyżewski, 46 eksponatów. Ekspozycja: 22.12.85 - 30.04.86. Informator; Scenariusz: A. Henrykowska, S. Krzyżewski, konsultacja: M. Olszewska, 98 eksponatów. Ekspozycja: 30.01. - 29.03. w Muzeum Historycznym w Przasnyszu.

„Łowicka sztuka ludowa”

Scenariusz: B. Kaznowska, oprawa plastyczna: S. Krzyżewski, 142 eksponaty. Eks-

pozycja: 1.06. - 10.08. Współorganizator: Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie.

„Tkanina na Kurpiach”

Scenariusz: M. Samsel, oprawa plastyczna: S. Krzyżewski, 60 eksponatów. Ekspozycja 10.09.86. - 31.01.87.

Wyszków, Muzeum Miejskie

„Sztuka zdobnicza Kurpiowszczyzny”

Scenariusz: B. Sokołowska, oprawa plastyczna: S. Krzyżewski, 60 eksponatów. Ekspozycja: 10.09.86. - 31.01.87.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Ostrołęka, Wojewódzki Ośrodek Kultury

„Sztuka ludowa województwa bielskiego”

150 eksponatów, Ekspozycja: 7.06. - 22.06. Współorganizator: WDK w Bielsku Białej

WOJEWÓDZTWO PIŁSKIE

Trzcianka, Muzeum im. Wiktora Stachowiaka

„Kultura ludowa Łemków”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Niedźwiecki, Z. Kowalski, 165 eksponatów. Ekspozycja: 10.03. - 9.05. Współorganizator: Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica w Pile.

WOJEWÓDZTWO PIOTRKOWSKIE

MUZEA

Piotrków Tryb., Muzeum Okręgowe.

„Szopka ludowa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach”

Scenariusz i oprawa plastyczna: G. Szczepaniak, ok. 60 eksponatów. Ekspozycja. 20.12.85. - 20.01.86. Współorganizator: Muzeum Narodowe w Kielcach.

„Ludowa sztuka zdobnicza województwa piotrkowskiego”

Scenariusz: G. Szczepaniak, oprawa plastyczna: C. Wlazlak, ok. 100 eksponatów. Ekspozycja: 7.08. - 24.09. Katalog.

Przedbórz, Muzeum Społeczne

„Wystawa zdjęć z okazji otwarcia Społecznego Muzeum Ludowego w Przedborzu”

Scenariusz i oprawa plastyczna: T. Michalski, 175 eksponatów. Ekspozycja: 1.11. - 1.12.

Radomsko, Muzeum Regionalne

„Tkanina ludowa Ziemi Radomszczańskiej”

Scenariusz i oprawa plastyczna: K. Filarowska. Ekspozycja: 17.01 - 3.03.

WOJEWÓDZTWO PŁOCKIE

MUZEA

Łęczyca, Muzeum

„Ludowe rzeźbiarki z Witoni”

Scenariusz: A. Dłużewska-Sobczak, oprawa plastyczna: M. Zydek, ok. 80 eksponatów. Ekspozycja: 3.05. - 31.05. w GOK w Witoni.

Płock, Muzeum Mazowieckie

„Współczesny fajans włocławski”

Scenariusz: J. Dąbrowska, oprawa plastyczna: T. Zaremba, 313 eksponatów. Ekspozycja: 22.11.85, - 5.01.86. Współorganizator: Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej i Kujawskiej we Włocławku.

„Sztuka ludowa Książaków Łowickich”

Scenariusz i oprawa plastyczna: W. Dowłaszewicz, 135 eksponatów. Ekspozycja: 5.09. - 7.12. w Muzeum i Parku Etnograficznym w Sierpcu. Współorganizator: Muzeum i Park Etnograficzny w Sierpcu.

Sierpc, Muzeum i Park Etnograficzny

„Wyposażenie kuchni mieszczańskiej na przełomie XIX i XX wieku”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Piotrowski, ok. 300 eksponatów. Ekspozycja: 24.01. - 31.03. Informator.

„Dziecko na Mazowszu”

Scenariusz: G. Czerwińska, oprawa plastyczna: T. Bochen, ok. 500 eksponatów. Ekspozycja: 14.06. - 30.10. Folder.

„Sztuka ludowa Książaków Łowickich”

patrz: Płock, Muzeum Mazowieckie

„15 lecie Muzeum i Parku Etnograficznego w Sierpcu”

Scenariusz: T. Czerwiński, oprawa plastyczna: T. Czerwiński, T. Bochen. Ekspozycja: 12.12.86. - 15.10.87.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE

MUZEA

Szreniawa, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego

„Kobieta w polu, w domu i w zagrodzie”

Scenariusz: B. Jancz-Kostuch, oprawa plastyczna: K. Hałaczyn, konsultacja: B. Zamelska, 31 eksponatów. Ekspozycja: 5.02. - 11.02. w Rolniczym Kombinacie Spółdzielczym w Stroszkach k/Nekli.

„Wiatraki w Polsce”

Scenariusz: M. Sierszeńska, oprawa plastyczna: R. Fabianowski, konsultacja: F. Klaczyński, 27 eksponatów. Ekspozycja: 26.03 - 21.05. w Oddziale Muzeum Narodowego w Nowym Tomyślu.

„Tradycja w gospodarstwie wiejskim”

Scenariusz: Z. Wilke, B. Walkiewicz, oprawa plastyczna: E. Staniszevska, konsultacja: B. Zamelska, ok. 50 eksponatów. Ekspozycja: 21.08. - 28.08. w Szkole Podstawowej w Lubiniu.

„Konkurs na materiały dotyczące dziejów wsi i rolnictwa polskiego”

Scenariusz: M. Sierszeńska, oprawa plastyczna: E. Staniszevska, ok. 100 eksponatów. Ekspozycja: 10.11. - 30.11.

WOJEWÓDZTWO PRZEMYSKIE

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Przemysł, Wojewódzki Dom Kultury.

„Wystawa prac twórców ludowych gminy Chłopice”

Scenariusz i oprawa plastyczna: pracownicy WDK, ok. 50 eksponatów. Ekspozycja: 23.03.

„Wystawa prac twórców ludowych gminy Gać”

Scenariusz i oprawa plastyczna: pracownicy WDK, ok. 50 eksponatów. Ekspozycja: 27.04.

WOJEWÓDZTWO RZESZOWSKIE

MUZEA

Rzeszów, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie

„Sztuka ludowa i folklor w zbiorach muzealnych i filatelistycznych”

Scenariusz: pracownicy Działu Etnografii, oprawa plastyczne: A. Trzyna, ok 450 eksponatów. Ekspozycja: 15.07 - 30.10. Współorganizator: Polski Związek Filatelistów Oddział w Rzeszowie.

WOJEWÓDZTWO SIERADZKIE

MUZEA

Wieluń, Muzeum Ziemi Wieluńskiej

„Wieluńskie samodziła ludowe”

Scenariusz: B. Wiluś, oprawa plastyczna: D. Holbryd, ok. 150 eksponatów. Ekspozycja: 18.01. - 15.03.

„Wieluńska sztuka ludowa i rękodzieło artystyczne”

Scenariusz: B. Wiluś, oprawa plastyczna: D. Holbryd, ok. 300 eksponatów. Ekspozycja: 13.09. - 21.10.

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Sieradz, Wojewódzki Dom Kultury

„Płaskorzeźby Wojciecha Nyziaka”

Scenariusz: J. Matusiak, oprawa plastyczna: St. Pokoniowski, 25 eksponatów. Ekspozycja: wrzesień w kinie „Piaś” w Sieradzu, Katalog. Współorganizatorzy: Towarzystwo Przyjaciół Sieradza, Klub Pracy Twórczej przy WDK w Sieradzu.

WOJEWÓDZTWO SKIERNIEWICKIE

MUZEA

Brzeziny, Muzeum Regionalne

„Sztuka ludowa województwa skierniewickiego”

Scenariusz: E. Putyńska, oprawa plastyczna: B. Tyralska, 220 eksponatów. Ekspozycja: 26.06 - 21.08. Katalog.

Żyrardów, Muzeum Okręgowe

„Sztuka ludowa województwa skierniewickiego”

Scenariusz: E. Putyńska, oprawa plastyczna: M. Capała, 218 eksponatów. Ekspozycja: 17.03 - 15.05. Katalog. Współorganizatorzy: Wydział Kultury i Sztuki UW w Skierniewicach oraz muzea z terenu województwa skierniewickiego.

„Na afrykańskim targu”

Scenariusz: J. Koziorowska, oprawa plastyczna: M. Capała, 132 eksponaty. Ekspozycja: 16.05. - 15.08. Współorganizator: Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie.

Lipce Reymontowskie, Muzeum Wł. Reymonta — Oddział Muzeum Okręgowego w Żyrardowie.

„Panną byłam, panią będę”

Scenariusz i oprawa plastyczna: E. Putyńska, konsultacja: Państwowe Muzeum Etnograficzne — Dział Folkloru, ok. 90 eksponatów. Ekspozycja: 7.09. - 30.09.

„Jarmark” — na motywach powieści „Chłopi”

t. I — „Jesień”

Scenariusz: E. Putyńska, oprawa plastyczna: I. Dziuda, ok. 150 eksponatów. Ekspozycja: 27.10 — otwarcie.

WOJEWÓDZTWO SŁUPSKE

MUZEA

Bytów, Muzeum Zachodnio-Kaszubskie.

„Rzeźba i malarstwo Antoniego Bartona z Przechlewa”

Scenariusz: J. Kopydłowski, oprawa plastyczna: P. Cielecki, J. Kopydłowski, 206 eksponatów. Ekspozycja: 3.04. - 16.06. Katalog.

„Zabytki kultury materialnej z Kaszub”

Scenariusz: P. Cielecki, oprawa plastyczna: P. Cielecki, J. Kopydłowski, 185 eksponatów. Ekspozycja: 28.06.86 - 22.02.87.

WOJEWÓDZTWO SZCZECIŃSKIE

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Szczecin, Wojewódzki Dom Kultury

„Wojewódzka wystawa plastycznej twórczości ludowej i amatorskiej”

Scenariusz: H. Orska, oprawa plastyczna: B. Południak, konsultacja: T. Baraniuk, 580 eksponatów (187 autorów). Ekspozycja: 7.12.86 - 11.01.87.

WOJEWÓDZTWO TARNOBRZESKIE

MUZEA

Sandomierz, Muzeum Okręgowe

„Wieś kielecka w rzeźbie i malarstwie ludowym”

Scenariusz: B. Erber, oprawa plastyczna: I. Godyń, 80 eksponatów. Ekspozycja: 24.03. - 26.05. Współorganizator: Muzeum Narodowe w Kielcach

WOJEWÓDZTWO TARNOWSKIE

MUZEA

Bochnia, Muzeum im. prof. S. Fischera

„Rzeźba Piotra Dymurskiego”

Scenariusz: I. Zawidzka, oprawa plastyczna: J. Kęsek, I. Zawidzka, 128 eksponatów Ekspozycja: 13.03. - 4.05. Katalog.

Tarnów, Muzeum Okręgowe — Oddział Etnograficzny „Zajazd”

„Kolorowe Zalipie”

Scenariusz: A. Bartosz, oprawa plastyczna: J. Kocoł, 150 eksponatów. Ekspozycja 23.05. - 6.11.

WOJEWÓDZTWO TORUŃSKIE

MUZEA

Toruń, Muzeum Etnograficzne

„Kultura materialna Pałuk”

Scenariusz i oprawa plastyczna: I. Wronkowska, 108 eksponatów. Ekspozycja 1.01. - 31.12 w Muzeum w Biskupinie.

„Polskie hafty ludowe”

Scenariusz: K. Turska-Skowronek, 37 eksponatów. Ekspozycja: 31.01. - 2.05. w MDK w Kowalewie.

„Haft ludowy okręgu Baranya na Węgrzech”

Scenariusz: R. Rogowacz, oprawa plastyczna: M. Hoffmann, 81 eksponatów. Ekspozycja: 11.04. - 24.09. Współorganizator: Janus Pannoonius Museum w Pécs (Węgry).

„Twórczość ludowa Józefa Chełmońskiego”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A. Błachowski, 30 eksponatów. Ekspozycja: 10.05 - 15.05 w Bibliotece Wojewódzkiej i Książnicy Miejskiej w Toruniu. Ekspozycja 16.05 - 30.05. w Auli Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu.

„125 lat ochrony przeciwpożarowej w Brodnicy”

Scenariusz: E. Juchniewicz, W. Gęsicki, oprawa plastyczna: St. Lackowski, 112 eksponatów. Ekspozycja: 16.05. - 25.09. w Komendzie Rejonowej Straży Pożarnej w Brodnicy. Współorganizator: Muzeum Regionalne w Brodnicy.

„Malarstwo Nikifora”

Scenariusz: A. Błachowski, oprawa plastyczna: M. Hoffmann, 120 eksponatów. Ekspozycja 26.06. - 14.09. Informator.

„Twórczość ludowa województwa toruńskiego”

Scenariusz: A. Błachowski, H. Dzierżbińska, L. Tyczyńska, oprawa plastyczna M. Hoffmann, 105 eksponatów. Ekspozycja: 26.09. - 23.10. Informator.

„Wojsko polskie w rzeźbie ludowej”

Scenariusz: A. Błachowski, oprawa plastyczna: W. Sierka, 28 eksponatów. Ekspozycja: 12.10.86. - 9.01.87. w Muzeum Walki i Pracy w Jeleniej Górze-Cieplice.

„Haft pałucki Czesławy Matwijów”

Scenariusz: K. Turska-Skowronek, oprawa plastyczna: B. Kalka, konsultacja: H. Mikułowska, 128 eksponatów. Ekspozycja: 17.10.86. - 15.03.87.

„Współczesna twórczość ludowa i zabawki obwodu Mohylewa”

Scenariusz: L. Tyczyńska, oprawa plastyczna: J. Zakrzewski, 110 eksponatów. Ekspozycja: 6.11. - 13.11. w MDK „Centrum” w Toruniu.

„Boże Narodzenie w tradycji ludowej”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Oleksy, H. Dzierżbińska, 107 eksponatów. Ekspozycja: 20.12.86. - 20.02.87 w Muzeum w Trzciance. Współorganizator Muzeum w Trzciance.

WOJEWÓDZTWO WAŁBRZYSKIE

INSTYTUCJE NIEMUZEALNE

Wałbrzych, Wojewódzkie Centrum Kultury i Sztuki „Zamek-Książ”

Scenariusz: „Ludowe i artystyczne rękodzieło”

Scenariusz: H. Walerek, ok. 120 eksponatów. Ekspozycja: 1.05. - 30.05.

WOJEWÓDZTWO WŁOCŁAWSKIE

MUZEA

Włocławek. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej

„Współczesna sztuka ludowa Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej”

Scenariusz: K. Pawłowska, oprawa plastyczna: A. Bisaga, ok. 300 eksponatów. Ekspozycja: 10.10.86. - 8.01.87. Katalog.

WOJEWÓDZTWO WROCŁAWSKIE

MUZEA

Środa Śląska, Muzeum Rzemiosł Drzewnych

„Kołodziejstwo”

Scenariusz i oprawa plastyczna: Z. Aleksy, 135 eksponatów. Ekspozycja: otwarcie maj 1986. Katalog.

„Polskie stroje ludowe”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Koszutska, 40 eksponatów. Ekspozycja: czerwiec - sierpień. Katalog. Współorganizator: Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie.

Wrocław, Muzeum Etnograficzne

„Sztuka Nigerii”

Scenariusz i oprawa plastyczna: E. Kosińska, 19 eksponatów. Ekspozycja: 10.02. - 10.03. Współorganizator: Muzeum Ślązańskie w Sobótce.

„Pisanki i palmy wielkanocne”

Scenariusz: E. Prus, 880 eksponatów. Ekspozycja: 23.03. - 30.03.

„Od dymarki do kuźni”

Scenariusz: E. Kosińska, L. Itman, oprawa plastyczna: E. Prus, 288 eksponatów. Ekspozycja: 4.04. - 16.10. Katalog. Współorganizator: Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu; Ekspozycja. otwarcie 4.12.86 w Muzeum Etnograficznym w Zielonej Górze.

Interpretacje — „Pejzaże życia”

Scenariusz: E. Berendt, oprawa plastyczna: E. Berendt, E. Prus, 96 eksponatów
 Ekspozycja: 18.04. - 30.06. Informator.

Interpretacje — „Na co dzień i od święta”

Scenariusz: E. Berendt, oprawa plastyczna: E. Berendt, A. Jarodzki, 80 eksponatów.
 Ekspozycja: 10.10.86. - 5.03.87. Informator.

„Ule figuralne”

Scenariusz: E. Berendt, M. Gołubkow, 15 eksponatów. Ekspozycja: otwarcie 5.11.
 w Muzeum w Głogowie. Katalog.

WOJEWÓDZTWO ZAMOJSKIE

MUZEA

Tomaszów Lub., Muzeum Regionalne im. J. Petera

„Ryszard Biel — twórca ludowy Ziemi Żywieckiej”

Scenariusz: J. Gołąb, 60 eksponatów. Ekspozycja: 1.11.86. - 3.01.87. Współorganizator:
 Muzeum w Żywcu.

WOJEWÓDZTWO ZIELENIOGÓRSKIE

MUZEA

Zielona Góra, Muzeum Etnograficzne w Zielonej Górze z siedzibą w Ochli

„Tkaniny i strój ludowy na tle obrzędowości rodzinnej i dorocznej mieszkańców
 województwa zielonogórskiego”

Scenariusz: I. Lew, oprawa plastyczna: H. Maszkiewicz, ok. 200 eksponatów. Ekspozycja:
 3.03.86. - 15.02.87. Katalog.

WYSTAWY ZAGRANICZNE

CZECHOSŁOWACJA

Bratysława

„Ludowe kowalstwo w Polsce”

Scenariusz i oprawa plastyczna: J. Łukasiewicz, 128 eksponatów Ekspozycja: 27.08. -
 - 12.09. w Ośrodku Informacji i Kultury Polskiej w Bratysławie. Organizator: Muzeum
 Etnograficzne w Toruniu

Brno

„Polskie stroje ludowe”

Scenariusz: E. Królikowska, oprawa plastyczna: C. Martinkova. Ekspozycja: otwarcie 12.12.85. w Muzeum Morawskim w Brnie. Folder. Organizatorzy Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi, Muzeum Morawskie w Brnie.

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Dreżno

„Ule figuralne”

Scenariusz: Johanes Just, oprawa plastyczna: E. Just, 15 eksponatów. Ekspozycja: 20.06. - 21.09. w Dreźnie. Katalog. Organizator: Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu.

Hagenow

„Sztuka ludowa i amatorska województwa pilskiego”

Scenariusz: J. Niedźwiecki, oprawa plastyczna: M. Kałużna, ok. 400 eksponatów. Ekspozycja: 13.06. - 30.06 w Państwowym Domu Kultury w Hagenow okręg Schwerin. Organizator: Muzeum Okręgowe w Pile.

Schmalkalden

„Stroje ludowe województwa leszczyńskiego”

Scenariusz i oprawa plastyczna: St. Chmielowski, ok. 230 eksponatów. Ekspozycja: 30.05. - 30.06 w Muzeum Sekloss Wilhelmsburg Schwal-Kalden. Informator. Organizator: Muzeum Okręgowe w Lesznie.

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC

Monachium

„Szopki i zwyczaje ludowe”

Scenariusz: E. Waligóra, oprawa plastyczna: J. Trzebiatowski, H. Raff, 51 eksponatów. Ekspozycja: 27.11.86. - 8.02.87. w Bawarskim Muzeum Narodowym w Monachium. Katalog. Organizator: Muzeum Etnograficzne w Krakowie.

WĘGRY

Kecskemet

„Sztuka ludowa województwa tarnowskiego”
(rzeźba, malarstwo, malowanki)

Scenariusz: A. Bartosz, oprawa plastyczna: Ł. Jewuła, 110 eksponatów. Ekspozycja: 12.11. - 23.11. w Domu Kultury w Kecskemet. Organizator: Muzeum Okręgowe w Tarnowie.

WŁOCHY

TAORMINA

„Boże Narodzenie w polskiej tradycji ludowej”

Scenariusz: E. Arszyńska, J. Oleksy, oprawa plastyczna: E. Arszyńska, 260 eksponatów. Ekspozycja: 13.12.86. - 11.01.87. w Bibliotece Miejskiej w Taorminie. Katalog. Organizator: Muzeum Etnograficzne w Toruniu.

ZSRR

Brześć

„Polska ludowa tkanina podlaska”

Scenariusz i oprawa plastyczna: A Mironiuk, 41 eksponatów. Ekspozycja: 19.06. - 30.11. w Muzeum w Brześciu. Organizator: Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej.

Kaliningrad

„Współczesna sztuka ludowa i rękodzieło
województwa olsztyńskiego”

Scenariusz: J. Wieczerzak-Wołodźko, oprawa plastyczna: B. Wszelak, 305 eksponatów. Ekspozycja: 15.07. - 18.08. w Okręgowym Muzeum Historii i Sztuki w Kaliningradzie. Organizator: Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku.